

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİN
ORYANTİRING SPORUNA YÖNELİK TUTUMLARIN
ARAŞTIRILMASI**

Barış DERİNCE

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ**

Doktora Tezi-2024

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİN ORYANTİRİNG SPORUNA
YÖNELİK TUTUMLARIN ARAŞTIRILMASI**

Bariş DERİNCE

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Doktora Tezi**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ**

**Tez Jüri Üyeleri
Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ
Prof. Dr. Ziya BAHADIR
Prof. Dr. Aydoğan SOYGÜDEN
Doç. Dr. Servet ATİK
Dr. Öğr. Üyesi Serpil AKÇINAR**

**MALATYA
2024**

ETİK BEYAN

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak “Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ” danışmanlığında hazırlayıp sunduğum “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumların Araştırılması” başlıklı doktora tezim içinde elde ettiğim verileri, bilgileri, belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tezimde yararlandığım eserlere bilimsel kurallara uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin özgün olduğunu, tezimin çalışma ve yazımında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

....../....../2024

Barış DERİNCE

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Oryantiring.....	5
2.1.1. Oryantiring'ın Tanımı.....	5
2.1.2. Oryantiring Yarışması İçin Gerekli Olan Materyaller	5
2.1.3. Oryantiring Çeşitleri	9
2.1.4. Harita Okuryazarlığı	11
2.1.5. Yön Bulma.....	12
2.1.6. Fizyolojik Etkiler	13
2.1.7. Bilişsel Etkiler.....	16
2.1.8. Sosyolojik Etkiler	17
2.1.9. Psikolojik Etkiler	19
2.1.10. Eğitici Özellikler.....	20
2.1.11. Öğretici Özellikler	22
2.1.12. Kişilik Özelliklerin Gelişimi.....	23
2.1.13. Doğa Sevgisi	24
2.1.14. Rekreatyonel Özellikler.....	25
2.1.15. Spor Turizmi	26
2.2. Tutum.....	28
2.2.1. Tutum Nedir.....	28
2.2.2. Tutumun Özellikleri.....	28
2.2.3. Tutumun Unsurları.....	28
2.2.4. Tutumun Önemi	30
3. MATERYAL VE METOT	31
3.1. Araştırma Modeli	31
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	32
3.3. Veri Toplama Araçları	33
3.3.1. Oryantiring Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	33

3.3.2. Ölçek Taslağının Oluşturulması	33
3.3.3. Kapsam Geçerliği	38
3.3.4. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)	40
3.3.5. Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA)	42
3.3.6. Ölçeğin Güvenirlik Çalışması.....	44
3.3.7. Ölçeğin Değerlendirilmesi	44
3.3.8. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	44
3.4. Veri Analizleri	45
3.5. Etik Kaygıların Azaltılması	45
4. BULGULAR.....	46
4.1. Nicel Verilere İlişkin Bulgular	46
4.2. Nitel Verilere İlişkin Bulgular	48
4.2.1. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması.....	50
4.2.2. Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması.....	53
4.2.3. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması.....	58
4.2.4. Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Teması.....	64
5. TARTIŞMA	70
5.1. Spor Bilimleri Fakültelerinde Okuyan Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumları ile İlgili Tartışma (Nicel Bölüm).....	70
5.2. Spor Bilimleri Fakültelerinde Okuyan Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumları ile İlgili Tartışma (Nitel Bölüm)	73
5.2.1. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması ile İlgili Tartışma.....	73
5.2.2. Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması ile İlgili Tartışma.....	74
5.2.3. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması ile İlgili Tartışma.	76
5.2.4. Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Teması ile İlgili Tartışma.....	80
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	85
6.1. Sonuçlar	85
6.2. Öneriler	85
KAYNAKLAR	87
EKLER.....	98
EK-1 Özgeçmiş.....	98
EK-2 Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu	99

EK-3. Oryantiring Tutum Ölçeği Geliştirme Sürecinde Yapılan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	101
EK-4. Oryantiring Tutum Ölçeği İçin Hazırlanan Uzman Görüşü Madde Havuzu	103
EK-5. Oryantiring Tutum Ölçeği Taslağı	104
EK-6. Oryantiring Tutum Ölçeği.....	106
EK-7. Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Oryantiring Tutumlarının Nedenlerinin Araştırıldığı Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	107
EK-8. Etik Kurul Onayı	108
EK-9. Kurum İzinleri	109

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimim boyunca, her zaman olumlu bir yaklaşım tarzı sergileyerek bu süreçte rehberlik eden değerli danışman hocam Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ'ye,

Bilgi ve tecrübeleriyle katkılarından dolayı Doç. Dr. Yahya DOĞAR hocama,

Tez jüri üyelerim Doç. Dr. Mehmet ILKIM ve Doç. Dr. Servet ATİK hocalarıma,

Gerek lisans eğitimim gerekse lisansüstü eğitimim her aşamasında desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Ziya BAHADIR hocama, Prof. Dr. Aydoğan SOYGÜDEN hocama,

Doktora eğitimimin çoğu aşamasında beraber hareket ettiğimiz sevgili arkadaşım Tülay YAŞLI'ya,

Ne zaman yardımına ihtiyaç duysam beni kırmayan ve yardımını esirgemeyen Arş. Gör. Mehmet AKARSU hocama,

Babama, rahmetli anneme, burada isimlerini yazamadığım dostlarıma, sevdiklerime ve hocalarıma teşekkür ederim.

ÖZET

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumların Araştırılması

Amaç: Yetişkinlerin oryantiring sporuna karşı tutumlarını ölçmeye yarayan, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirerek; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna karşı tutumlarını ve tutumlarının nedenlerini incelemektir.

Materyal ve Metot: Tez üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada, karma araştırma yöntemlerinden keşfedici sıralayıcı desen kullanılarak “Oryantiring Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir. İkinci aşamada, nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama yöntemi kullanılarak “Oryantiring Tutum Ölçeği” spor bilimleri fakültesi öğrencilerine uygulanarak çıkan sonuçlar bazı demografik değişkenlere göre incelenmiştir. Üçüncü aşamada ise nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna ilişkin tutumlarının nedenleri araştırılmıştır.

Bulgular: Toplanan nicel verilere göre spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin oryantiring tutumları yüksek seviyede, oryantiring tutumları arasında cinsiyete, yaşa ve sınıflara göre anlamlı farklılıklar mevcut ancak okullara ve bölümlere göre anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır. Elde edilen nitel verilere göre spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin oryantiring sporuna olan tutumları 4 tema altında toplanmıştır. Bunlar; Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Teması, Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması, Oryantiring Sporunu Diğer Sportiflerden Ayıran Özellikler Temasıdır.

Sonuç: Yetişkinlerin oryantiring sporuna karşı tutumlarını ölçmeye yarayan “Oryantiring Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir. Oryantiring sporuyla bazı öğrencilerin doğaya olan bağlılıklarının arttığı, bazı öğrencilerin ise doğaya olan bağlılıkları nedeniyle oryantiring sporuna karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Spor bilimleri fakültesi öğrencileri, risk ve özgünlük nedeniyle oryantiring sporunu diğer spor dallarından farklı görmekte ve karakteristik özelliklerine uygun bulmaktadırlar. Ayrıca, günlük yaşamlarını, fiziksel, bilişsel, sosyal ve çevresel faktörleri ile olumlu etkilediği için oryantiring sporuna karşı ilgi duymaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Oryantiring, Spor Bilimleri Fakülteleri, Öğrenci, Tutum Ölçeği.

ABSTRACT

Examination of the Attitudes of the Students of the Faculty of Sports Sciences Towards Orienteering Sports

Purpose: To develop a measurement tool to measure the attitudes of adults towards orienteering and to examine the attitudes and reasons of the students of the faculty of sports sciences towards orienteering.

Materials and Methods: The thesis has three stages. In the first stage, the "Orienteering Attitude Scale" was developed using the exploratory ranking design. In the second stage, the "Orienteering Attitude Scale" was applied to the students of the faculty of sports sciences using the general screening method. In the third stage, the reasons for their attitudes towards orienteering were investigated using a case study.

Findings: Students studying in the faculties of sports sciences have a high orienteering attitude. While gender, age and classes affect their attitudes, schools and departments do not. According to the qualitative data obtained, the attitudes of the students studying in the faculties of sports sciences towards orienteering were collected under 4 themes. These; The theme of attitude towards nature, the theme of reasons for interest in orienteering, the theme of the effects of orienteering on daily life, the features that distinguish orienteering from other sports.

Conclusion: The "Orienteering Attitude Scale" was developed to measure the attitudes of adults towards orienteering. Orienteering positively affects students' attitude to nature. Students' commitment to nature positively affects their orienteering attitude. Students see orienteering as different from other sports branches due to its originality. In addition, they are also interested in orienteering because it positively affects their daily lives due to physical, cognitive, social and environmental factors.

Key Words: Orienteering, Faculties of Sports Sciences, Student, Attitude Scale.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AFA	: Açıklayıcı Faktör Analizi
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
F	: Dağılım
IOF	: Uluslararası Oryantiring Federasyonu
N	: Kişi Sayısı
η^2	: Eta Kare
Ort.	: Ortalama
P	: Anlamlılık Düzeyi
Ss.	: Standart Sapma
TOF	: Türkiye Oryantiring Federasyonu
$\bar{X}$	: Aritmetik Ortalama

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
Şekil 2.1. Oryantiring Haritası.....	7
Şekil 2.2. Oryantiring Hedefi	7
Şekil 2.3. Elektronik Kontrol Sistemi	8
Şekil 2.4. Punch (Zimba).....	9
Şekil 3.1. Ölçek Maddelerinin Doğrulamayı Faktör Analizi Standartlaştırılmış Madde Yükleri.....	43
Şekil 4.1. Oryantiring Tutumu Ana Temaları.....	49
Şekil 4.2. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması Kategorileri.....	50
Şekil 4.3. Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması Kategorileri.....	53
Şekil 4.4. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması Kategorileri ...	58
Şekil 4.5. Oryantiring Sporunu Diğer Spor Dallarından Ayıran Özellikler Teması Kategoriler.....	64

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 3.1. Araştırma Deseni	31
Tablo 3.2. Power (Güç) Analiz Sonuçları	32
Tablo 3.3. Türkiye'nin Yedi Coğrafi Bölgesinde Ölçek Uygulaması Yapılan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrenci Sayıları	32
Tablo 3.4. Görüşmeye Katılanların Nitelikleri ve Görüşme Süreleri	34
Tablo 3.5. İçerik Analizler Sonucu Oryantiring Tutumu Teması ve Kodların Ölçek Maddelerine Dönüştürülmesi	35
Tablo 3.6. 0,05 Anlamlılık Düzeyinde KGO'lar İçin Minimum Değerler	39
Tablo 3.7. Ölçek Taslağının Kapsam Geçerlik Oranları	39
Tablo 3.8. Normal Dağılım Analizi	40
Tablo 3.9. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	41
Tablo 3.10. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları	42
Tablo 3.11. Oryantiring Tutum Ölçeği Madde Analiz Sonuçları	43
Tablo 3.12. Ölçeğin Değerlendirme Tablosu	44
Tablo 4.1. Bağımlı Değişkene Ait Normallik Sınaması	46
Tablo 4.2. Cinsiyete Göre Oryantiring Tutumları	46
Tablo 4.3. Yaşlara Göre Oryantiring Tutumları	47
Tablo 4.4. Üniversitelere Göre Oryantiring Tutumları	47
Tablo 4.5. Bölümlere Göre Oryantiring Tutumları	48
Tablo 4.6. Sınıflara Göre Oryantiring Tutumları	48
Tablo 4.7. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Doğa Sorumluluğu Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları	51
Tablo 4.8. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Doğayı Tanıma Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları	52
Tablo 4.9. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Doğa ile Temas Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları	52
Tablo 4.10. Oryantiring Sporuna İlgili Duyuma Nedenleri Teması, Karakteristik Nedenler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları	54
Tablo 4.11. Oryantiring Sporuna İlgili Duyuma Nedenleri Teması, Bilişsel Nedenler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları	55

Tablo 4.12. Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Teması, Sporsal Nedenler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	56
Tablo 4.13. Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Teması, Çevresel Nedenler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	57
Tablo 4.14. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Bilişsel Etkiler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	59
Tablo 4.15. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Fiziksel Etkiler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	59
Tablo 4.16. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Sosyal Etkiler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	60
Tablo 4.17. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Günlük Etkiler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	61
Tablo 4.18. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Kişisel Etkiler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	62
Tablo 4.19. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Çevresel Etkiler	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	63
Tablo 4.20. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Tehlike (Risk)	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	65
Tablo 4.21. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Özgünlük	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	65
Tablo 4.22. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması,	
Ulaşılabilirlik Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	66
Tablo 4.23. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Doğa	
Sporu Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	67
Tablo 4.24. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Diğer	
Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntılar	68

1. GİRİŞ

İnsan, yapısı gereği hareket etmek zorunda olan bir canlıdır. Önceleri vahşi doğada hayatta kalmak için daha sonra ise savaşmak için bedensel güce ihtiyaç duyulmuştur. Bir zamanlar dini ritüellerde ve çeşitli medeniyetlerde uygulanan bedensel hareketlerin sporun temelini teşkil ettiği ya da sporun ortaya çıkışında önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Farklı medeniyetlerin kalıntıları incelendiğinde birçok spor branşının temelini tarihin çok eski dönemlerine dayandığı sonucuna ulaşmak mümkündür.

Toplumlardan toplumlara farklılık gösteren ama bir takım benzerlikleri olan çeşitli bedensel faaliyetler, medeniyetlerin gelişmesi, ulaşım ve iletişim imkânları, teknolojik gelişmeler doğrultusunda zamanla yaygınlaşmış, çeşitlenmiş ve farklı coğrafyalara yayılmıştır. Bu bedensel faaliyetlerin kurallarının belirlenmesi ile çeşitli spor branşları meydana gelmiştir. Toplamların birbirleriyle olan ilişkileri, çeşitli spor organizasyonlarının düzenlenmesini sağlamış ve bunun sonucu olarak ulusal ve uluslararası spor federasyonları kurulmuştur. Özellikle modern anlamda olimpiyatların tekrar gündeme gelmesi ile bu oluşumlar hızlanmış ve resmîyet kazanmaya başlamıştır.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve spor federasyonlarının uluslararası örgütleri sayesinde spor branşlarının gelişimi hızlanmış, dünyanın birçok ülkesine yayılmış ve spor uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Çeşitli organizasyonlar sayesinde sporun popülaritesi günden güne artmıştır ve başlı başına bir sektör haline gelmiştir. Ekonomi, otomotiv, spor ürünleri, teknolojik yazılımlar, yayın hakları, magazin, tıp, sağlıklı yaşam, turizm, eğitim vb. gibi birçok alanla bağlantılı olan spor, ekonomik açıdan dünyanın önde gelen sektörlerinden biri haline gelmiştir.

Spor, popüler kültürün etkileri, sosyalleşme, ruh ve beden sağlığına olan önemli katkıları nedeniyle artık günümüz yaşantısının vazgeçilmez unsurlarından biridir. Bu sebeple sporsal faaliyetlerde yer alacak personel ihtiyacı da günden güne artmakta ve bu kişilerin yeterli donanıma sahip bireyler olarak yetiştirilmeleri de önem arz etmektedir. Ülkemizde beden eğitimi ve spor ile ilgili evrensel değerlere bağlı kalarak, bilim ve teknolojik gelişmeleri takip ederek, bilgiyi araştırmak, yaygınlaştırmak, günümüz standartlarında eğitim programlarının geliştirmek, etik değerler konusunda farkındalık kazandırmak, toplumun ihtiyaç duyduğu spor hizmetini sunmak ve topluma spor kültürünü yerleştirmek için gerekli olan bilgi ve kabiliyete sahip öğretmen, yönetici, antrenör ve rekreasyonel faaliyetlerde görev alabilecek bireylerin yetiştirilmesi

maksadıyla spor bilimleri fakülteleri kurulmuştur. Haliyle spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrenciler gelecekte yeni nesillerin eğitilmesi, sporun öğretilmesi, yönetilmesi ve uygulamalarında aktif rol alacak önemli bireylerdir. Bu bireylerin yetiştirilmesinde; Atatürk ilke ve inkılâpları ışığında, teknolojik ve çağdaş gelişmeler doğrultusunda farklı yöntemler de uygulanarak en uygun eğitim programları uygulanmalıdır. Bu uygulamalara örnek olarak son yıllarda bilinirliği artmakta olan oryantiring sporu verilebilir. Oryantiring ile spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin gelişimine olumlu katkılar sağlanabilir.

Günden güne popülerliği artan ve farklı kesimlerden birçok kişinin ilgisini çekmekte olan oryantiring, haritada belirtilen kontrol noktalarının sırasıyla bulunmasını amaçlayan bir doğa sporudur. Bu tanım oryantiring sporunun genel tanımıdır. Ancak yapılan çalışmalar incelendiğinde bu tanımın yeterli olmadığı ve önemli detayların atlandığı görülmüştür. Çünkü oryantiring sadece hedeflerin sırasıyla bulunmasından ziyade her yaştan insana spor yapma imkânı sağlayan ve doğada zaman geçirmek için nedenler sunan bir spordur (1, 2). Oryantiring sporunun çoğu spor dalında olduğu gibi fiziksel, zihinsel, sosyolojik ve psikolojik birçok faydası vardır (3-5). Oryantiring, yalnızca fiziksel aktiviteyi değil aynı zamanda zihinsel aktiviteyi de içerir (6, 7). Bireylerin sosyalleşme ve kararlılık düzeylerinde önemli etkilere sahiptir (8). Eğlenceli ve eğitici bir öğretim aracıdır (9, 10). Yapılan literatür taraması ile diğer spor dallarından farklı olarak fiziksel aktiviteyi içermesine rağmen bilişsel özelliklerin daha fazla ön plana çıktığı görülmüştür. Bir spor branşı olmasına rağmen eğitici ve öğretici özelliklerin ön plana çıkması, birbirinden bağımsız farklı alanlarla ilişkili olması, bakış açısı oluşturma, problem çözme ve karar verme becerilerinin geliştirmesine olan olumlu etkileri dikkat çekicidir. Bu özellikler göz önüne alındığında oryantiring sporunun tanımı şu şekilde yapılabilir: Haritada belirtilen kontrol noktalarının sırayla bulunması için fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik yeteneklerin kullanmasını gerektiren, eğitici, öğretici ve geliştirici bir doğa sporudur.

Oryantiring, belirtilen katkılarının yanı sıra bir doğa sporu olması ya da etkinliklerin çoğunlukla doğada yapılıyor olması nedeniyle bitki ve hayvan gibi diğer canlılarla ilişkisi açısından da önemlidir (1). Ayrıca eğitim aracı olma gibi fonksiyonu da bulunmaktadır (11, 12). Oryantiring sporu; bireye, topluma, doğaya ve çevreye olan olumlu katkıları nedeniyle, bireylerde farkındalık ve istendik davranışlar kazandırmada, gelecek nesilleri yetiştirmede önemli bir araç olabilir. Bu sebeple oryantiring sporu ile

arzu edilen etkileri sağlayabilmek için bireylerin oryantiring sporuna olan tutumlarını belirlemek önemlidir.

Tutum, sahip olunan değerlerle birlikte olgu ve olayları nasıl algılandığına dair bir ön düşünce biçimidir (13). Bireyin tutumunun tespit edilmesi, farklı uyaranlara karşı davranışlarının tahmin edilebilmesine olanak sağlayabilir (14).

Oryantiring sporu ile ilgili yapılmış çalışma sayıları, oryantiring sporunun tarihi gelişimi, yaygınlığı ve popülerliği ile orantılı olarak birçok spor branşına oranla daha az olmasına rağmen son yıllarda artmaktadır (15). Mevcut çalışmalarda oryantiring sporu ve sporcuları farklı parametrelerle incelenmiştir. Bu çalışmalarda oryantiring sporuna yönelik birtakım tutumlara ulaşmak mümkündür. Ancak bu tutumlar, çalışma konuları ile sınırlı olup oryantiring sporu veya uygulamaları ile ilgili bir bütünlük teşkil etmemektedir. Bu sebeple oryantiring sporuna yönelik tutumları bir arada ölçebilecek geçerli ve güvenilir ölçme araçlarına ihtiyaç vardır. Arıkan ve ark., tarafından ortaokul öğrencilerinin oryantiring tutumlarını ölçmeye yarayan bir ölçek geliştirilmiştir (16). Küçük yaşlardan itibaren oryantiring sporuna yönelik tutumların belirlenmesi, özellikle çocukların gelişimleri ve eğitimleri açısından değerlidir. Ancak bu ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sadece beş ila sekizinci sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. Bu sebeple lisans öğrencilerini de kapsayan yetişkinlerin oryantiring tutumlarını ortaya çıkarabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Çünkü toplumun farklı kesimlerinde, farklı görevlerde yer alan ve yer alacak olan bireylerin oryantiring sporuna yönelik tutumlarının bilinmesi ile bu bireylerin eğitimlerinde, faaliyetlerinde, yaşam alanlarında yapılacak düzenlemeler sayesinde toplumsal fayda elde edilebilecek sonuçlara ulaşılabilir.

Bu tezin amacı, yetişkinlerin oryantiring sporuna karşı tutumlarını ölçmeye yarayan, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirerek, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna karşı tutumlarını ve bu tutumların nedenlerini farklı değişkenlere göre incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- 1) Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyetlerine göre oryantiring sporuna ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- 2) Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin okullarına göre oryantiring sporuna ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- 3) Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bölümlerine göre oryantiring sporuna ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?

4) Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaşlarına göre oryantiring sporuna ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?

5) Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna ilişkin olumlu ve olumsuz tutumların nedenleri nedir?

Bu tez kapsamında geliştirilen “Yetişkinler için Oryantiring Tutum Ölçeği” ile eğitim, öğretim kurum ve kuruluşlarına, çevre ve doğa ile ilgili çalışmalar yapan oluşumlara, oryantiring sporunun ulusal ve uluslararası birimlerinin karar alma ve uygulayıcı mekanizmalarına bir takım veriler oluşturulabilecektir. Ayrıca spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporu hakkındaki olumlu ve olumsuz tutumları göz önüne alınarak icra edilecek uygulamalar ile aşağıdaki katkılar sağlanabilir.

1. Yetişmekte olan beden eğitimi öğretmenleri; çocuklara gelişim çağlarında oryantiring sporu ile ilgili uygulamalar yaptırarak çocukların hem fiziksel hem de bilişsel gelişimlerine katkıda bulunabilirler.

2. Değerler kavramı, doğa sevgisi, çevre bilinci gibi oldukça farklı ve önemli alanlarda çocuklarda yeterli bilinç oluşturularak gerek ülkeye gerekse çevreye ve doğaya olumlu katkılar sağlanabilir.

3. Gelecek dönemde sporun yönetiminde etkili olacak olanlar; oryantiring sporu ile doğa ve çevreye olumlu katkılar sağlayabilecek kararlar alabilirler, sosyolojik olarak yapacakları yönlendirmelerle toplumun gelişimde katkıda bulunabilirler.

4. Rekreatif faaliyetlerde aktif rol alacak olanlar, oryantiringi farklı alanlarla ilişkilendirerek özgün ve etkili etkinlikler planlayabilir ve uygulatabilirler. İnsanların boş vakitlerinde yaşam kalitelerini arttıracak etkiler sağlanabilir.

5. Başka bir spor dalında antrenörlük yapacak olanlar ikinci bir spor dalı ile farklı donanımlar kazanabilirler, oryantiring etkinlikleri ile sporcularının farklı özelliklerini geliştirebilirler.

6. Engellilerde beden eğitimi ile ilgili alanlarda çalışacak olanlar; engellilerin öz güvenlerinin artırılmasında, onların psikolojik olarak rahatlatılmalarında ve çeşitli etkinlikler yoluyla sosyalleşmelerine ciddi katkılar sağlayabilirler.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Oryantiring

2.1.1. Oryantiring'in Tanımı

Alanyazında oryantiring ile ilgili birçok tanıma ulaşmak mümkündür. Bu tanımlar oryantiring sporunun genel hatlarını tanımlamaktadır. Oryantiring sporunun özelliklerini de içeren daha kapsamlı bir tanıma ihtiyaç görülmüştür. Bu maksatla oryantiring sporunun tanımı şu şekilde yapılabilir: Oryantiring, harita üzerine işaretlenerek belirli bir alana yerleştirilmiş kontrol noktalarının, katılımcılar tarafından sırasıyla ve en kısıda sürede bulunması temel alan, fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik yeteneklerin kullanmasını gerektiren, eğitici, öğretici ve geliştirici bir doğa sporudur (1).

Bu tanım oryantiring sporunun genel hatlarını, kullanılması gereken yetenekleri ve bu sporla ilgilenenlere katkıları hakkında bilgi vermektedir. Bu tanımdan yola çıkarak oryantiring sporu hakkında bilgiler şu başlıklar altında incelenecektir:

- Oryantiring yarışması için gerekli olan materyaller
- Oryantiring çeşitleri
- Harita okuryazarlığı
- Yön bulma
- Fizyolojik etkiler
- Bilişsel etkiler
- Sosyolojik etkiler
- Psikolojik etkiler
- Eğitici özellikler
- Öğretici özellikler
- Kişilik özelliklerin gelişimi
- Doğa sevgisi
- Rekreasyonel özellikler
- Spor turizmi

2.1.2. Oryantiring Yarışması İçin Gerekli Olan Materyaller

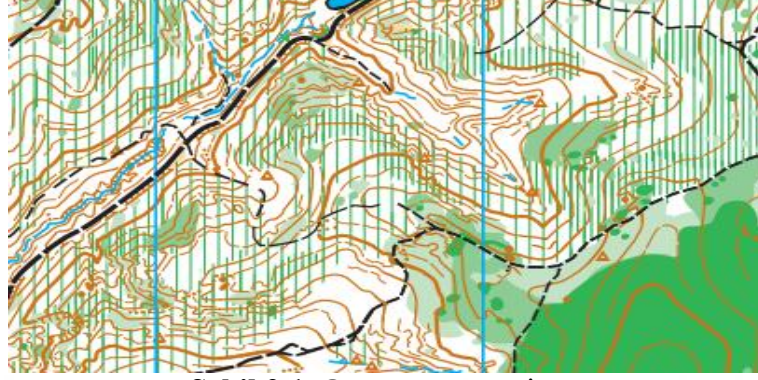
Oryantiring, araziye yerleştirilmiş ve haritada belirtilmiş kontrol noktalarının sırasıyla bulunması temel alan bir spordur. Bu sebeple öncelikle parkuru oluşturacak kontrol noktalarının belirtilebileceği bir haritaya ihtiyaç duyulmaktadır. Yarışma alanın haritası oluşturulduktan ya da bölgenin mevcut haritası güncellendikten sonra

yarişmanın yapılacağı kategorilerin parkurları hazırlanır. Parkurlar sporcuların uğrayacağı kontrol noktalarını ve sırasını belirler. Yarişma alanında farklı kategoriler için birden fazla parkur planlanabilir. Doğal olarak yarişma alanında çok fazla kontrol noktası olabilmektedir. Arazide kontrol noktalarının bulunduğu yerlere üçgen prizma şeklinde hedefler (*fener*) yerleştirilir. Karışıklık olmaması ve sporcuların doğru kontrol noktasına geldiğini anlayabilmesi için her kontrol noktasına bir numara verilir. Sporcular kendi kategorilerinde ki kontrol noktalarına sırasıyla ulaşmaya çalışırlar. Sporcuların kontrol noktalarına sırasıyla uğrayıp uğramadıklarını belirlemek için ise elektronik kontrol sistemi ya da *punch* adı verilen zımbalar kullanılır.

Harita

Oryantiring, topoğrafik temeller baz alınarak belirli kurallar çerçevesinde, uluslararası standartlar doğrultusunda hazırlanmış özel ölçekli haritalarda yapılmaktadır. Haritada; arazide bulunan eş yükselteler, tepe, çukur, bitki örtüsü, insan yapımı nesneler, su ve su ile ilgili oluşumlar, Uluslararası Oryantiring Federasyonu (IOF) tarafından belirlenen standartlar doğrultusunda çizilir. Arazinin eğimi, geçilebilir ve geçilemez alanların belirtilmesi, sporcunun güvenliğini tehlikeye sokacak uçurum, su vb. hususlar yine aynı standartlar doğrultusunda mutlaka belirtilmelidir. Haritalarda, haritanın kuzeyi ok ile gösterilirken, haritanın üst tarafı, yazıların yönü de kuzeyi göstermelidir. Ayrıca haritada kuzey-güney hattını belirten dikey çizgiler bulunur. Yarişma haritalarının ölçekleri belirlenirken yarişmaların şekli ve parkurların büyüklüğü göz önünde bulundurulur. Katılımcıların kontrol noktalarına, en uygun şekilde harita okuyarak ulaşmaları amaçlanır. 1:1.000 ile 1:25.000 arasında değişen ölçekler kullanılır. Ulusal ve uluslararası etkinliklerde; 1:5.000, 1:7.500, 1:10.000 ve 1:15.000 ölçekli haritalar daha sıklıkla tercih edilir. Kullanılan ölçekler haritada mutlaka belirtilmelidir. Yine aynı şekilde haritadaki eş yükselti eğrilerinin aralıklarının arazide kaç metreye tekâmül ettiği haritada belirtilmelidir Oryantiring haritalarında kullanılan renkler ve semboller standartlar doğrultusunda kullanılmalıdır. Beyaz, ormanlık alanları; mavi, su ile ilgili özellikleri; sarı açık alanları; yeşil bitki örtüsü ile ilgili özellikleri; kahverengi yeryüzü ilgili bilgileri; siyah ve gri, kaya, uçurum, yollar ve insan yapımı nesneleri belirtmek için kullanılır (17). Bisikletli ve kayakla oryantiring haritalarında ise bu disiplinlerin özelliklerine göre yollar daha belirgin bir şekilde belirtilir. Oryantiring sporunun en önemli materyali haritadır. Etkinliklerin adaletli ve verimli bir şekilde yapılabilmesi için haritanın istenilen yeterlilikte, doğrulukta ve yarişmanın özelliğine uygun şekilde hazırlanmış olması gerekmektedir. Oryantiring haritaları hazırlanırken, bu konuda

eğitimi ve yeterliliği olan haritacı, araziyi detaylı bir şekilde dolaşarak inceler ve gördüğü detayları standartlar doğrultusunda çizerek haritayı oluşturur. Bu sebeple oryantiring haritalarının hazırlanma aşaması zaman, emek ve maliyet gerektiren bir iştir.

Şekil 2.1. Oryantiring Haritası

Hedef

Başlangıç, kontrol noktaları ve bitiş noktasını belirtmek maksadıyla 30X30 cm ebadında hedef olarak adlandırılan üçgen prizmalar kullanılır. Hedefler su geçirmez turuncu ve beyaz kumaştan üretilir. Hedefin üç cephesinin de yarısı turuncu yarısı beyazdır. Parkura yerleştirilen hedeflerin hedef numaraları belirtilmelidir. Haritada üçgen sembolü ile gösterilen başlangıç hedefinde ve iki dairenin iç içe yerleştirildiği bitiş hedefinde herhangi bir bilgi bulunmasına gerek yoktur. Hedeflerin numaraları hedeflerin üzerine yapıştıırılabilceği gibi hedefte bulunan elektronik kontrol sisteminin üzerinde de belirtilebilir.

Şekil 2.2. Oryantiring Hedefi

Elektronik Kontrol Sistemi (EKS)

Kontrol noktalarına asılan hedeflerde katılımcıların ne zaman geldiğini belirlemeye yarayan elektronik kontrol sistemi bulunur. Bu sistem sayesinde katılımcıların o noktaya ne zaman geldiği elektronik olarak kaydedilir. Sporcular

hedeflere geldiklerinde genelde parmağa takılan belirli bir sayıda hedefi hafızasında tutmaya yarayan bir cihaz taşır. Bu cihazları hedefte bulunan elektronik kontrol sistemine okutarak yoluna devam eder. Elektronik kontrol sistemi okuma işleminin başarılı olduğunu ses veya ışıkla ikaz eder. Böylece katılımcının kontrol noktalarını sırasıyla dolaşıp dolaşmadığı ve ne kadar sürede parkuru tamamladığı ölçülür.

Şekil 2.3. Elektronik Kontrol Sistemi

Punch (Zımba)

Kontrol noktalarında elektronik kontrol sisteminin yanı sıra bir de punch adı verilen zımbalar bulunur. Bu zımbalar elektronik kontrol sistemlerinde oluşabilecek bir arızada katılımcıların kontrol noktasına uğrayıp uğramadıklarını ispatlamalarına olanak sağlar. Zımbaların ucunda farklı şekillerde iğneler bulunur. Elektronik kontrol sisteminde herhangi bir arıza olduğunda katılımcılar haritalarının uygun bir yerine bu maksatla yerleştirilmiş olan kutucuklara bu zımbaları basarlar. Böylelikle sistemden kaynaklanabilecek arızalar için tedbir alınmış olur. Ayrıca elektronik kontrol sisteminin bulunmadığı etkinliklerde katılımcıların kontrol noktalarına uğradıklarını belirlemek için elektronik kontrol sisteminin yerine de kullanılabilir. Ancak bu durumlarda katılımcıların kontrol noktalarını sırasıyla dolaşıp dolaşmadıkları ve hedef ara süreleri belirlenemez. Elektronik kontrol sistem ekipmanlarının maliyeti yüksektir, ayrıca kullanım için bir takım yeterlilik ve hazırlığa ihtiyaç olduğundan her etkinlikte kullanılması kolay değildir. Bu sebeple elektronik kontrol sisteminin kullanılmadığı etkinliklerde bu zımbalar kullanılır.

Şekil 2.4. Punch (Zimba)

2.1.3. Oryantiring Çeşitleri

Oryantiring sporunun, IOF tarafından kabul edilen 4 farklı disiplini mevcuttur (17, 18). Bunlar koşarak, dağ bisikleti, kayakla ve patika oryantiringidir. Bu temel disiplinlerin haricinde su altında, atla, paraşütle, yelkenle, dağ kayağı ve rafting gibi farklı uygulamalarda mevcuttur (19-21). Temel olarak kabul edilen disiplinlerin ulusal ve uluslararası yarışmaları ülkelerin oryantiring federasyonlarının ve IOF'un faaliyet takvimlerinde belirtilmek suretiyle belirlenmiş kuralları ve uluslararası standartları doğrultusunda icra edilmektedir. Temel disiplinlerin haricinde yapılan oryantiring uygulamaları, daha çok bölgesel uygulamalar şeklinde, akademik, rekreasyonel ve spor turizmi açısından önemli uygulamalardır.

Koşarak Oryantiring

En yaygın olarak uygulanan oryantiring çeşididir. Oryantiring tarihinin ilk uygulamaları bu disipline dayanmaktadır. Diğer disiplinler bu disiplinden hareketle ortaya çıkmışlardır. Bu sebeple “oryantiring” ifadesi kişilerde çoğunlukla koşarak yapılan çeşidini anımsatır. Diğer disiplinler adlandırılırken disiplinin çeşidi mutlaka belirtilir. Temel olarak kontrol noktalarının sırasıyla ve en hızlı bulunması işlemi koşarak icra edilir. Bir kontrol noktasından diğerine onlarca farklı güzergâh belirlenebilir. Bu güzergâh planlaması sporcunun başarısını doğrudan etkileyen en önemli faktörlerdendir. Sporcular bu sebeple yarışmanın zorluk derecesine göre kontrol noktaları arasında güzergâhlarını belirlerken belirli stratejiler oluştururlar. Öncelikle koşulabilir rotalar seçilmeye gayret edilir. Bunun yanı sıra sporcular bazen en az güç harcayarak bazen de en hızlı şekilde kontrol noktalarına ulaşmak için rota planlaması yapabilirler. Bu seçimler, parkurunu uzunluğu, sporcunun kişisel yeterlilikleri, fiziksel

durumu, o esnadaki hava ve arazi durumu gibi birçok değişkene bağlı olarak farklılık gösterebilir.

Bisikletli Oryantiring

Bisikletli oryantiring, IOF tarafından temel disiplin olarak kabul edilen son branşlardan biridir. Mazisi 1980 yılların sonlarına dayanmaktadır. Oryantiringin temel prensibi olan kontrol noktalarının sırasıyla ve en kısa sürede bulunması amacı bisikletli oryantiring için de geçerlidir. Fakat bu faaliyet bu sefer dağ bisikleti ile icra edilir. Kontrol noktaları bulunurken dağ bisikleti kullanılır. Bisikletten ayrılmak ve kontrol noktasına bisikleti olmadan ulaşmak kural dışıdır. Bu sebeple temel oryantiring yeteneklerinin yanı sıra bisiklet kullanım teknikleri de oldukça önemlidir. Bisikletli oryantiring yarışmaları için haritalar hazırlanırken patika ve yollar özelliklerini yansıtacak şekilde çizilir ve kontrol noktaları bu patika ve yolların üzerine yerleştirilir. Sporcular güzergâhlarını belirlerken bisikletleriyle en hızlı şekilde ulaşabilecekleri yolları belirlemeye çalışırlar. Bunun için yolun yapısı, iniş ve çıkış durumları ile yollarda karşılaşılabilecekleri engelleri detaylı ve hızlı bir şekilde analiz etmeleri gerekmektedir. Bisikletli oryantiring etkinliklerinde sporcuların haritalarını inceleyebilmeleri için bisikletin gidonuna bir harita tutucu takılır, böylece sporcular harita ve pusularını bu harita tutuculara yerleştirerek ellerini daha çok bisikletin hâkimiyeti için kullanırlar. Ayrıca emniyet açısından bisiklet kaskı takılması zorunludur.

Kayakla Oryantiring

Kayakla oryantiringin kökeni 1890'lı yıllara kadar dayanmakta olup köklü geleneklere sahip bir spordur. Kontrol noktaları kayakla gidilebilecek yerlerde bulunur. Sporcular kontrol noktalarına ulaşımı kayak ile yaparlar. Temel oryantiring gerekliliklerinin yanı sıra kayak becerisine de ihtiyaç vardır. Öte yandan Özellikle yüksek fiziksel dayanıklılık gerektiren bir disiplin olduğundan sporcuları oldukça zorlayabilen bir disiplindir. Kayakla oryantiring haritalarında sabit yapılar yerine tasarlanmış kayak pistleri ağından yararlanılır. Sporcular haritalarını kayak yapmalarını engellemeyecek şekilde tasarlanmış olan harita tutuculara koyarlar.

Patika Oryantiringi

Sınırlı hareket kabiliyetine sahip insanlara da oryantiring sporu yapma imkânı veren bir disiplindir. Özünde harita okuma vardır ve sağlıklı bireylerle engelli bireylerin eşit şartlarda yarışabilmesine olanak sağlar. Katılımcılar ihtiyaç duymaları halinde hareket etmek için yardım alabilirler. Gidilmesi gereken noktalara ulaşım için herhangi

bir zaman kıstası ve değerlendirmesi yoktur. Önemli olan kontrol noktalarına ulaştıktan sonra haritada gösterilen doğru hedefin seçilmesidir. Bu seçim işlemi belli bir mesafeden yapıldığından ve hareket becerisi gerektirmediğinden dolayı ileri derecede engelliler ile herhangi bir engeli olmayan insanların eşit şartlarda yarışmasına imkân sağlar. Patika oryantiringi parkuru hazırlanırken hedefler, bedensel engelli bir bireyin rahatlıkla ulaşım sağlayabileceği patikalar üzerinden rahatça görünebilecek yerlere yerleştirilir. Katılımcı hedeflerin bulunduğu bölgeye geldiğinde araziye yerleştirilmiş olan hedeflerin içerisinde hangisinin haritada işaretli olduğuna karar verir. Hedef bölgesine ulaşım esnasında geçen zamanın sıralama açısından herhangi bir fonksiyonu bulunmamaktadır. Önemli olan doğru seçimlerde bulunmaktır. Ancak bazı hedeflerde bölgeye ulaştıktan sonra katılımcının doğru hedefi seçmek için kullandığı süre sıralamayı etkileyebilir. Patika oryantiringi, IOF tarafından 1992 yılında resmi bir disiplini olarak kabul edilmiştir.

2.1.4. Harita Okuryazarlığı

Oryantiring sporunun en önemli materyali haritadır. Oryantiring sporunda en gerekli beceri harita okumadır. Patika oryantiringi hariç diğer disiplinlerde kontrol noktalarına en hızlı şekilde ulaşmak için haritanın iyice anlaşılması ve disiplinin gerekliliklerine göre en verimli rotayı seçilmesi gereklidir. Patika oryantiringin de ise doğru hedefin seçimi neredeyse tamamen harita bilgisine dayalıdır.

Haritalarda ki işaretler, semboller, renkler vb. çizimler; haritayı yorumlamamıza, analiz ve değerlendirme yapabilmemize olanak sağlar. Harita okuryazarlığı ise bu yorumlama, analiz ve değerlendirme yapabilme becerisiyle ilgilidir (22). Oryantiring haritasının iyi bir şekilde analiz edilmesi sporcuya bir takım avantajlar sağlar. Oryantiring haritaları IOF'un belirlemiş olduğu belirli kriterlerde çizilir ancak bazen arazinin yapısına göre haritacı haritaya kendi yorumunu katabilir. Mesela çok kayalık ya da taşlık olan bir arazide haritacı bu detayların hepsini haritaya yansıtmaya kalktığında harita okunamaz duruma gelebilir. Böyle durumlarda haritacı ya bazı detayları vermekten vazgeçer ya da belli oranda haritayı sadeleştirme yoluna gidebilir. Harita okuryazarlığı iyi seviyede olan sporcular bu duruma çok kısa sürede adapte olarak rakiplerine oranla önemli bir avantaj elde edebilirler. Harita okuryazarlığı sadece harita bilgisini değil aynı zamanda analiz, sentez ve yorumlama yeteneği ile yakından ilgilidir. Harita okuryazarlığı sadece oryantiring için değil günlük yaşamımızda da oldukça ihtiyaç duyulan bir yetkinliktir. Günlük yaşamımızda harita okuryazarlığının bizlere sağladığı avantajlar maddeler halinde sıralanmıştır (23-25).

- Bir yerden başka bir yere başarılı bir şekilde ulaşabilme,
- Özellikle yoğun trafik olan yerlerde alternatif güzergâhlar belirleyebilme,
- Ulaşım ile ilgili uygulamaları daha verimli kullanabilme,
- Daha verimli adres tarif edebilme,
- Seyahat planlaması yaparken daha bilinçli davranma,
- Bulunduğu konumun dünya üzerinde nerede olduğunu anlayabilme,
- Coğrafi bilgileri daha anlamlı ve hızlı kavrayabilme,
- Mekân algısını genişletme,
- Yaşadığı bölgenin özelliklerini daha iyi kavrama
- Güvenlikle ilgili planlar geliştirme,

Yukarıda sıralanan günlük avantajların yanı sıra bazı meslekler için harita okuryazarlığı bir gerekliliktir. Örneğin askeri açıdan; bir noktadan bir noktaya intikal etmesi gereken bir birlik gideceği güzergâhı belirlerken harita üzerinde bir takım analizler yapması gerekir. Bu maksatla; intikale katılacak araçların özelliklerine göre uygun yol, havaalanı, liman durumları, güzergâh boyunca emniyet açısından tehlikeli noktaların tespiti, mola verilecek yerler, emniyet açısından tehlikeli bir durum ya da planlama dışında gelişecek olaylar karşısında uygulanacak olan alternatif planlar belirlenmelidir. Bu analizlerin yapılması ve planlama için sadece harita bilgisi yeterli değildir, haritanın idari, taktik ve teknik açıdan yorumlanması gerekir. Diğer bir örnek olarak yerel yönetimlerin şehir planlamalarını yaparken çeşitli harita ve planların yer aldığı krokileri kullanmaları gösterilebilir. Temiz ve atık su hatları, imar planları, atık toplama alanları gibi birçok plan harita ve krokilerde gösterilir. Verilen örneklerin yanı sıra; tapu kadastro, seyahat acenteleri, taşımacılık kurum ve şirketleri, dağcılık ve oryantiring gibi bazı spor dallarıyla uğraşanlar için de harita okuryazarlığı işin verimini etkileyen en önemli faktörlerin başında gelir. Ayrıca öğrencilere harita konusunda kazandırılan bilgiler ile özellikle coğrafya, tarih, sosyal bilgiler gibi bazı derslerin öğrenimini daha kalıcı hale getirilebileceği ve harita üzerinde yapılacak analiz, ölçüm gibi etkinliklerle analitik düşünme becerilerine katkı sağlanabileceği düşünülebilir (26). Oryantiring, harita okuryazarlığının geliştirilmesi için kullanılabilecek eğlenceli ve öğretici bir etkinlik olarak düşünülebilir. Nitekim yapılan bazı çalışmalar oryantiringin harita okuryazarlığı konusunda olumlu katkılar sağladığını ortaya koymuştur (27-29).

2.1.5. Yön Bulma

Yaşamsal becerilerden biri olan yön kavramı, günlük yaşantıda ihtiyaç duyulan ve çoğu zaman farkında olmasak bile yaşamımızı etkileyen bir önemli bir gerekliliktir.

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde yön: “Belli bir noktaya göre yer, taraf” ve “Bir yere gitmek için izlenen yol, istikamet” olarak tanımlanmıştır (30). Kendi yaşam alanımızda rahat hareket edebilmemiz, bilmediğimiz mekânlarda tedirginlik yaşamamız bunu göstermektedir. Örneğin kendi yaşam alanımızda karanlıkta, herhangi bir ışık kaynağı olmadan istediğimiz bir yere gidebiliyorken bilmediğimiz bir yerde aynı beceriyi gösteremeyebiliriz. Bunun sebebi yaşadığımız alanın zihnimizde konumlanması ve yön direktifleriyle birlikte hareket edebilmemiz olarak gösterilebilir. Bireyin dünyaya gelmesiyle başlayan, bulunduğu mekân ile arasında ki bu iletişim, genişleyerek yaşam boyu devam eden bir dünya algısına dönüşebilmektedir (23).

Oryantiring, yön kavramının önemli olduğu ve yön becerilerinin gelişmesine olanak sağlayan bir spordur. Haritanın ve arazinin yapısı, ilerleme istikametleri ve kontrol noktalarının konumu yön ile ilgili becerilerin önemini arttırmaktadır. Bir yönden bahsederken günlük yaşamda kullanılan sağ, sol gibi kavramlar değişkendir ve bulunulan yöne göre değişiklik gösterir. Oryantiringte ise bu durum kuzey, güney, doğu ve batı gibi tüm dünyada kullanılan yönler vasıtasıyla ifade edilir.. Yönümüzü belirlememize yardımcı olan en önemli alet olan pusula oryantiringte kullanılan ana malzemelerdendir. Kontrol noktalarına ulaşım sağlayabilmek için öncelikle harita yönüne çevrilmelidir. Yani haritanın kuzeyi ile manyetik kuzeyin aynı istikameti göstermesi gerekmektedir. Bu maksatla oryantiringte pusula kullanımı önemlidir. Haritanın yönüne çevrilmesiyle birlikte sporcu, arazide başarılı bir şekilde ilerleyebilmek için; tepeleri, yamaçları, çatakları, dere yataklarını, yolları, bitki örtüsünü ya da buna benzer arazi arızalarının yönlerine, değişim noktalarına, açılarına dikkat etmek zorundadır. Haritada çizili olan araziye üç boyutlu görebilmek için iyi seviyede harita ve yön bilgisine ihtiyaç vardır. Harita ve yön bilgisine hâkim bir oryantiring sporcusu, parkurda ilerlerken haritayı yönüne koymak için genellikle özel bir çaba sarf etmez. Çünkü bu eylem refleks olarak kendiliğinden olmaktadır. Yine aynı şekilde tepeler, yamaçlar, dereler, yollar, bitki örtüsü vb. arazi arızalarının neresinde hareket halinde olduğu otomatik olarak bilir.

2.1.6. Fizyolojik Etkiler

Farklı disiplinlerde yapılabilen oryantiring, patika disiplini haricinde fiziksel aktiviteye oldukça ihtiyaç duyulan bir doğa sporudur. Katılımcıların farklı doğa koşulları altında kontrol noktalarına ulaşmaları için çaba sarf etmeleri gerekmektedir. Sporcu eğer üst düzey bir oryantiring sporcusu olmak istiyorsa bunun için birçok spor dalında olduğu gibi ciddi, planlı ve başarılı bir antrenman programını uygulamalıdır.

Uygulanacak antrenman programları ile sporcu fiziksel olarak gelişecektir. Sporcunun zirve sporcu olmak gibi bir hedefi olamasa da parkurlarda göstereceği çaba ve etkinliklerin çoğunlukla doğada yapılıyor olması nedeniyle bir takım fizyolojik etkilere uğramaktadır. Oryantiring sporunun fiziksel ve fizyolojik olarak etkileri ile ilgili yapılmış akademik çalışmalar mevcuttur. Oryantiring sporu ile ilgili ülkemizde şu ana kadar yapılan akademik olarak fizyolojik etkilerin incelendiği bazı çalışmalar aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

➤ Çolakoğlu ve arkadaşları; elit oryantiring sporcularının fiziksel, fizyolojik ve bazı performans parametrelerini inceledikleri çalışmalarında; oryantiring sporcuların vücut yapılarının ve performans sınırlarının araştırılması çok önemli olduğu, sportif başarı için dayanıklılık, güç ve hız gibi fiziksel kapasitelerin geliştirilmesi gerektiği, fiziksel ve antropometrik özellikleri içeren performans testlerinin, yeteneklerin belirlenmesinde kilit rol oynadığı ve bu testlerin erken yaşlara yapılmasının faydalı olacağı sonucuna ulaşmışlardır (31).

➤ Çınar Medeni ve arkadaşları; oryantiring sporcularının statik ve dinamik denge, çeviklik, esneklik, hız, diz kas kuvveti, aerobik ve anaerobik gücü içeren performans ölçümlerini incelemek ve ergen, genç erişkin ile yetişkin grupları arasındaki farkları ortaya koymak amacıyla yaptıkları çalışmalarında, geç ergenlerin, aerobik güç ve dominant olmayan bacağın 120°/sn hızdaki kuvveti dışında genç erişkin ve yetişkinler ile benzer performans kapasitesine sahip olduğu ortaya koymuşlar ve aerobik kapasite ve dominant olmayan bacağın kas kuvveti antrenman ile artırılması gerektiğini önermişlerdir (32).

➤ Özçelik ve arkadaşları; oryantiring sporcuların başarısını arttırmak için anaerobik performans, diz kas gücü, dayanıklılık, özellikle denge ve koordinasyon parametrelerinin geliştirilmesini ve bu spora özgü özel eğitim verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir (33).

➤ Türkmen ve Biçer; ergenlerde 8 haftalık oryantiring eğitiminin fiziksel uygunluk parametreleri üzerindeki etkilerini inceledikleri çalışmalarında; oryantiring sporunun ergenlerin fiziksel uygunluğuna olumlu katkı olacağını belirtmişlerdir (34).

➤ Palichuk ve arkadaşları, oryantiring sporunun 15-16 yaşları arasındaki kızların psikofizyolojik durumlarını olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuşlardır (35).

➤ Sirakov vd. ile Galan vd.; oryantiring sporunun gelişim üzerinde olumlu etkileri olduğunu doğrulamaktadır (36, 37).

Oryantiring etkinlikleri çoğunlukla doğada yapılmaktadır. Bu sebeple farklı arazi yapıları, bitki örtüsü, çeşitli iklimsel özellikler ile karşılaşmak oldukça olasıdır. Farklı arazi yapılarına; eğimin çok olduğu, dik yamaçların fazlaca bulunduğu arazi, zeminin yumuşak olduğu, hareket etmenin zor olduğu arazi, zeminin aşırı taşlık ya da kayalık olduğu, farklı engellerle karşılaşılabilir, temkinli olunması gereken arazi örnek olarak gösterilebilir. Bitki örtüsüne; yoğun ormanlık alanların olduğu, arazinin yapısını arazideyken fazlaca belli olmadığı orman, aşırı dikenlerin ya da sık bitki örtüsünün olduğu içerisinde hareket etmenin zor olduğu bölge örnek olarak gösterilebilir. İklimsel özelliklere ise; yağışların bol olduğu iklimsel bölgeler, sıcak veya soğuk iklime sahip bölgeler örnek olarak gösterilebilir. Bu arazi, bitki örtüsü ve iklimsel özellikler oryantiring sporcularının yarışma performanslarını doğrudan etkileyen faktörlerdir. Farklı özelliklerdeki yarışmalarda başarılı olabilmek için bazı fiziksel yeterliliklere sahip olunması gerekmektedir. Bu yeterliliklere ulaşmak için ise fiziksel ve fizyolojik bir hazırlığa ihtiyaç duyulmaktadır. Oryantiring sporu fiziksel ve fizyolojik olarak gelişime olanak sağlayan bir spordur. Bu sebeple sadece belirli kas gruplarından ziyade farklı kas gruplarının da fonksiyonlarını geliştirmesi önemlidir.

Oryantiring etkinliklerine katılım sağlayanlar farklı koşullarda yarışarak çeşitli fiziksel zorlamalara maruz kalmakta ve dolaylı olarak gelişim sağlayacakları düşünülebilir. Ayrıca günden güne daha az hareket etmemizi sağlayan günümüz koşullarında hareket etmek için fırsatlar sunan aktivitelerden olduğu da unutulmamalıdır.

Olumlu katkıların yanında bazen olumsuz etkileri de olabileceği değerlendirilmelidir. Her faaliyetin çeşitli riskleri mevcuttur. Oryantiring, patika disiplini haricinde fiziksel çabaya ihtiyaç duyulan bir spordur. Hatta bu etkinliklerin farklı arazi yapıları, farklı bitki örtüleri, çeşitli iklimsel özelliklerde yapıldığı göz önüne alınırsa bazen oldukça zorlayıcı olabilmektedir. Bu zorlayıcı şartlar bazen sakatlıklara neden olabilmektedir. Ya da katılımcıların arazi şartlarında kendilerini yeteri kadar koruyamamaları ile güneş çarpması, soğuk algınlığı gibi rahatsızlıklar görülebilir. Bu yüzden katılımcıların kendi sağlık ve koruyucu tedbirlerini almaları gerekmektedir. Her ne kadar organizasyonlarda mevcut arazide tehlike içeren yerler ile ilgili ve hava durumuna göre yarışma öncesi ve sonrası için farklı tedbirler alınsa da birçok spor dalında olduğu gibi oryantiringte de birtakım riskler mevcuttur.

2.1.7. Bilişsel Etkiler

Oryantiring sporunda yeterliliği veya etkinliği belirleyici en önemli unsur bilişsel becerilerdir. Bilişsel özellikler her spor dalı için gereklidir. Ancak oryantiring sporunu diğer sportlardan ayıran en önemli fark oryantiring sporunda kullanılan bilişsel yeterlilikler çoğu zaman fiziksel becerilerin önüne geçmektedir. Çünkü kontrol noktalarının bulunması ve bu noktalar arasında belirlenen güzergâh seçimi satranç gibi tamamen zihinsel bir süreçtir. Kontrol noktaları arasında sporcular birçok alternatif güzergâh belirleyebilir. Bu seçimler sporcunun başarısını doğrudan etkileyen faktörlerden biridir. Sporcu fiziksel olarak ne kadar hızlı veya ne kadar güçlü olursa olsun eğer kontrol noktalarını bulamıyorsa veya etkisiz güzergâh seçimlerinde bulunuyorsa başarılı olma ihtimali neredeyse hiç bulunmamaktadır. Çünkü sporcu doğru yere gitmiyorsa ne kadar hızlı gittiğinin veya güçlü olduğunun bir önemi yoktur.

Oryantiring sporunda, birey, sahip olunan bilgileri ve değişen durumları hızlıca kavrayıp sürekli olarak yorumlamalıdır (38). Oryantiring etkinliklerinde mevcut kontrol noktaları, değişen hava ve arazi durumları gibi birçok problemle karşılaşacağı varsayıldığında bu problemler karşısında sürekli olarak çözüm üretmesi gerekmektedir. Bir yandan kontrol noktalarını bulmaya çalışırken bir yandan da analitik düşünme yeteneği ile çözüm üretebilmeli, aldığı kararları uygulayabilmeli ve tüm bunları yaparken yeni gelişecek durumlara karşı da hazırlıklı olmalıdır. Bu faaliyetler ciddi bir zihinsel performans gerektiren işlemlerdir. Ayrıca zihinsel performansın fiziksel aktivite esnasında ve muhtemelen yüksek nabız değerlerinde yapılması gerektiği de unutulmamalıdır.

Oryantiring sporu ile ilgili yapılan akademik çalışmalarda da bilişsel özellikleri konu alan çalışma sayıları diğer özellikleri ele alan çalışma sayılarından bariz bir şekilde fazladır. Oryantiring sporu ile ilgili bilişsel özellikleri konu alan akademik çalışmaların bazıları aşağıda belirtilmiştir.

➤ Eccles ve Aarsal, araştırmalarında uzman seviyedeki oryantiring sporcularının etkinliklerde karşılaştıkları problemleri çözmek ya da daha az etkili olmalarını sağlamak amacıyla bir takım stratejiler geliştirdiklerini ve böylelikle bir takım avantajlar elde ettiklerini ortaya koymuşlardır (39).

➤ Atakurt ve arkadaşları, oryantiring eğitimlerinin dikkat ve bellek üzerindeki etkilerini inceledikleri çalışmalarında, oryantiring eğitiminin çocukların dikkat ve bellek seviyesi üzerine olumlu etkisinin olduğu ortaya koymuşlardır (2).

➤ Dereli ve arkadaşları, oryantiring sporcularının zihinsel antrenman bileşenleri ve zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında; oryantiring sporcularında zihinsel antrenman becerileri ve zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasında belirli bir ölçüde ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır (40).

➤ Karaca ve Gündüz, oryantiring sporcularının zihinsel antrenman düzeyleri ile yarışma performansları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla yaptıkları çalışmalarında; spor deneyimi fazla olan oryantiring sporcuların zihinsel antrenman düzeylerinin yüksek olduğunu, sporcuların yarışma performansları ile zihinsel antrenman düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir (41).

➤ Zagorodnikova ve Guseva, oryantiring uygulamalarının öğrencilerin bilişsel, zihinsel süreçler üzerindeki etkilerini incelediği çalışmasında; özellikle dikkat kontrolü ve ezberleme becerilerinde önemli ilerlemeler bulunduğunu belirlemiştir (42).

➤ Sirakov ve Dimitrova, elit oryantiring sporcularına uyguladıkları eğitim programının zihinsel niteliklere olan etkisini inceledikleri çalışmalarında; Oryantiring aletlerinin sistematik kullanımının konsantrasyon ve istikrarı büyük ölçüde etkilediğini ortaya koymuşlar ve gelecekte oryantiring yoluyla eğitim programlarının hazırlanmasının faydalı olacağını belirtmişlerdir (36).

➤ Oryantiring stres altındayken ya da fiziksel aktivite esnasında oluşan yorgunluğa rağmen karar vermeyi gerektirir (43).

➤ Nothernicola ve arkadaşları, oryantiring sporunun, okul deneyimini daha da zenginleştirebilecek farklı zihinsel uyarılar sağlayabileceğini belirtmişlerdir (9).

➤ Oryantiringin, okul çağındaki çocukların entelektüel becerilerinin geliştirilmesine katkıları vardır (6).

➤ Batista ve arkadaşları, oryantiring sporunda performansın temelini oluşturan fizyolojik ve bilişsel özellikleri araştırdıkları çalışmalarında; fizyolojik özelliklerin yanı sıra, bilişsel kapasite ve deneyimin, oryantiring yarışmalarında başarı için belirleyici faktörler olduğunu ortaya koymuştur (44).

2.1.8. Sosyolojik Etkiler

Bireyler, yaşamları boyunca başka bireyler ile ilişki kurma, etkileşimde bulunma ihtiyacı hissederler. Bu sebeple sosyal ilişkiler, bireyler için yaşamın vazgeçilmezlerindendir (45). Sporun en önemli etkilerinden bir tanesi de bireylerin sosyalleşmelerine olan etkileridir. Öyle ki spor sayesinde bireyler yeni insanlarla tanışabilir, ortak amaçlar doğrultusunda faaliyetler planlayabilir. Çünkü insanların

sosyalleşmesi ortak amaçlar için bir araya gelen insanların etkileşimleri ile gerçekleşebilir. Oryantiring bu ortak amaçlara cevap verebilen bir spordur. Çünkü insanlar; fiziksel etkinlik yapmak, doğada vakit geçirmek, dinlenmek, mücadele etmek veya kendi sınırlarını zorlamak gibi ortak amaçlar güderek oryantiring sporu ile ilgilenebilirler. Alanyazında sosyalleşmenin, bireylerin oryantiring sporu ile ilgilenmelerinin nedenlerinden olduğunu belirten çalışmalar mevcuttur (1, 4).

Oryantiring etkinlikleri, genel olarak bireysel olarak yapılacak etkinlikler değildir. Çünkü önemli bir hazırlık aşaması vardır. Haritanın hazırlanması, kontrol noktalarının belirlenmesi, hedeflerin yerleştirilmesi zaman ve emek gerektiren işlerdir. Çoğunlukla bu faaliyetler bir ekip tarafından yapılır. Ülkemizde özellikle Türkiye Oryantiring Federasyonu (TOF) tarafından düzenlenen resmi yarışmalara, yerel imkânlarla organize edilen etkinliklere, okul sporları faaliyetlerine, İstanbul 5 Days ve Antalya O-Fest gibi özel yarışmalara her yıl yerli ve yabancı binlerce kişi katılmaktadır (18). Bu etkinliklerin her biri ülkemizin farklı yerlerinde yapılmaktadır. Böylelikle farklı yerlerden katılan katılımcılar, kendi yaşam alanlarının dışında farklı yerler görme, yeni insanlar tanıma ve farklı kültürlerle iletişime girme gibi birçok sosyal etkileşimde bulunmaktadır. Etkinliklerin düzenlendiği yerlerde yaşayan insanlar için ise farklı bir sosyal etkinlik yapabilme fırsatları barındırmaktadır. Ülkemizde olduğu gibi uluslararası anlamda dünya çapında birçok yarışma mevcuttur. Kıta ve Dünya Şampiyonaları, bölgesel şampiyonalar gibi resmi yarışmaların yanı sıra uluslararası anlamda özellikle katılımcı sayıları ile dikkat çeken Jukala, O-Ringen gibi yarışmalara farklı ülkelerden çok sayıda sporcu katılım sağlamaktadır (17).

Farklı yerlerde düzenlenen yarışmalara katılım sağlayan katılımcılar yeni insanlarla tanışma fırsatı bulurken, yapılan etkinliklere düzenli katılım sağlayanlar ise bir süre sonra birbirlerini tanımaya ve arkadaşlıklar kurmaya başlayabilirler. İnsan sosyal bir canlıdır, bunun gereği etkileşimde bulunduğu insanlarla çeşitli ilişkiler geliştirir. Sosyalleşme için çeşitli imkânlar sunan oryantiring etkinlikleri; sosyal etkinlik fırsatı bulmakta zorlanan, iletişim yetenekleri sınırlı olan veya kolay iletişim kuramayan bireylerin bile bir süre sonra sosyalleşmelerine olanak sağlayabilir. Kısacası bireylerin sosyalleşmesine katkı sağlan oryantiring sporunun bu özelliği ile ilgili yapılmış bazı akademik çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

➤ Pouyo ve ark., engelli çocuklara yönelik yaptıkları çalışmalarında; oryantiring ile ilgili oyunların engelli çocukların, her yaştan ve cinsten insanla sosyal iletişim

içerisine girmesine, yaratıcı ve katılımcı olmalarına katkı sağladığını ortaya koymuşlardır (46).

➤ Coşkuner ve ark., oryantiring sporu yapan üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada; oryantiring ile ilgilenen öğrencilerin daha yüksek girişkenlik düzeyine sahip olduklarını belirlemişlerdir (47). Girişkenlik düzeyi yüksek olan bireylerin daha kolay sosyalleşebileceğini öngörebiliriz.

➤ Kalkan ve Güzel, serbest zaman etkinlikleri kapsamında bireylerin sosyal ilişkilerinde kararlılık ve sosyalleşme düzeylerini inceledikleri çalışmalarında; oryantiring sporunun bireyler üzerinde sosyalleşmeye önemli etkileri olduğunu tespit etmişlerdir (8).

➤ Derince ve Güllü, çalışmalarında; oryantiring sporunun bireylerin sosyalleşmesine katkı sağladığını belirtmişlerdir (1).

➤ Özdemir ve arkadaşları, oryantring sporcularının aleksitimi ve yalnızlık düzeylerini çeşitli kişisel değişkenler açısından inceledikleri çalışmalarında; oryantiring sporunun bireyin sosyalleşmesine olumlu etkileri olabilecek bir araç olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır (45).

2.1.9. Psikolojik Etkiler

Sporun fiziksel olduğu kadar ruhsal açıdan da insan sağlığını etkileyen bir faktör olduğu genel olarak kabul görmektedir (48, 49). Çünkü spor her ne kadar fiziksel aktivite ile alakalı da olsa bireylerin benlik saygısını, kaygı ve stres durumunu, motivasyonunu etkileyebilmektedir. Oryantiring sporu da özellikle bir doğa sporu olması, ruhsal ve bedensel dayanıklılık gerektirmesi, fiziksel aktivite esnasında bilişsel yeterliliklere ihtiyaç duyulması gibi nedenlerle ruhsal açıdan güçlü olunması gereken bir spor dalıdır (50, 51). Çünkü oryantiring sporunda birey farklı arazi yapılarıyla, değişen hava şartlarıyla ve parkurların ihtiva ettiği çeşitli zorluklarla mücadele etmek durumundadır. Bu mücadele sadece fiziksel açıdan olmamaktadır. Fiziksel olarak gösterdiği direnç kadar psikolojik dirençte göstermek zorundadır. Göstermiş olduğu bu fiziksel ve ruhsal direnç, bireyin gelişimi ve ruh sağlığı açısından da bazı etkilere neden olabilmektedir. Oryantiring, bireye kendi kararlarını verme ve uygulama konusunda fırsatlar sunar. Güzergâhları kendi belirlemeli ve belirlediği güzergâhları kullanarak kontrol noktalarına kendi başına gitmelidir. Kendine güvenme, zor şartlar altında karar verebilme, verdiği kararların sorumluluklarını alabilme, hatalardan ders çıkarabilme ve hatadan dönme gibi birçok psikolojik etki oryantiring yarışmalarında oluşabilir.

Oryantiring sporunun ruhsal etkileriyle ilgili yapılmış bazı akademik çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

➤ Özdemir ve arkadaşları, çalışmalarında; oryantiring sporunun kendine güven, kişilik gelişimi, sosyal ve davranış özelliklerinin gelişimi, psikolojik hazırlık, stres kontrolü, bireyin kendini ve çevresini daha iyi tanıyarak sağlıklı bir kişilik yapısı geliştirmesine olanak sağlayacağını belirtmektedir (45).

➤ Tuna ve Balcı, oryantiring uygulamalarının coğrafya öğretmeni adaylarının öz yeterlilik algılarına etkilerini inceledikleri çalışmalarında; oryantiring uygulamalarının, sorgulama, yorumlama ve değerlendirme becerilerine ilişkin öz yeterlilik algılarını %57 oranında artırdığını tespit etmişlerdir (24).

➤ Pouya ve arkadaşları, engelli çocuklara yönelik oryantiring uygulamalarının, engelli çocukların oyun sırasında baskı ve stres altındayken bile bağımsız düşünme ve zorluklarla mücadele etme yeteneğinin geliştirdiği belirlemişlerdir (46).

➤ Dereli ve arkadaşları, çalışmalarında; oryantiring sporcularında zihinsel antrenman becerileri ve zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasında belirli bir ölçüde ilişki olduğunu ve psikolojik stratejilerin etkin kullanılmasıyla birlikte zihinsel dayanıklılığın da pozitif yönde bir gelişim gösterebileceğini belirtmişlerdir (40).

2.1.10. Eğitici Özellikler

Eğitimin temel amacı davranış değişikliği oluşturmaktır. Oryantiring sporu yapan bireylerde de bazı davranış değişiklikleri oluşabilmektedir. Doğa bilincinin kazanılması, doğaya saygı duyma, doğaya zarar vermekten kaçınma, çevresine daha duyarlı bir birey olma, çevresini kirletecek davranışlardan sakınma gibi bazı davranış değişiklikleri oryantiring sporunun eğitici özelliklerine örnek olarak gösterilebilir. Çünkü oryantiring etkinliklerinde doğaya ve çevreye zarar verilmemesi için hassas davranılır. Örnek olarak sporcuların muhtemel güzergâhına girebilecek bir bölgenin, sporcuların geçişinden olumsuz etkilenme gibi bir durumu varsa, bu bölge haritada yasaklı bölge olarak belirtilir ve sporcuların bu bölgeden geçmeleri yasaklanır. Yasaklı bölgeden geçtiği tespit edilen sporcular yarışmadan diskalifiye edilir. Oryantiring etkinliklerinde sıklıkla “Doğada ayak izinden başka bir iz bırakma” sloganı kullanılır. Böylece katılımcıların çevrelerini temiz bırakmaları, doğaya olumsuz bir etki oluşturmamaları hususu pekiştirilmeye çalışılır. Bu slogan, özellikle oryantiring sporuna yeni başlayanlar veya tanışanlar için oldukça eğitici bir slogandır. Ayrıca uzun süredir bu yarışmalara iştirak eden katılımcıların çevrelerine duyarlı ve doğa konusunda hassas davranışlar sergiledikleri ve etraflarına olumlu örnekler teşkil ettikleri görülebilir.

Oryantiring sporuna yeni başlayan bireylerin de bir süre sonra bu durumun farkına vararak benzer davranışlar gösterme eğilimine girerler. Hâlbuki bireyler, doğayı koruyucu davranışlar sergileme, çevresini kirletmeme veya çevresine karşı daha duyarlı olma konularda okul çağlarından başlayarak sıklıkla karşılaşmışlar ve teorik olarak bildikleri konulardır. Ama sadece bilmek davranış değişikliği oluşturmaya yetmeyebilmektedir. Oryantiring sporu ile adalet, eşitlik, zorluklarla mücadele, başka canlıların yaşam alanlarına saygı duyma gibi konularda eğitim fırsatları sunar. Oryantiring sporunun eğitim aracı olarak kullanılabileceğini öne süren bazı akademik çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

➤ İmamoğlu ve İmamoğlu çalışmalarında; Oryantiring sporunun coğrafya ile beden eğitimi ve spor derslerindeki becerilerini geliştirdiğini belirtmişler, eğitim öğretimin tüm kademelerinde oryantiring sporuyla ilgili eğitimlerin verilmesinin faydalı olacağını öne sürmüşlerdir (25).

➤ Arıkan ve Aladağ, oryantiring dersinin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin harita okuryazarlık becerilerine olan etkisini araştırdıkları çalışmalarında, oryantiring dersinin öğrencilerin harita okuryazarlık becerilerini geliştirmede orta düzeyde etkili olduğu belirlemişlerdir (26).

➤ Yılmaz ve Dellal, müzede yapılan oryantiring faaliyetinin müze eğitimine katkısını inceledikleri çalışmalarında; katılım sağlayan öğrencilerin müzede gerçekleştirilen oryantring faaliyetinden keyif aldıkları, harita kullanmayı öğrendikleri ve müze ziyaretinin daha etkili hale geldiğini belirlemişlerdir (52).

➤ Çomak, Türkiye’de oryantiring konulu lisansüstü tezlerin İncelediği çalışmasında; tezlerde ulaşılan bulguların ağırlıklı olarak eğitim ve öğretimle olan yakın ilişkisine dikkat çekmektedir (53).

➤ Sirakov ve Dimitrova, çalışmalarında; Oryantiring sporunun konsantrasyon ve istikrarı büyük ölçüde etkilediğini ortaya koyarak, oryantiring yoluyla eğitim programlarının hazırlanmasının faydalı olacağını belirtmişlerdir (36).

➤ Nothernicola ve arkadaşları, oryantiring sporunun, ilkokul programlarına faydalı bir şekilde dahil edileceğini, okul deneyimini daha da zenginleştirebileceğini ve disiplinler arası aktiviteyi ve zihinsel eğitimi restore etmeye hizmet edebileceğini belirtmişlerdir (9).

➤ Galan ve arkadaşları, çalışmalarında; oryantiring sporunun, okul çağındaki çocuklarının psiko-fiziksel durumlarını düzeltmek ve geliştirmek maksadıyla

hazırlanacak bir program ile eğitim ve öğretim sürecinde kullanılabileceğini ortaya koymuşlardır (37).

2.1.11. Öğretici Özellikler

Öğretim, bireyden bireye farklılıklar gösteren ve farklı stratejiler uygulanması gereken aktif bir süreçtir. Bireylerin öğrenme ile ilgili farklı güçlü ve zayıf yanları olabilir. Ya da bir konunun öğretilmesi için birden fazla strateji planlamak gerekebilir. Nitekim Gardner çoklu zekâ teorisinde; Sözselsel-dilsel zekâ, Mantıksal-matematiksel zekâ, Görsel-uzamsal zekâ, Müzikal-ritmik zekâ, Doğa zekâsı, Sosyal zekâ, İçsel zekâ, Bedensel-Kinestetik zekâ gibi farklı zekâ alanından bahsetmektedir (54). Her bireyin zekâ alanları farklı olabileceğinden öğretimin veriminin artırılması için ya da bireylerin öğrenmelerini pekiştirmek için farklı stratejiler geliştirmek gerekir. Oryantiring sporu da bazı konuların öğretilmesinde ya da bazı derlerin çeşitlendirmesinde ve pekiştirilmesinde kullanılabilir. Örnek olarak harita bilgisi ve harita okuma, yön bilgisi gibi coğrafya dersi ile ilgili konular öğretilir. Matematik dersine özellikle problem çözme konusunda destek sağlayabilir. Doğru bir tasarım kullanarak birçok dersin öğretiminde kullanılabilir. Örneğin biyoloji dersinde öğretmen, iç organların yerlerini bir etkili bir şemayı harita gibi kullanarak öğrencilerine öğretebilir. Tarih dersinde, tarihi sırayı anlatırken kronolojik olayları içeren bir harita vasıtasıyla konunun daha iyi öğrenilmesine katkı sağlayabilir. Kimya dersinde periyodik tabloda gösterilen kimyasal elementlerin öğretilmesinde kullanılabilir. Öğretilecek konunun özelliklerine bu örnekler artırılabilir. Önemli olan öğretmen tarafından uygun planlamanın yapılmasıdır. Her bireyin öğrenme stratejileri farklıdır. Oryantiring sporu ile öğretim konusunda yapılmış bazı akademik çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

➤ Özdemir ve arkadaşları, oryantiring sporcularının baskın zekâ alanları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi inceldikleri çalışmalarında, oryantiring sporcularının doğa zekâlarının diğer zekâ alanlarına oranla baskın olduğunu ve problem çözme becerilerinde daha çok sosyal zekâ, bedensel-kinestetik zekâ, içsel zekâ, sözselsel-dilsel zekâ, ritmik zekâ ve görsel-uzamsal zekâ özellikleri ile çok boyutlu bir yapı gösterdiklerini ortaya koymuşlardır (38).

➤ Tuna ve Balcı, çalışmalarında; coğrafya eğitiminde harita kullanma, arazi çalışmaları, coğrafi bilgileri sorgulama, yorumlama ve değerlendirme becerilerinin birlikte geliştirilmesinde kullanılabilecek önemli yöntemlerden biri olduğunu belirtmiş ve oryantiring uygulamalarının coğrafya öğretmeni adaylarının özyeterlilik algılarını olumlu ölçüde etkilediğini belirtmişlerdir (24).

➤ Atakurt ve arkadaşları, oryantiring eğitiminin çocukların kısa süreli bellek, dikkat ve odaklanma üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermişler ve bu sebeple özellikle beden eğitimi derslerinde oryantiring sporuna yer verilerek oryantiring eğitimlerinin yaygınlaştırılmasını önermişlerdir (2).

➤ Özkan ve arkadaşları, matematik sembollerini oryantiring uygulamaları yardımıyla öğrenme üzerine yaptıkları çalışmalarında; oryantiring uygulamaları yardımıyla matematik öğrenmenin, klasik eğitim sistemi ile matematik öğrenmeye kıyasla öğrenme becerileri üzerinde daha olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuşlar ve oryantiring uygulamalarının eğitim sistemine entegre edilebilir olduğunu belirtmişlerdir (55).

➤ Uzuner, ilkokul öğrencilerinin matematiksel problem çözme becerilerinin geliştirilmesinde oryantiring sporunun etkisini incelediği doktora tezi çalışmasında; oryantiringin amaca uygun bir şekilde kullanıldığı takdirde iyi bir öğretim tekniği olabileceğini belirtmiştir (56).

2.1.12. Kişilik Özelliklerin Gelişimi

Oryantiring bir spor branşı olması nedeniyle fizyolojik ve fiziksel gelişime katkı sağladığı gibi sosyolojik, psikolojik ve zihinsel olarak da farklı alanların gelişimine sağlamaktadır. Bu olumlu etkiler ile bireyin; özgüveninin gelişmesi, dikkatini toplayabilmesi, problem çözme becerilerinin gelişmesi, etrafına ve kendisine saygı duyması, adalet, eşitlik ve benzer bir takım evrensel değerlerin gelişmesi konularında katkı sağlayabilmektedir. Bireyi, birey yapan kendine özgü göstermiş olduğu karakteristik özelliklerdir. Özellikle bu karakteristik özelliklerin gelişmesi boyutunda bireyin, toplumdan ve tecrübelerinden sağladığı çıkarımlar önemli rol oynamaktadır. Bireyin, oryantiring etkinliklerinde edindiği tecrübe, öğrenilmiş olan bilgiler, kazanılmış olan davranış değişiklikleri karakteristik özelliklerin belirginleşmesinde önemli rol oynayabilirler. Oryantiring sporunun kişilik özelliklerin gelişimine olan katkılarından bahseden çalışmalardan bazıları aşağıdaki maddelerde belirtilmiştir.

➤ Deniz ve arkadaşları, çalışmalarında; yaratıcı drama yöntemiyle öğretilen oryantiring sporunun kişilik özelliklerine olumlu etkilerinin olduğunu ve oryantiring aktivitelerinin esas olarak zihni aktif tutarak tutarlı kişilik yapılarının geliştirilmesine katkı sağlayabileceğini belirtmektedirler (57).

➤ Tuna ve Balcı, çalışmalarında; oryantiring uygulamalarının coğrafya öğretmeni adaylarının öz yeterlilik algılarını olumlu ölçüde etkilediğini belirtmişlerdir (24).

➤ Eccles ve Aarsal, çalışmalında; oryantiring sporundaki uzmanlaşmanın kısmen, kazanılmış bilişsel ve davranışsal stratejilerin kullanılmasıyla elde edilen dikkat üzerindeki doğal sınırlamaların aşılmasına atfedilebileceği sonucuna varılmıştır (39).

➤ Atakurt ve arkadaşları, oryantiring eğitimlerinin çocukların dikkat ve bellek seviyesi üzerine olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuşlardır (2).

➤ Pouya ve arkadaşları, oryantiring sporunda katılımcıların baskı ve stres altındayken bile bağımsız düşünme ve zorluklarla mücadele etme yeteneğinin geliştiği belirlenmiştir (46).

➤ Yıldız ve arkadaşları, çalışmalarında; doğada yapılan açık hava kamplarının oryantiring sporcularını, eğlence, macera, sağlık, sosyalleşme, arkadaşlık ve öz güven gelişimi yönünden olumlu etkilediğini belirtmiştir (58).

➤ Coşkuner ve arkadaşları, oryantiring sporu yapan üniversite öğrencilerinin girişkenlik düzeylerini inceledikleri çalışmalarında; oryantiring sporu yapan öğrencilerin girişkenlik düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir (47).

➤ Uzuner, ilkököl öğrencilerinin matematiksel problem çözme becerilerinin geliştirilmesinde oryantiring sporunun etkisini incelediği doktora tezi çalışmasında; İlkököl öğrencilerinin matematiksel problem çözme becerilerinin geliştirilmesinde oryantiringin etkisinin incelenmesine yönelik yapılan uygulamanın öğrencilerin matematik problemlerini çözmeye yönelik tutumlarını ve matematiksel problem çözme becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır (56).

➤ Sezgin, tasarım-tabanlı araştırma prensipleri kapsamında oryantiring oyunu ortamında gerçekleştirdiği çalışmasında; gerçek yaşamdaki oryantiring etkinliklerine dayalı tasarlanan öğrenme ortamının, ortaoköl öğrencilerinin haritalama becerileri, uzamsal örüntüleri keşfetme ve bir hedef bulmak için farklı navigasyon stratejileri açısından uzamsal yönelimi desteklediğini göstermiştir. Ayrıca öğrenciler tarafından kullanılan yönelim stratejilerinin, gerçek yaşamdaki oryantiring etkinliklerine dayalı olarak istenmeyenlerden arzu edilen yaklaşımlara geçiş gösterdiğini belirtmiştir (59).

2.1.13. Doğa Sevgisi

İnsan nüfusu, köy ve kasaba gibi düşük yoğunluklu kırsal alanlardan uzaklaşarak, iş, eğitim ve sosyal imkânlar gibi nedenlerle kent yaşamı tercih etmeye başlamıştır. Kent yaşamının arttığı il ve ilçe merkezleri ise artan nüfusla orantılı olarak genişlemeye başlamış ve bu durum yoğunlukla buralarda ki doğal alanların tahrip edilmesine sebep olmuştur. Doğanın tahrip edilmesi, kent yaşamını tercih eden insanların doğa ile irtibatlarının azalmasına sebep olmuştur. Ayrıca teknolojik

gelişmeler, artan sosyal imkânlar ve çağımızın günlük koşuşturmaları çoğu insanın doğadan uzak kalmasına neden olmuştur. İnsan, doğal olarak doğanın bir parçasıdır. Maddi ve manevi anlamda doğaya olan ihtiyacımız yadsınamaz. Ancak doğa bilincinin az olması, üretim ve tüketim uğruna yapılan bilinçsiz hareketler doğaya zarar vermekte ve geri dönüşümü çok güç olan hasarlara sebebiyet vermektedir. Çevre kirliliği, doğal ürünlerin azalması, su kaynaklarının yetersiz hale gelmeye başlaması, dünyanın birçok bölgesinde ki kıtlık ve en önemlisi küresel ısınma gibi sorunlar tüm yer küreyi yakından ilgilendiren sorunlardır. Bu sorunlarla baş etmenin en önemli yolu doğanın farkına varmaktır (60). Doğanın farkına varmak için doğaya çıkmak gerekir yani doğa ile temas kurulmalıdır. Doğa ile etkileşim kurabilmenin en iyi yollarında bir tanesi de doğa sporlarıdır. Doğa sporları; benzer amaçlarla bir araya gelen insanların, doğada zaman geçirmelerini sağlayan, çeşitli zorluklarla mücadele edilen, heyecan verici ve rahatlatıcı etkinliklerdir (61, 62). Bir doğa sporu olan oryantiring bireylerin doğa ile temas kurabilmelerini, doğanın farkına varmalarını, çevrelerini daha iyi algılayabilmelerini sağlayabilir ve doğada bulunma tecrübelerini artırır (9, 24, 63). Oryantiring sporunun doğa ile olan ilişkisini konu alan bazı çalışmalar aşağıda listelenmiştir.

➤ Karaküçük ve arkadaşları; oryantiring sporcularında ekosentrik, antroposentrik, antipatik yaklaşımların rekreasyon fayda ile ilişkisi konulu çalışmada; oryantiring sporunu daha uzun süre yapmanın bireylerin çevreye yönelik tutumlarını değiştirebileceğini belirlemişlerdir (64).

➤ Oryantiring sporu yapan bireylerin baskın zekâ alanlarına göre problem çözme becerilerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada; oryantiring sporcularının doğa zekâlarının diğer zekâ alanlarına göre daha baskın olduğu bulunmuştur (38).

➤ Derince ve Güllü; oryantiring sporcularının doğa bağlılıklarını araştırdığı çalışmada; oryantiring sporunun doğaya olan tutku ve bağlılıkları arttırdığını, oryantiring sporcularının da doğaya bağlılıklarının yüksek olduğunu belirlemişlerdir (1).

2.1.14. Rekreasyonel Özellikler

Rekreasyon, Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlüğünde “İnsanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler” olarak tanımlanmaktadır (30). İnsanlar, çalışma zamanlarının dışında da bir takım aktiviteler yapmak durumunda olan sosyal canlılardır. Nitekim Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı’nda bahsettiği gibi, insanın fizyolojik ve güvenlik gibi temel ihtiyaçları giderildikten sonra başka ihtiyaçlar ortaya çıkar (65). Bu ihtiyaçları gidermenin yollarından bir tanesi de rekreasyonel etkinliklere katılmak olabilir. Oryantiring

etkinlikleri de alternatif rekreasyonel etkinliklerden bir tanesidir. Oryantiring etkinliklerine katılım sağlayarak, yakınlık, saygınlık, bilme tanıma, estetik, kendini gerçekleştirme gibi bazı ihtiyaçlar kısmen giderilebilir. Oryantiring etkinliklerinde bireyler birbirleri ile tanışarak bir sosyal çevrenin parçası olabilirler. Yaşam alanından farklı coğrafyaları görme ve tanıma fırsatları bulabilirler. Oryantiring etkinlikleri ile günlük yaşamın monotonluğundan uzaklaşabilir ve ruhsal dinlenme sağlayabilirler. Oryantiring sporunun rekreasyonel özellikleri ile ilgili yapılmış bazı akademik çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

➤ Karaküçük ve arkadaşları, çalışmalarında; oryantiring yarışmalarına katılan katılımcıların oryantiring sporu ile ilişkilerinin ciddi boş zaman kavramıyla iç içe olduğunu belirtmişlerdir (66).

➤ Kalkan ve Güzel, serbest zaman etkinlikleri kapsamında bireylerin sosyal ilişkilerinde kararlılık ve sosyalleşme düzeylerini inceledikleri çalışmalarında; oryantiring sporunun bireylerin hem sosyalleşme hem de kararlılık düzeylerinde önemli etkileri olduğunu tespit etmişlerdir (8).

➤ Gürer çalışmasında, oryantiring sporunda, deneyimi fazla olan genç sporcuların serbest zaman motivasyonlarının daha yüksek olduğunu ve bu durumun oryantiring sporuna katılımı etkileyebileceğini öne sürmüştür (67).

2.1.15. Spor Turizmi

Oryantiring etkinlikleri çoğunlukla harita kullanılarak yapılan etkinliklerdir. Hep aynı haritaların kullanılması rekabet, heyecan, yeni yerler keşfetme gibi duyguların sınırlandırılmasına neden olabilir. Yeni haritaların kullanılması birçok avantaj sağlar. Sporcular, yeni yerlerde koşarken, yeni yerler keşfetme, farklı arazi yapılarını tecrübe etme ve farklı coğrafyaları görme fırsatı bulurlar. Bu maksatla etkinlikler planlanırken farklı coğrafyalardan daha önce oryantiring maksadıyla kullanılmamış haritalar sıklıkla tercih edilir. Bir bölgenin haritasının çizilmesi o bölge çok önemli faydalar sağlayabilir. Çünkü çizilecek olan haritada yapılacak olan bir etkinliğe yüzlerce kişinin farklı yerlerden gelmesini sağlanabilir. Bu durum spor turizmi açısından değerlendirilebilir. Örnek olarak TOF tarafından organize edilen kademe yarışmalarının her birine ve Türkiye Şampiyonalarına yüzlerce hatta çoğunlukla binin üzerinde sporcu, antrenör, yönetici, hakem vb. katılım sağlar. Bu yoğunlukta bir katılım özellikle metropol yaşamların hüküm sürdüğü büyük şehirlerin haricinde kalan yerleşim yerlerine ciddi ekonomik, sosyolojik ve kültürel anlamda katkı sağlamaktadır. Örneğin nüfusu 100.000 in altında olan bir yerleşim yerine katılım sağlayan 2000 kişi o bölgenin ekonomik

yaşamına ciddi katkılar sağlayacaktır. Çünkü katılımcıların özellikle barınma, beslenme gibi ihtiyaçları o bölgeden karşılanmaya çalışılacaktır. Ayrıca etkinlik için o bölgeye gelen katılımcılar, bölgeyi tanıma fırsatı bulacaklar ve döndüklerinde tecrübelerini etraflarına da aktaracaklardır. Böylelikle yarışmaların yapılacağı yerlerin reklamının yapılması ve bölgenin tanıtımı konusunda önemli fırsatlar sunabilir. Yarışmanın yapılacağı bölge sadece ekonomik anlamda değil orada yaşayan insanlar içinde bir takım fırsatlar barındırmaktadır. Çünkü ülkenin birçok yerinden, hatta yurt dışından gelen katılımcılar bölge insanı ile iletişime geçeceklerdir. Bu iletişim özellikle genç bireylerde olumlu etkiler oluşturabilir. Bölgenin sosyal yaşamı canlanabilir.

Oryantiring etkinlerinin düzenleneceği bölgeler, arazi, iklim ya da farklı özelliklerinden dolayı bazı avantajlar sağlıyorsa bu etkinlikler tekrarlanabilir ve sıklıkla tercih edilen bölgeler haline dönüşebilir. Yabancı sporcuların yarışma, kamp vb. etkinlikler dolayısıyla tercih etmesine sebep olabilir. Örneğin Kapadokya bölgesinde düzenlenen etkinlikler, yeryüzü şekillerinin farklı olması, örneğine pek rastlanamayacak arazi özellikleri içermesi nedeniyle “Taş ormanları” şeklinde lanse edilmiş, bu sayede oldukça ilgi görmüş ve sonraki yıllarda tekrar ulusal ve uluslararası oryantiring yarışmalara ev sahipliği yapmıştır. Başka bir örnek vermek gerekirse Antalya ili oryantiring için uygun birçok araziye sahip olması, iklimin ılıman olması ve yılın neredeyse tamamına yakınında etkinlik düzenlenmesine imkân vermesi nedeniyle ilgi görmüştür. Ulusal ve uluslararası birçok etkinliğe ev sahipliği yapmasının yanı sıra birçok ülkenin sporcu grupları ve milli takımları antrenman maksatlı kamp yapmıştır. Finlandiya’da ki Jukola ve İsveç’te ki O-Ringen yarışmaları, her yıl on binlerce katılımcıyı ağırlamakta ve bu etkinlikler bir festival havasında yarım asırdan fazla bir süredir devam etmektedir.

Oryantiring vasıtasıyla bir bölgenin gelişmesi, yurt içinde ve yurt dışında tanınması, bölgeye turist çekilmesi sağlanabilir. Ayrıca ülkemiz neredeyse her mevsim etkinlik düzenlenebilecek avantajlara sahiptir. Sadece koşarak değil aynı zamanda bisiklet, kayak ve patika oryantiringi içinde önemli imkânlara sahiptir. Hatta yılın bazı dönemlerinde 4 disiplinin de aynı bölgede yapılabilmesi mümkündür. Spor turizmi açısından yapılan bazı akademik çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

➤ Çekin ve arkadaşları, Amasya ilinde spor turizmi amacıyla kullanılabilecek yeni doğa sporları alanlarının belirlenebilmesi maksadıyla yaptıkları çalışmalarında; Amasya'da birçok alanda oryantiring sporunun yapılabilmesi belirlenmiştir (68).

➤ Bektaş ve arkadaşları, yeni bir spor disiplini olarak inceledikleri raft oryantiring organizasyonunun, bölgenin spor turizmine ve tanıtımına katkı sağlayacağını belirtmişlerdir (19).

➤ İmamoğlu ve arkadaşları, çalışmalarında; oryantiring sporunun Nevşehir ili için önemli bir değer olduğunu, turizme katkısı sağladığını belirtmişlerdir (69).

2.2. Tutum

2.2.1. Tutum Nedir

Tutum ile ilgili şüana kadar birçok tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlamalardan yola çıkarak tutumun tanımı şu şekilde özetlenebilir: Bireyin, nesne, durum, psikolojik obje, olgu, kavram ya da diğer insanlara karşı olumlu ya da olumsuz duyguları, düşünceleri ve davranışlarıyla tepkilerde bulunma eğilimidir (70-77). Tutumlar doğuştan var olan unsurlar değildir, aile, çevre, okul, sosyal hayat ve yaşantılar yoluyla öğrenilen, oluşturulan olgulardır (78). Tutumun birbirinden bağımsız olmayan, birbirlerini etkileyebilen ve genelde aralarında tutarlılık farklı boyutları mevcuttur (71, (69, 79-81). Tutumu en önemli kılan unsur bireyin davranışlarını doğrudan etkileyebilmesidir. Bu sebeple, bilim insanları, insan davranışlarını etkileyen tutum gibi değişkenleri bilmek ve ölçmek istemişlerdir (72).

2.2.2. Tutumun Özellikleri

Tutumun önemini kavrayabilmek ve buna göre çıkarımlarda bulunabilmek için tutumun özelliklerini bilmek gerekir. Tutumun özellikleri aşağıda sıralanmıştır.

➤ Tutum bireye özgü olup, bireyin bir olgu, bir kavram vb. karşısında duygu, düşünce ve davranışlarında bir bütünlük oluşturur.

➤ Bireyin davranışları, bireyin tutumlarıyla ilgili bilgiler verebilir.

➤ Tutum, bireyin olumlu ya da olumsuz davranışlar geliştirmesini sağlayabilir.

➤ Tutumlar yaşantılar yoluyla kazanılır, doğuştan gelmez. Bireyin tutumları içinde yaşadığı toplumdan, aldığı eğitimden veya yaşamsal tecrübelerinden etkilenebilir.

➤ Tutumlar çoğunlukla devamlılık gösterir.

➤ Bir olguya veya davranışa karşı bir tutumun oluşabilmesi için o objenin başka objelerle karşılaştırılması gerekir (72, 80).

2.2.3. Tutumun Unsurları

Tutumu, bireyin, nesne, durum, psikolojik obje, olgu, kavram ya da diğer insanlara karşı olumlu ya da olumsuz duygu, düşünce ve davranışlar olarak nitelendiğinde, tutumun unsurlarını bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç unsura ayırabiliriz. Bu üç unsur birbirleriyle etkileşim halindedirler. Bireyin tutumu

oluşturan olgu ile ilgili öğrendikleri, bildikleri ve yaşadıkları sonucu elde ettiği tecrübeler bilişsel unsuru oluşturur. O olgu hakkındaki oluşturmuş olduğu duygusal tepkiler ve düşünceler duyuşsal unsuru oluşturur. En nihayetinde bilişsel ve duyuşsal unsurların sonucu o olgu karşısındaki tüm tutumları da davranışsal unsur olarak ifade edilebilir (74, 77, 80).

Tutumun Bilişsel Unsuru

Tutumun bilişsel unsuru, bireyin tutumunu belirleyen ya da etkileyen ilk aşamadır. Çünkü tutuma konu olan olgu ile ilgili davranışların gelişmesi için önce duyguların oluşması gerekmektedir. Duygulara edinilen bilgi, edinilen tecrübeler sonucu şekillenir. Birey tarafından herhangi bir bilgi birikimi olmayan bir konuda olumlu ya da olumsuz tepkilerin oluşması beklenmez. Konu hakkında edinilen bilgiler arttıkça oluşan duygu ve davranışlarda da değişiklik olabilir. Bilgilerin değişmesi ise bu duygu ve davranışları değiştirebilir. Tutumu etkileyen başka bir öğede inançlardır. İnançlarda duygu ve davranışlar üzerinde değişikliklere neden olabilir. Ancak inançlar daha uzun ömürlüdür ve değiştirilmesi daha zordur (82). İnançlar tutuma dönüşmeyebilir ama tutumlarda mutlaka inanç vardır. Tutumlar, yorumlanma ya da eleştiriye açıkken, inançlar tartışmaya kapalıdır (72).

Tutumun Duyuşsal Unsuru

Tutumunun bilişsel unsurları, bireyin duygu ve düşüncelerinin oluşmasına neden olur. Bu duygu ve düşünceler, elde edilen bilgiler ve tecrübe ile olumlu ya da olumsuz şekilde olabilir (83). Kişilerin tutum nesnesi hakkındaki olumlu ve olumsuz değerlendirmeleri sonucu oluşan duygular ise tutumu doğrudan etkilemektedirler (78). Sahip olunan değer ve inançlar duyuşsal tutumla doğrudan ilgilidir. Bu değer ve inançlar, davranışın oluşma süreçlerinde doğrudan etki ederler (74). Bireyin duygu ve düşünceleri sonucu oluşan tutum bazen mantıkla açıklanamaz, bu durum daha çok duyguların etkisindedir (84). Duygusal unsur, tutumu şekillendirir ve tutuma süreklilik kazandırır (85).

Tutumun Davranışsal Unsuru

Kazanılan veya elde edilen tecrübe, bilgi, duygu ve düşünceler sonucu oluşan davranış eğilimleri tutumun davranışsal unsurunu oluşturur. Devinişsel unsur olarak ta ifade edilebilir. Davranış eğilimlerinin altında bilişsel ve duyuşsal unsurlar olsa da, her bilişsel veya duyuşsal unsur davranışa eğilimine dönüşmeyebilir. Temelinde olumlu veya olumsuz duygu barındıran duyuşsal unsur, duruma göre davranış, ilişki kurma ya da kurmama, yaklaşma veya uzaklaşma şeklinde ortaya çıkarır (78).

Örneğin bireyin bitkileri sevmesi ya da sempati duyması, bir davranışa dönüşmek zorunda değildir. Bireyin bilgi, duygu ve düşüncelerinde oluşan değişiklikler, davranışsal unsuru da değiştirebilir. Yani bir konu hakkında olumsuz düşüncelere sahip olan bireyin, yeni öğrendiği bilgiler ile düşüncelerinin olumluya dönüşmesi sonucu davranışsal unsorda değişiklikler ve nihayetinde davranış eğilimi değişebilmektedir (86).

2.2.4. Tutumun Önemi

Bir nesne ya da bir durum karşısında tutumu olumlu olan bireyin, bu nesne veya duruma karşı olumlu davranışlar sergilemesi, tutumu olumsuz olan bireyin ise olumsuz davranışlar sergilemesi beklenebilir (87). Sosyal bir varlık olan insan, toplumla birlikte yaşadığı çevresiyle iletişim kurar ve toplum içerisinde bir takım ilişkileri yürütmek durumundadır. Kurulan bu ilişkinin yapısı ve iletişimin gücü davranışlara yakından ilgilidir. İnsanların bilgi birikimleri, tecrübeleri, içinde yaşadığı toplumların sosyokültürel yapıları, kişilikleri, inançları, ihtiyaçları, güdüler vb. davranışın sergilenişini etkilemektedir. Davranışı etkileyen bu kadar çok etkinin kontrol edilmesi mümkün olmayabilir. Ama davranışların temelini oluşturan tutumların tespit edilmesi, davranışın öngörülebilir hale gelmesi bilim insanlarına, yöneticilere, üreticilere vb. yardımcı olabilir. Davranışı hakkında bilgi sahibi olunmak istenen birey veya toplumun, tutumlarının ve olayları algılama biçimlerinin iyi analiz edilmesi gerekir. Bu sayede etki oluşturulması istenen birey ya da toplumun, istenen şekle yönlendirilmesi için yapılacaklar için bir rehber oluşturabilir (86, 88). Örneğin bir kurumdaki yönetici, çalışanlarının sergilediği istenmeyen davranışların nedenini anlayamadan bu konuda alacağı tedbirler yetersiz kalabilir. Başka bir örnek vermek gerekirse, tüketicilerin tutumları hakkında bilgi sahibi olmak üreticiye bir takım avantajlar sağlayabilir. Bu sayede tüketicilerin tutumları ile uyuşan ürünler üreterek satışlarını veya kazancını arttırabilir. Kısacası bilgi sahibi olduğumuz tutumlar, farklı stratejiler, yönlendirmeler, eğitim, öğretim gibi unsurlar ile değiştirilebilir ve istenmeyenden davranışlar, istendik davranışlarına dönüştürülebilir (89, 90).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma üç aşamalı bir çalışmadır. Birinci aşamada “Oryantiring Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir. İkinci aşamada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna karşı tutumları bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Üçüncü aşamada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna ilişkin olumlu ve olumsuz tutumlarının nedenleri araştırılmıştır.

Araştırmanın birinci aşamasında karma yöntemlerden keşfedici sıralayıcı desen kullanılarak “Oryantiring Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir. Keşfedici sıralayıcı desen; nitel verilerin toplanmasına öncelik verir ve bu nitel verilerin çözümlenmesine odaklanır. Araştırmacı daha sonra keşfedilen sonuçlar üzerinden nicel aşamayı uygulayarak nitel çözümlmeleri test eder ve nicel verileri nitel verilerin üzerine nasıl inşa ettiğini açıklar (91, 92).

Araştırmanın ikinci aşamasında nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama yöntemi kullanılarak “Oryantiring Tutum Ölçeği” spor bilimleri fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Çıkan sonuçlar bazı demografik değişkenlere göre incelenmiştir. Genel tarama yöntemi; geçmişte veya günümüzde mevcut durumu betimlemeye çalışır (93, 94).

Araştırmanın üçüncü aşamasında nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bu aşamada spor bilimleri fakültelerinde oryantiring sporuna ilişkin tutum ölçeğinin uygulaması sonucunda, oryantiring sporuna karşı olumlu, olumsuz ya da kararsız olduğu değerlendirilen öğrenciler ile görüşmeler yapılarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna ilişkin tutumlarının nedenleri araştırılmıştır. Durum çalışması; araştırma konusunun detaylı bir şekilde ortaya konulmasını sağlayacak özelliklere sahiptir (95).

Tablo 3.1. Araştırma Deseni

1.Aşama: Karma Yöntem (Keşfedici Sıralı Desen)
a. Oryantiring ile ilgili yarı yapılandırılmış görüşme formları ile yüz yüze görüşmeler yapılması
b. Görüşme formlarına içerik analizi yapılması ve ölçek taslağının oluşturulması
c. Ölçek taslağına kapsam geçerliliği için Lawshe tekniğinin uygulanması
d. Ölçek taslağına yapı geçerliliği için AFA ve DFA analizlerin yapılması

e. Ölçek taslağının güvenilirlik çalışmasının tamamlanması
2.Aşama: Genel tarama yöntemi (Nitel araştırma)
a. Oryantiring Sporuna Karşı Tutum Ölçeğinin spor bilimleri fakültesi öğrencilerine uygulanması
b. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna karşı tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi
3.Aşama: Durum Çalışması Deseni (Nitel araştırma)
a.Oryantiring Sporuna Karşı en olumlu tutuma sahip öğrencilerle yüz yüze görüşme yapılması
b.Oryantiring Sporuna Karşı en olumsuz tutuma sahip öğrencilerle yüz yüze görüşme yapılması

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evrenini 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında Türkiye’de Spor Bilimleri Fakültelerinde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini için Tablo 3.1’de görüldüğü üzere yapılan güç analizinde (Power Analysis), Etki büyüklüğü=0.25, alfa=0.05, 1-beta(güç)=0.90 alındığında en az 550 öğrenci alınması sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3.2. Power (Güç) Analiz Sonuçları

Sistem Girdileri	Sonuçlar
Etki Büyüklüğü f (Effect size)	: 0.25 Noncentrality parameter : 2.9315098
α .Hata düzeyi	: 0.05 Critical t : 1.6476390
Güç (1- β)	: 0.90 df : 548
Allocation ratio N2/N1	: 1 Sample size group 1/2 : 275
	Toplam Örneklem Büyüklüğü : 550
	Gerçek güç : 0.9002600

Buna göre Türkiye’de yedi coğrafi bölgenin her birinden bir spor bilimleri fakültesi kümeleme örnekleme yöntemine göre tespit edilmiştir. Bu kapsamda ölçek uygulaması ve ölçeği eksiksiz dolduran 559 öğrencinin verileri Tablo 3.2’de görüldüğü üzere kabul edilmiştir.

Tablo 3.3. Türkiye’nin Yedi Coğrafi Bölgesinde Ölçek Uygulaması Yapılan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrenci Sayıları

Bölgeler	Spor bilimleri fakültesi	Toplam
Doğu Anadolu	İnönü Üniversitesi	159
İç Anadolu	Erciyes Üniversitesi	124

Güneydoğu	Gaziantep Üniversitesi	150
Marmara	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	37
Ege	Manisa Celal Bayar Üniversitesi	6
Karadeniz	Trabzon Üniversitesi	3
Akdeniz	Akdeniz Üniversitesi	80
Toplam		559

Araştırmanın üçüncü bölümünde, nitel örnekleme grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Bu durumda ölçüt olarak katılımcıların; beden eğitim ve spor bilimleri fakültesinde öğrenim görüyor olması, araştırmanın ikinci bölümünde uygulanan oryantiring tutum ölçeğine tutarlı cevaplar vermiş olması ve görüşmeyi kabul ediyor olması olarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemleri zengin bilgiye ulaşmak için durumların derinlemesine araştırılmasına ve araştırılan olguların keşfedilerek açıklanmasına katkı sağlayabilir (96, 97) Bu sebeple ölçüt örnekleme kullanılarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna yönelik tutumlarının nedenlerinin araştırılması maksadıyla gerçekleştirilen görüşmeler veri doygunluğu oluşuncaya kadar devam ettirilmiştir. Nihayetinde 24'üncü görüşmeden sonra veri doygunluğuna ulaşıldığına karar verilerek görüşmeler sonlandırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak öğrencilerin oryantiring tutumlarını ölçmek için araştırmacı tarafından geliştirilen “*Oryantiring Tutum Ölçeği*”, öğrencilerin kişisel bilgilerini içeren “*demografik bilgi formu*” ve öğrencilerin oryantiring tutumları hakkında derinlemesine analiz için araştırmacı tarafından geliştirilen “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu*” kullanılmıştır.

3.3.1. Oryantiring Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Ölçek taslağının hazırlanması ile birlikte Oryantiring Tutum Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik ile ilgili yapılanlar müteakip maddelerde belirtilmiştir.

3.3.2. Ölçek Taslağının Oluşturulması

Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamasında oryantiring sporu ve ölçek geliştirme aşamaları hakkında detaylı bir literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonucu yapılacak olan görüşmelerde kullanılmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan form alanında uzman üç öğretim görevlisine gönderilerek görüşleri alınmış ve gerekli düzenlemeler yapılarak üç öğrenci ile deneme görüşmesi yapılmıştır. Son düzenlemelerin yapılmasıyla birlikte görüşmelerde kullanılmak üzere

“Oryantiring Tutum Ölçeği Geliştirme Sürecinde Gerçekleştirilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” oluşturulmuştur (Ek-2).

Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak Kasım 2021 ile Ocak 2022 tarihleri arasında oryantiring ile ilgili olan ve sporcu, antrenör veya hakem olarak çeşitli oryantiring faaliyetlerinde yer almış 15 lisans öğrenci ile görüşmeler yapılmıştır. Oryantiring sporu hakkında tutumların belirlenmesi maksadıyla 30 lisans öğrencisi ile görüşülmesi planlanmış fakat veri tekrarı oluşmaya başladığına karar verilerek 15 lisans öğrencisi ile görüşmeler sonlandırılmıştır. Görüşmeler, Covid-19 pandemisi nedeniyle yüz yüze yapılmamış, telefon veya bilgisayar vasıtasıyla, 7-66 dakika aralığında gerçekleşmiştir.

Tablo 3.4. Görüşmeye Katılanların Nitelikleri ve Görüşme Süreleri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Görüşme Süresi
E1-23	Erkek	26	29:00
K2-19	Kadın	19	10:29
E3-23	Erkek	23	52:49
K4-19	Kadın	19	24:33
E5-19	Erkek	20	30:30
E6-21	Erkek	21	36:52
K7-21	Kadın	21	16:54
K8-20	Kadın	20	21:21
E9-22	Erkek	21	66:21
E10-26	Erkek	27	29:44
K11-20	Kadın	20	11:49
K12-19	Kadın	19	09:25
E13-18	Erkek	18	10:11
K14-22	Kadın	22	07:12
K15-23	Kadın	23	10:40

Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılan görüşmelere katılan öğrencilerin cinsiyet, görüşme sırası, yaş ve görüşme süreleri Tablo 3.4. gösterilmiştir. Tabloda katılımcı kodu olarak verilen “E5-19” şeklindeki kodlamalar katılımcının cinsiyetini araştırmanın bu bölümünde yapılan görüşmelerden kaçınıcı olduğunu ve yaşını ifade etmektedir. Aynı kodlama Tablo 3.5’ in içerisinde yer alan doğrudan alıntılar kısmında da kullanılmıştır.

Görüşmelerde ses kayıtları alınmış daha sonra yazılı forma dönüştürülmüştür. Literatür taraması ve yazılı formlarda ortaya çıkan verilere içerik analizi uygulanmıştır.

İçerik analizi ile elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amaçlanmıştır (98). Kavramlar, olguları anlamamıza, üzerine daha derinlemesine düşünebilmemize olanak sağlar (99). Yapılan detaylı literatür taraması ve görüşmeler neticesinde ilk olarak 509 adet ifade not edilmiştir. Bu ifadelerden birbirleriyle benzer anlamlar içerenler birleştirilerek 172 adet ifade elde edilmiştir. Bu ifadeler kavramsal kodlar olarak sınıflandırılmış ve tek tema altında 20 kod olarak belirlenmiştir. Bu aşamaların her birinde sınıflandırmalar araştırmacı tarafından yapılmış, alanında uzman 2 öğretim görevlisinin kontrolü sonucunda mutabakat sağlanarak ölçek taslağı oluşturulmuştur.

Tablo 3.5. İçerik Analizler Sonucu Oryantiring Tutumu Teması ve Kodların Ölçek Maddelerine Dönüştürülmesi

Tema	Kod	Doğrudan Alıntı	Maddeye Dönüştürmüş Hali
Oryantiring Tutumu	Doğa sevgisi	<i>E5-19: öncelikle doğaya zarar vermememiz gerekiyor bir doğa sporcusu olarak.</i>	Oryantiring doğaya, çevreye ve diğer canlılara olan saygımı artırdı.
		<i>K11-20: Besinimizi, suyumuzu doğadan elde etmeyi öğrendik. Bana doğanın farkındalığını kattığını düşünüyorum oryantiringin,</i>	
	Çevre bilinci	<i>E1-23: Bir oryantiringçi doğada sadece ayak izini bırakmalı. Doğayı kirletecek hiç birşey yapmamalı ki yapmazda zaten.</i>	Oryantiring ile doğada ayak izinden başka bir iz bırakılmayacağını öğrendim.
		<i>E5-19: Artık çevreme daha çok dikkat ediyorum, çevremde gördüğüm çöpleri alıyorum falan.</i>	
	Mutluluk	<i>E5-19: Oryantiring yarışmalarında hata yapmadan koşmak beni mutlu eder. Onun haricinde böyle çok karışık ormanlarda koşmak beni mutlu eder. Zorlu parkurlarda koşmak beni mutlu eder</i>	Oryantiring de kontrol noktalarını (hedef) bulmak beni çok mutlu ediyor.
		<i>E10-26: Haritaya başladığımda, hedeflerime bir bir gittiğimde, her hedefe geldiğimde mutlu oluyorum. Her hedefte mutlu oluyorum.</i>	
	İletişim	<i>E3-23: 70 li yaşlarda adam telefon kullanmıyorum, televizyon kullanmıyorum ama buraya gelmek beni çok mutlu ediyor diyor. Ben buraya geliyorum, ya dedi senin yaşın kaç, 23 dedim, ben kaç yaşındayım 70 küsür, ya ben diyo orada ya da köyde gelip kimse muhabbet etmiyor, buraya oturuyoruz, yarışı değerlendiriyoruz, nasıl olması gerekiyorsa değerlendiriyoruz.</i>	Oryantiring etkinliklerinde kendimi daha rahat ifade edebiliyorum.

K8-20: Okuduğum okulda, başka bir şehirdeyim, hiç bilmeyen insanlara bile ben oryantiringi anlatıyorum. Biz yeni insanlar, farklı karakterdeki farklı insanlarla iletişim kuruyoruz.

Kaliteli zaman	E1-23: Ormandasın, temiz hava, sevdiğin arkadaşların yanında güzel bir şey.	
	E5-19: Oryantiringte doğada olduğumuz için yarış sonrasında da doğa içinde kaldığımız için çok fazla telefon ihtiyacım olmuyor. Aslında çok iyi oluyor, teknolojiden uzak kalıyoruz, biraz vücudumuz dinleniyor, rahatlıyor. Hiçbir şekilde sıkıntım olmuyor.	Oryantiring yaparken zamanın nasıl geçtiğini anlayamıyorum.
Meydan okuma	E5-19: Oryantiring yarışmalarında hata yapmadan koşmak beni mutlu eder. Onun haricinde böyle çok karışık ormanlarda koşmak beni mutlu eder. Zorlu parkurlarda koşmak beni mutlu eder	Oryantiring yaparken kendi sınırlarımı zorladığımı hissediyorum.
	E6-20: Buradaki zorluklar beni cezbediyor. Elite koşan sporcuların çoğu hemen hemen benle aynı başlamış sporcular. Bundan kaynaklı olarak B de koşmak istemiyorum açıkçası. B de genel olarak koşmayanlar, antrenman yapmayanlar geliyor. Şu anda antrenmanlara başladığım için kendimi elite denemek istiyorum.	
Motivasyon	K7-22: Eve bağımlı kalmaktansa bir fiziksel aktivitem oldu.	Oryantiring günlük rutinlerden beni uzaklaştırır.
	K11-20: Kendimi daha rahat hissediyorum oryantiring yaparken. Sanki çok uzun bir süre içimde tuttuğum bir enerjiyi açığa çıkarıyormuş gibi hissediyorum.	
Özgürlük	E1-23: Ailemin yanında ilk defa o kadar uzun ayrılmıştım. Kendim sorumluluk almam gerektiğini düşündüm. Hayatta kendi ayaklarının üzerinde durabilmek için ilk adım gibi bir şey oldu aslında benim için.	Oryantiring yaparken kendimi daha özgür hissedirim.
	E9-22: Özgür ruhlu bir birey olmanızı sağlıyor	
Keşfetme	E10-26: Oryantiring haritaları, o yerin tarihi yerlerine götürüyor ve burada da insanlara geçmişini tanımayı, kültürlerini görmeyi sağlıyor.	Oryantiring ile yeni yerler, şehirler, köyler, kasabalar, ormanları görmek beni çok mutlu ediyor.
	K15-23: Yeni kültürler tanımayı seviyorum. Yeni insanlar, yeni şehir, yeni yerler görmeyi çok seviyorum bu sebeple farklı şehirlerde yapılması beni daha çok mutlu eder.	

Sosyallik	E1-23: Otuz il gezmişimdir. Her ilde bir arkadaşım var. Hala görüştüğüm arkadaşlarım var.	Oryantiring sporu sayesinde yeni insanlarla tanışmak beni mutlu ediyor.
	K4-19: Yeni insanlar tanıdım, sosyalleşmeme katkıda bulundu	
Özgüven	K2-19: Takım ruhu, takım arkadaşlarıyla bir yerler gidip geliyorsun falan ondan sonra mesela daha özgüvenli, kendimi daha iyi ifade etmeye başladım.	Oryantiring özgüvenimi arttırıyor.
	K11-20: Benim için oryantiring özgüven demek. En başından beri bana o hissi verdi.	
Yön duygusu	K11-20: Gerçek hayatta da bir yere gidecekken ya da bir şey yapacakken haritadan en kısa nasıl gidebileceğime bakıyorum. Ve bunu oryantiringten sonra yapmaya başladım.	Oryantiring ile yön duygumun geliştiğini düşünüyorum.
	E13-18: Önceden telefonun navigasyon haritasını kullanamıyordum. Oryantiringe başladıktan sonra çok rahat günlük hayatta da oryantiring oynar gibi yönümü bulabiliyorum.	
Sağlık	K2-19: Önceden daha çok yoruluyordum, oryantiringten sonra bu yorulma şey daha aza indi.	Oryantiring sağlığını olumlu yönde etkiliyor.
	K4-21: Bence sağlık açısından, sonra zihnimi geliştirme açısından çok katkıda bulundu.	
Psikoloji	E10-26: Koşmaya başladıktan sonra aklımda bir şey kalmıyor. Bu derdim vardı, şu derdim vardı demiyorum. Ne olacaksa olsun zaten koşuyoruz, zaten olmuş.	Oryantiring ile psikolojik olarak rahatlatıyorum.
	K14-22: Psikolojik olarak yarışmaya çıkınca aslında bütün dertlerim, herşeyin falan bittiğini hissediyorum. Bitince de çok rahatlıyorum. Kendimi dinç hissediyorum yarışmalar bittikten sonra.	
Günlük yaşama etki	K12-19: Oryantiring hayatıma girdiğinden beri; spor, egzersiz, beslenme, hayat düzeni, derslerim üzerinde ki etkisi yani hayatım birçok yerinde etkisi oldu oryantiringe başlamamın.	Oryantiring hayatımda önemli bir yer tutuyor.
	E1-23: Oryantiring benim için hayatımın merkezinde diyebilirim.	
Kaygı	E9-22: Doğru bir şekilde yarışı tamamlayamamak ya da yarış esnasında doğru gitmeyen şeyler olduğu zaman kendimi tedirgin, kötü hissediyorum.	Oryantiring etkinliklerinde doğadayken genelde tedirgin olurum.
	K11-20: Beni tedirgin eden tek şey yarıştayken zaman algımı kaybediyor olmam. Kısa sürede yarış alanında da olsam bana çok uzun bir süre gibi geliyor. Her seferinde	

finiše yaklaştığımda şey hissediyorum herhalde en geç ben geldim.

Dikkat	K2-19: Yoğunlaşıyorsun, yoğunlaşmazsan, kendini vermediğin zaman yerini kaybedip bu sefer yerini kaybettiğin zaman bir daha bulman zor oluyor. Ama günlük hayatta böyle bir derdim yok.	Oryantiring yaparken dikkatimi toplamakta zorluk çekiyorum.
	K4-21: Haritaya odaklanırım. Dikkatim dağılmaz. Zaten sıkıcı bir şey olmadığı için yok dikkatim dağılmaz.	
Zorluk	K14-22: Yarışmaya başladıktan sonra pek düşünmüyorsunuz, soğuk, kış, yağmur, kar falan hiç fark etmiyor ama zorluyor. Daha zor bir yarış sonucu getiriyor.	Oryantiring etkinlikleri esnasında doğada yağmur, çamur vb. nedenlerle kirlenmekten hiç hoşlanmam.
	E9-22: Böceklerden falan korkanda bir insanım açıkçası ama ilk arazi haritama çıktığımda hiç aklıma yani korku böyle yani etrafta yalnızsın falan bu tarz şeyler gelmedi.	
Macera	E10-26: Ben sırf monoton olmadığı için bu sporu sevdim, macerası için	Her oryantiring
	K14-22: Arazi yarışmaları benim için keyifli bir macera. Çok eğleniyorum aynı zamanda hem de güzel bir macera oluyor.	yarışması benim için ayrı bir maceradır.
Başarı	E5-19: Daha çok madalya odaklı koşuyorum. Daha çok başarı odaklı koşuyorum. Dereceye giremediğimde kesinlikle çok üzülüyorum. Çünkü emek veriyorum bu spora, günde saatlerce antrenman yapıyorum.	Oryantiring parkurunu başarıyla bitirmek benim için en büyük başarıdır.
	E9-22: Oryantiring yarışlarında mutlu edecek şeylerden biri doğru ve güzel bir şekilde yarışı tamamlamak. Bundan daha mutlu edecek şeyse doğru tamamlanmış bir yarışta derece elde etmek.	

3.3.3. Kapsam Geçerliği

İçerik analizi sonucu bir tema ve yirmi kod elde edilmiştir. Her kod için görüşmeler ve literatür taramasında elde edilen veriler göz önüne alınarak bir soru maddesi hazırlanmış ve 20 soruluk bir ölçek taslağı oluşturulmuştur. Oluşturulan ölçeğin taşınması gereken özellikleri taşıyıp taşımadığının belirlenmesi açısından önemli olan kapsam geçerliği için basit ve kullanışlı olmasının yanı sıra objektif ve kesin sonuçlar verdiği konusunda birçok çalışma yapılmış olan 1975 yılında Lawhse tarafından geliştirilen Lawhse Tekniği kullanılmıştır (100-102).

Ölçeğin kapsam geçerliği için görüşlerine başvurulmuş uzmanların görüşlerini belirtebilmeleri için ölçek taslağına “Uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Kaldırılmalı” şeklinde görüş seçenekleri ilave edilmiştir (Ek-3). Uzmanları görüşleri Microsoft Excel 13 programına aktarılmış ve her soru maddesi için kapsam geçerlik oranları (KGO) hesaplanmıştır. Kapsam geçerlik oranının hesaplanmasında ($KGO = [NG \div (N \div 2)] - 1$, N= Toplam uzman sayısı, NG=Maddenin uygun olduğunu belirten uzman sayısı) formülü kullanılmıştır (101, 102). Veneziano ve Hooper tarafından hazırlanan ve genel olarak kabul gören KGO’ların $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde minimum değerleri Tablo 3.5’te gösterilmiştir (102, 103).

Tablo 3.6. =0,05 Anlamlılık Düzeyinde KGO’lar İçin Minimum Değerler

Uzman Sayısı	Minimum Değer	Uzman Sayısı	Minimum Değer
5	0.99	13	0.54
6	0.99	14	0.51
7	0.99	15	0.49
8	0.78	20	0.42
9	0.75	25	0.37
10	0.62	30	0.33
11	0.59	35	0.31
12	0.56	40	0.29

Ölçeğin kapsam geçerliği için 11 uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. KGO’ların $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde minimum değerlerini gösteren tabloya göre 11 uzman görüşü alınan maddeler için kapsam geçerlik oranı en az 0.59 olmalıdır.

Tablo 3.7. Ölçek Taslağının Kapsam Geçerlik Oranları

Madde No	Kod	Uygun	Düzeltilmeli	Kaldırılmalı	KGO
Madde 1	Doğa sevgisi	10	1		0.82
Madde 2	Çevre bilinci	9	2		0.64
Madde 3	Mutluluk	9	2		0.64
Madde 4	İletişim	9	1	1	0.64
Madde 5	Kaliteli zaman	9	2		0.64
Madde 6	Meydan okuma	9	2		0.64
Madde 7	Motivasyon	9	2		0.64
Madde 8	Özgürlük	9	1	1	0.64
Madde 9	Keşfetme	9	2		0.64
Madde 10	Sosyallik	10	1		0.82
Madde 11	Özgüven	10	1		0.82

Madde 12	Yön duygusu	9	2	0.64	
Madde 13	Sağlık	9	2	0.64	
Madde 14	Psikoloji	9	2	0.64	
Madde 15	Günlük yaşama etki	9	2	0.64	
Madde 16	Kaygı	6	4	1	0.09
Madde 17	Dikkat	7	3	1	0.27
Madde 18	Zorluk	6	3	2	0.09
Madde 19	Macera	9	2	0.64	
Madde 20	Başarı	8	3	0.45	

Ölçek taslağında bulunan 20 madde, 11 uzmanın görüşleri alınarak Lawshe tekniği ile analiz edilmiştir. Bu analiz sonucuna göre Tablo 3.6’da görülen 20 madde minimum kapsam geçerlik oranı olan 0.59’dan daha küçük olan 16, 17, 18 ve 20 numaralı maddeler ölçek taslağından çıkartılmıştır.

3.3.4. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)

Ölçek taslağı, kapsam geçerliği sonucunda 16 madde olarak belirlenmiş ve 5’li Likert türü ölçek; “Kesinlikle Katılmıyorum [1], Katılmıyorum [2], Kısmen Katılıyorum [3], Katılıyorum [4], Kesinlikle Katılıyorum [5],” kullanılmıştır (Ek-4).

Ölçek taslağı, spor bilimleri fakültelerinde okuyan 270 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonucunda eksik/hatalı doldurulan ve daha önce oryantiring yapmamış öğrencilerin cevapları çıkarılmış ve 104’ü’ kadın, 113’ü erkek olmak üzere toplamda 217 öğrencinin formu analiz edilmiştir.

Ölçek taslağının analizlerden önce verilerin normallik sınaması yapılmıştır. Çarpıklık ve Basıklık değerlerine ilişkin bilgiler Tablo 3.8’de verilmiştir.

Tablo 3.8. Normal Dağılım Analizi

Madde Numaraları	N	$\bar{X}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Madde 1	217	1.40	0.59	1.194	0.417
Madde 2	217	1.55	0.74	1.143	0.483
Madde 3	217	1.96	1.25	1.017	-0.117
Madde 4	217	1.52	0.69	0.972	-0.329
Madde 5	217	1.53	0.71	0.942	-0.449
Madde 6	217	1.53	0.72	1.034	-0.077
Madde 7	217	1.98	1.20	1.062	0.049
Madde 8	217	1.65	0.89	1.315	1.034
Madde 9	217	1.70	1.14	1.400	0.519
Madde 10	217	1.71	1.07	1.489	1.377

Madde 11	217	1.44	0.65	1.201	0.255
Madde 12	217	1.45	0.65	1.143	0.134
Madde 13	217	1.43	0.64	1.202	0.285
Madde 14	217	1.47	0.66	1.087	-0.003
Madde 15	217	1.52	0.70	0.999	-0.312
Madde 16	217	1.46	0.68	1.150	0.036

Uygulanan Skewness ve Kurtosis testi sonucunda verilerin -1.5 ile 1.5 aralığında olduğu tespit edildiğinden verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir (104). Bu sonuca bakılarak istatistiksel analizlere geçilmiştir.

Verilerin Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) açısından uygun olup olmadığına karar vermek amacıyla yapılan, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) test değeri 0.906 ve Barlett Test değeri ise ($X^2=1760.540$ $df=45$) anlamlı ($p<0.01$) bulunmuştur. Ayrıca, iç tutarlık kat sayısının (Cronbach's Alpha) da 0.922 olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre verilerin AFA uygulanması için uygun ve yeterli olduğuna karar verilmiştir (105). Tek faktörde toplanan maddelerden, faktör yük değeri 0,60'dan büyük olan 10 madde değerlendirmeye alınmıştır. Tek faktörün açıkladığı varyans %61.22'dir. Büyüköztürk (2009), açıklanan varyansın tek boyutlu ölçekler için en az %30 olması gerektiğini ifade etmektedir (93).

Tablo 3.9. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde Sayısı	Madde Numaraları	Öz Değer			Temel Bileşenler Analizi 1. Faktör Yük Değerleri	A. Ort.
		Toplam	Varyans %	Kümülatif %		
1	Madde 1	6.122	61.223	61.223	0.629	1.40
2	Madde 4	0.990	9.903	71.126	0.718	1.52
3	Madde 5	0.769	7.694	78.820	0.873	1.53
4	Madde 6	0.566	5.660	84.480	0.605	1.53
5	Madde 8	0.504	5.042	89.522	0.618	1.65
6	Madde 11	0.350	3.498	93.020	0.752	1.44
7	Madde 12	0.313	3.128	96.148	0.826	1.45
8	Madde 13	0.196	1.965	98.113	0.907	1.43
9	Madde 14	0.112	1.121	99.234	0.907	1.47
10	Madde 15	0.077	0.766	100.000	0.900	1.52

Tablo 3.9'a göre analiz edilen 10 maddenin öz değeri 1'den büyük olan tek faktörde toplanmıştır. Yaşlıoğlu (2017), öz değeri 1'den büyük olan faktörlerin anlamlı kabul edilebileceğini belirtmektedir (106). Ayrıca, 10 maddenin 1. faktör yük değerleri 0.605 ile 0.907 arasında değişmektedir.

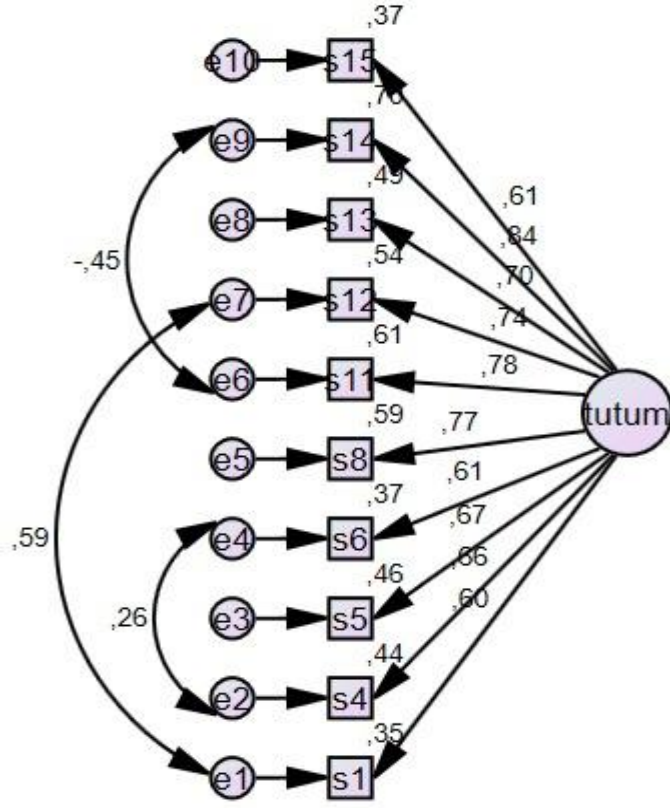
3.3.5. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen 10 maddelik ölçek taslağı spor bilimleri fakültelerinde okuyan 275 öğrenciye uygulanmıştır. Eksik/hatalı doldurulan veya daha önce oryantiring yapmamış öğrencilerin cevapları çıkarılmış ve 107' si kadın, 113'ü erkek olmak üzere toplamda 220 öğrencinin yanıtları analiz edilmiştir.

Açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen 10 madde, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmak üzere AMOS 24 programına yüklenmiştir. DFA sonucunda, faktör yük değeri 0,60 altında olan maddeye rastlanmamış ve analize devam edilmiştir. Analiz neticesinde uyum indekslerinin minimum şartları sağladığı görülmektedir (105, 107, 108).

Tablo 3.10. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Uyum İndeksi	Elde Edilen Değer	Yorum
χ^2/Sd	2.145	Mükemmel Uyum
P	0.00	İyi Uyum
RMSEA	0.72	İyi Uyum
GFI	0.943	İyi Uyum
AGFI	0.902	Mükemmel Uyum
NFI	0.942	İyi Uyum
RMR	0.021	Mükemmel Uyum
CFI	0.968	İyi Uyum
AIC	Model AIC=114.641 (Independence AIC=1209.038)	
CAIC	Model CAIC=215.694 (Independence CAIC=1252.974)	
ECVI	ECVI=0.523 (Independence ECVI=5.521)	

Şekil 3.1. Ölçek Maddelerinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Standartlaştırılmış Madde Yükleri

Şekil 3.1’de ölçek maddelerinin 0.60 ile 0.84 arasında standartlaştırılmış yük değerlerine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3.11. Oryantiring Tutum Ölçeği Madde Analiz Sonuçları

Madde Sayısı	Taslak Ölçekteki Madde Numarası	Standartlaştırılmış Yükleri (mad. yük.)	R^2	Standart Hata	Kompozit Güvenirlik (CR)	Cronbach Alfa Katsayısı	Çıkarılan Ortalama Varyans (AVE)
1	Madde 1	0.60	0.35	0.03	0.90	0.903	0.55
2	Madde 4	0.66	0.44	0.03			
3	Madde 5	0.67	0.46	0.04			
4	Madde 6	0.61	0.37	0.02			
5	Madde 8	0.77	0.59	0.03			
6	Madde 11	0.78	0.61	0.03			
7	Madde 12	0.74	0.54	0.03			
8	Madde 13	0.70	0.49	0.01			
9	Madde 14	0.84	0.70	0.02			
10	Madde 15	0.61	0.37	0.02			

Tablo 3.11'e göre, 10 maddenin standartlaştırılmış madde yükleri 0.60 ile 0.84 arasında; R^2 değerleri 0.35 ile 0.70 arasında; standart hataları ise 0.01 ile 0.04 arasında değişmektedir. Ayrıca CR değeri 0.90; Cronbach Alfa katsayısı 0.903 ve AVE ise 0.55 olduğu görülmektedir. AFA ve DFA sonuçlarına bakıldığında, 10 maddelik bu ölçek, birçok uzmana göre geçerlidir (105, 107, 109).

3.3.6. Ölçeğin Güvenirlik Çalışması

Geçerliği test edilerek geçerli olduğu belirlenen 10 maddelik taslak ölçeğin güvenirlilik analizi için 40 öğrenciye 30 gün ara ile test-tekrar test metodu uygulanmıştır. Uzmanlara göre, bir testin güvenirliliği sağlaması için iç tutarlık katsayısının en az 0.70 ve üzeri olması gerektiğini belirtmektedirler (93, 102, 105, 110, 111). Buna göre iç tutarlık kat sayısı (Cronbach Alfa) 0.90 olan bu ölçek güvenirliliği sağlanmış bir ölçektir. Bu sonuç ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

3.3.7. Ölçeğin Değerlendirilmesi

Geçerli ve güvenilir olduğuna karar verilen Oryantiring Tutum Ölçeği (Ek-5), tek boyuttan oluşmaktadır. 10 soru maddesinden oluşmakta ve ölçekte tersine soru bulunmamaktadır. Ölçek spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrenciler için geliştirilmiştir. Ölçekte ölçme birimi olarak 5'li likert türü ölçek kullanılmıştır.

Tablo 3.12. Ölçeğin Değerlendirme Tablosu

Her faktörde alınabilecek puan aralıkları

1-5 Puanlı Sistem (1-5 puan arası)	Toplam Puanlı Sistem 10-50 puan arası	Oryantiring Tutumu
1-1.8	10-18	Çok düşük
1.9-2.6	18.1-26	Düşük
2.7-3.4	26.1-34	Orta
3.5-4.2	34.1-42	Yüksek
4.3-5	42.1-50	Çok yüksek

3.3.8. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmanın üçüncü aşamasında nicel veriler göz önüne alınarak spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiringe karşı tutumlarının nedenlerinin araştırılması için soru maddeleri hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan “Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Oryantiring Tutumlarının Nedenlerinin Araştırıldığı Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” Ek-6’tadır.

3.4. Veri Analizleri

Araştırmanın ikinci bölümünde spor bilimleri fakültesi öğrencilerine oryantiring sporuna yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır. Uygulama neticesinde verilerin normal dağılım gösterip göstermediği çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılarak test edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiğinden ikili karşılaştırmalar için bağımsız gruplar için T-testi sınaması ve çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü ANOVA testi sınaması yapılmıştır. Çoklu karşılaştırmalarda anlamlı sonuçlar post hoc testi olarak Tukey testi ile sına yapılmıştır. Test sınamalarında anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ olarak benimsenmiştir. Veri analizleri sonrasında yapılan istatistikî işlemlerin etki büyüklükleri Cohen's d ve eta kare ile hesaplanmıştır.

Araştırmanın üçüncü bölümünde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna yönelik tutumlarının nedenlerinin araştırılması amacıyla “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile yüz yüze yapılan görüşmelerde elde edilen ses kayıtları Word belgesi haline getirilmiştir. Daha sonra veriler Nvivo 9.0 paket programına aktarılmış, ham verilerin içerik analizi ile betimsel analizleri yapılarak araştırmanın tema, kategori ve kodları belirlenmiştir.

3.5. Etik Kaygıların Azaltılması

Araştırmanın bilimsel etik kurallar çerçevesinde yapıldığına dair İnönü Üniversitesi Etik Kurulundan Etik Kurul Onayı (Ek-7) alınmıştır. Ayrıca Oryantiring Tutum Ölçeği'nin uygulandığı üniversitelerden gerekli kurum izinleri (Ek-8) alınmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde çalışmaya ilişkin bulgular nicel ve nitel verilere ilişkin bulgular olarak iki ayrı bölümde gösterilmiştir. İlk bölümde spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin, geliştirilen Oryantiring Tutum Ölçeği'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda elde edilen nicel verilere ilişkin bulgular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise bu yanıtlar doğrultusunda, spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik tutumlarının nedenlerinin incelendiği nitel verilere ilişkin bulgular yer almaktadır.

4.1. Nicel Verilere İlişkin Bulgular

Tablo 4.1. Bağımlı Değişkene Ait Normallik Sınaması

	N	$\bar{X}$	ss	Skewness	Kurtosis
Oryantiring Tutumu	559	3.87	0.76	-0.932	1.439
p>0.05					

Tablo 4.1'de oryantiring tutumuna yönelik elde edilen verilerin normallik sınaması, çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler -1.5 ile +1.5 arasında olduğundan bağımlı değişkenin normal dağıldığı sonucuna varılmıştır (112, 113).

Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle; ikili karşılaşmalar için bağımsız gruplar t testi, çoklu karşılaştırmalar için Tek Yönlü ANOVA testi ve Post Hoc testi için Tukey testi kullanılmıştır (114). Anlamlılık $\alpha=0.05$ düzeyinde sınanmıştır.

Tablo 4.2. Cinsiyete Göre Oryantiring Tutumları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	t	p	d
Kadın	246	3.99	0.67	3.482	0.001	0.295
Erkek	313	3.77	0.81			

Toplanan nicel verilere göre spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring tutumunun yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyetler göre karşılaştırıldığında; kadınlar lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Buna göre spor bilimleri fakültelerinde okuyan kadınların oryantiring tutumu erkeklere oranla daha yüksektir. Etki büyüklüğü için Cohen's d katsayısına bakılmış ve 0.295 bulunduğundan küçük etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir (115, 116).

Tablo 4.3. Yaşlara Göre Oryantiring Tutumları

Bölüm	N	$\bar{X}$	ss	ANOVA			TUKEY (Post Hoc)	
				F	η^2	p	Grup	p
17-18 yaş (1)	80	3.57	0.94	7.076	0.036	0.000*		
19-20 yaş (2)	212	3.86	0.74				1-2	0.016*
21-22 yaş (3)	202	3.94	0.71				1-3	0.001*
23 ve üstü yaş (4)	65	4.01	0.63				1-4	0.000*
TOPLAM	559	3.87	0.76					

*p<0.05

Tablo 4.3'te spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring tutumlarının yaşlarına göre karşılaştırıldığı Tek Yönlü Anova testi sonuçları gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaşları ile oryantiring tutumları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p=0.000). Tespit edilen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Posthoc testlerinden TUKEY testi kullanılmıştır. TUKEY testi sonuçlarına göre; 1-2, 1-3 ve 1-4 grupları arasında orta düzeyde anlamlı fark olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuçlardan 18 yaş ve altındaki öğrencilerin oryantiring tutumlarının yaşça daha büyük olanlara göre farklılık gösterdiği görülmüştür.

Tablo 4.4. Üniversitelere Göre Oryantiring Tutumları

Üniversite	N	$\bar{X}$	ss	ANOVA	
				F	p
İnönü Üniversitesi	159	3.84	0.75	2.03	0.59
Erciyes Üniversitesi	124	3.71	0.84		
Gaziantep Üniversitesi	150	3.95	0.70		
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	37	3.94	0.55		
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	6	4.13	0.69		
Trabzon Üniversitesi	3	3.87	0.25		
Akdeniz Üniversitesi	80	4.03	0.85		
TOPLAM	559	3.87	0.76		

Spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring tutumları okullarına göre karşılaştırılması Tablo 4.4'te gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin okudukları okulları ile oryantiring tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 4.5. Bölümlere Göre Oryantiring Tutumları

Bölüm	N	$\bar{X}$	ss	ANOVA	
				F	p
Öğretmenlik	151	3.88	0.64	0.430	0.787
Antrenörlük	81	3.79	0.82		
Yöneticilik	231	3.88	0.85		
Rekreasyon	61	3.97	0.62		
Engellilerde Beden Eğitimi	35	3.86	0.77		
TOPLAM	559	3.88	0.76		

Spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring tutumları bölümlere göre karşılaştırılması Tablo 4.5'te gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin okudukları bölümler ile oryantiring tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 4.6. Sınıflara Göre Oryantiring Tutumları

Bölüm	N	$\bar{X}$	ss	ANOVA			TUKEY (Post Hoc)	
				F	η^2	p	Grup	p
1. sınıf (1)	174	3.74	0.84	7.935	0.041	0.000*		
2. sınıf (2)	156	3.82	0.74				1-3	0.000*
3. sınıf (3)	121	4.16	0.67				2-3	0.001*
4. sınıf (4)	108	3.85	0.69				3-4	0.010*
TOPLAM	559	3.87	0.76					

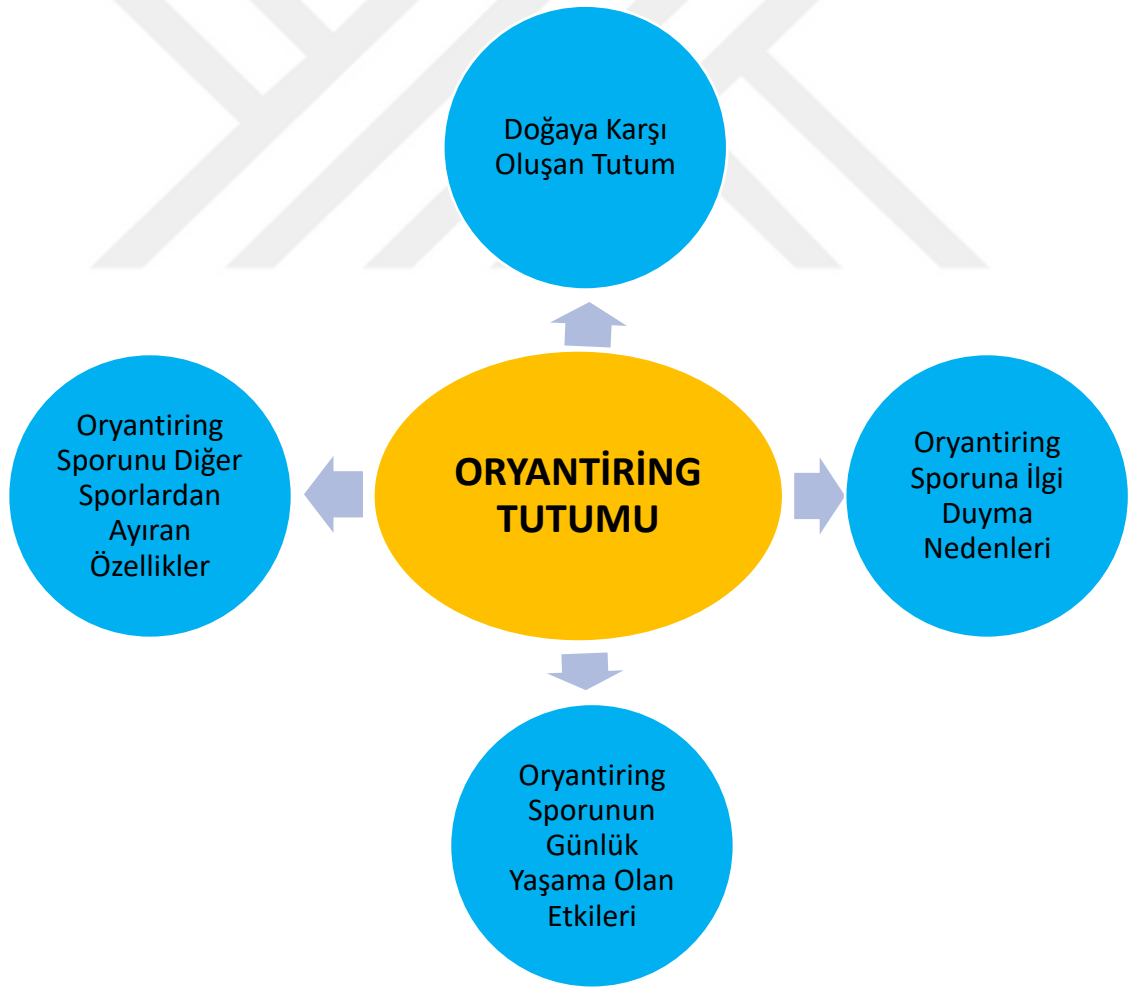
*p<0.05

Tablo 4.6'da spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring tutumlarının okudukları sınıflara göre karşılaştırıldığı Tek Yönlü Anova testi sonuçları gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin okudukları sınıf ile oryantiring tutumları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=0.000$). Tespit edilen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Posthoc testlerinden TUKEY testi kullanılmıştır. TUKEY testi sonuçlarına göre; 1-3, 2-3 ve 3-4 grupları arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuçlardan 3. sınıflarda okuyan öğrencilerin oryantiring tutumlarının diğer sınıflarda okuyan öğrencilere göre orta etki büyüklüğünde farklılık gösterdiği görülmüştür.

4.2. Nitel Verilere İlişkin Bulgular

Spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna olan tutumlarının nedenlerine ulaşmak maksadıyla, spor bilimleri fakültelerinde okuyan

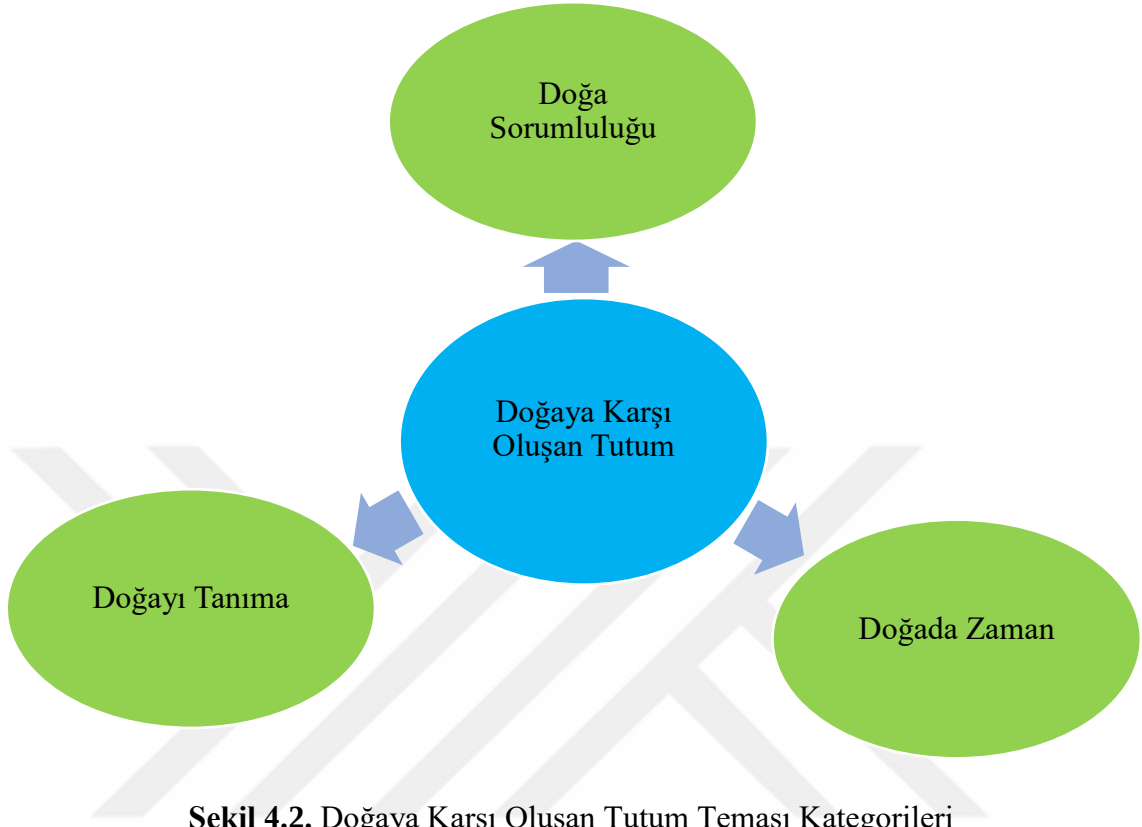
öğrencilerden, uygulanan oryantiring tutum ölçeğine tutarlı cevaplar veren ve görüşmeyi kabul eden öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde nitel verilere ulaşılmıştır. İçerik analizlerini destekleyen betimsel analizler yapılarak spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna olan tutumları 4 tema altında toplanmıştır. Bunlar; Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Teması, Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması, Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Temasıdır. Elde edilen temalar ve her temanın kategorileri şekiller ile gösterilmiştir. Ayrıca her temanın kategorileri, kodları, kodların frekansları ve kodlara ait doğrudan alıntılar tablolar vasıtasıyla özetlenmiştir. Doğrudan alıntılar kısımlarında belirtilen “11E22” şeklindeki kodlamalar araştırmanın bu bölümünde yapılan görüşmelerden alınan alıntının kaçınıcı görüşme olduğunu, katılımcının cinsiyetini ve yaşını ifade etmektedir.

Şekil 4.1. Oryantiring Tutumu Ana Temaları

4.2.1. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması

Nitel bulgular içerisinde incelenen ilk tema olan Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması 3 kategoride ele alınmıştır.

Şekil 4.2. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması Kategorileri

Şekil 4.2’ de görüldüğü üzere Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması 3 kategoride incelenmiştir. Bunlar; Doğa Sorumluluğu Kategorisi, Doğayı Tanıma Kategorisi ve Doğada Zaman Kategorisidir.

Doğa Sorumluluğu Kategorisi

Doğa Sorumluluğu Kategorisi 5 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; doğa duyarlılığı, doğa bilinci, doğa sorumluluğu, olumlu davranış değişiklikleri ve diğer canlılar olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında tüm kodların birbirlerine yakın olduğu görülmekte ancak doğa duyarlılığı ve doğa bilincinin diğer kodları da kısmen kapsıyor olmaları nedeniyle ön plana çıktığı görülmektedir.

Tablo 4.7. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Doğa Sorumluluğu Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Doğaya Karşı Oluşan Tutum	Doğa Sorumluluğu	Doğa Duyarlılığı	9	11E22: “Zaten oryantiring doğada yapılan bir spor olduğu için sürekli doğa içerisindeyiz biz, işte doğanın güzelliklerini görme şansımız var. Bu da bizi daha doğaya karşı duyarlı hale dönüştürmemizi sağlıyor. Oryantiring bu şekilde yani doğaya karşı bizi daha da bilinçli bir şekilde yürümemizi sağlıyor.”
		Doğa Bilinci	8	14E22: “Doğayı nasıl bulduysak öyle bırakmamız gerektiği konusunda çok yardımcı oldu”
		Doğa Sorumluluğu	7	15K24: “Doğaya karşı daha sorumluluk sahibi oldum aynı zamanda, çok farklı doğa yapılarını öğrendim, gördüm, tecrübe ettim .”
		Olumlu Davranış Değişiklikleri	7	4E23: “Ben eskiden çevreye çok fazla şey yapmıyordum, ne bileyim çöp bırakıyordum, çok fazla değer vermiyordum. Ama bu koşarken artık beni rahatsız ediyor. İnsanların doğaya bir şey bırakması, çöp bırakması beni rahatsız ettiği için bende kendime gayet çeki düzen verdiğimi düşünüyorum.”
		Diğer Canlılar	6	1K21: “Onların yaşam alanlarında etkimiz var, bunu bilerek hareket ediyorum artık. Bu şekil canlıları korumak onların yaşam alanlarına izinsiz dahil olmak onarlı sinirlendirebiliyor. Bize karşı tutumları o şekilde değişiyor. Sakin, sevecen yaklaşmaya çalışıyorum

Doğayı Tanıma Kategorisi

Doğayı Tanıma Kategorisi 4 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; doğayı daha iyi tanıma, doğa sevgisi, doğayı fark etme, doğa saygısı olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın doğayı daha iyi tanımak olduğu ayrıca doğa sevgisinin frekansının yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.8. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Doğayı Tanıma Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Doğaya Karşı Oluşan Tutum	Doğayı Tanıma	Doğayı Daha İyi Tanıma	9	12K21: “En azından doğayı tanıdık ve bu zor şartlarda da olsa yarışma içinde olduğun için doğayı daha iyi tanımamıza sebep oldu”
		Doğa Sevgisi	6	5E20: “Yani doğayı daha çok sevmeye başladım. Daha özenli davranmaya başladım.”
		Doğayı Fark Etme	5	22K27: “Daha anlaşılır daha şeydir bence, çevrenin daha farkında oluyor insan mesela bir ormana gittiğinde şu şuradaymış şu buradaymış değil de, artık oryantiring gözüyle baktığımda daha fark edebiliyorsun çoğu şeyi”
		Doğa Saygısı	5	20E25: “Tabiki spor bilince ve doğa bilinci pekişince doğaya daha saygılı olmaya başlıyorsun, yani saygın artıyor”

Doğa ile Temas Kategorisi

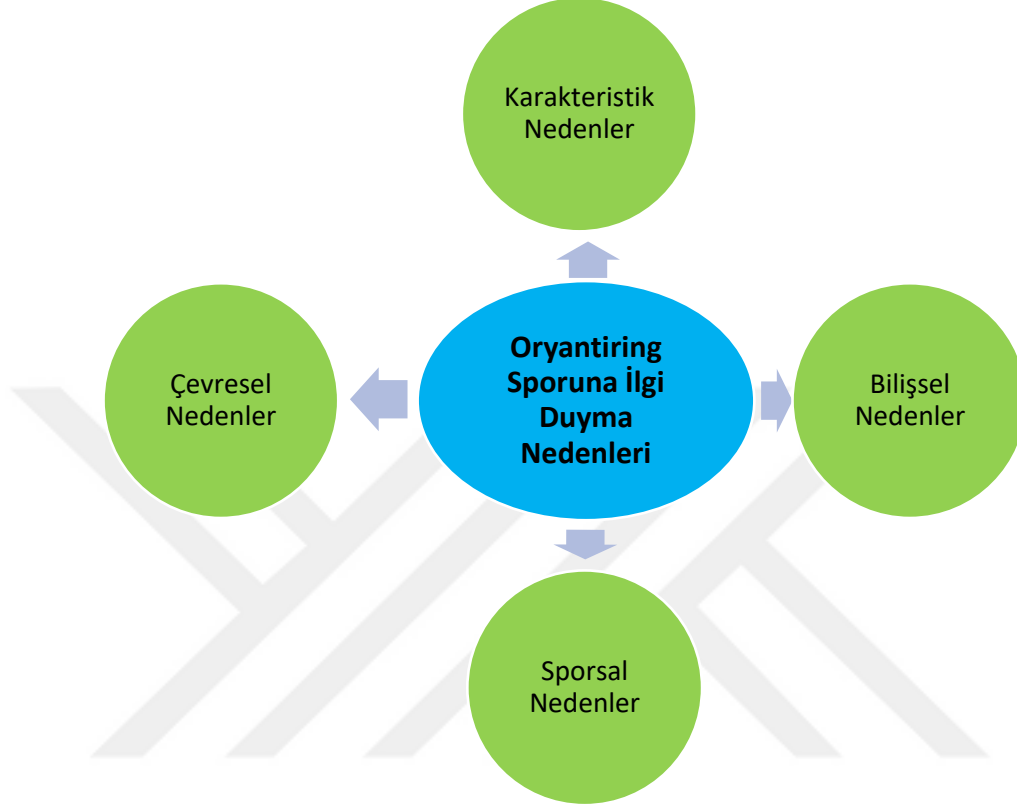
Doğayı ile Temas Kategorisi 2 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; doğada daha fazla zaman geçirme ve keşfetme isteği olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında doğada daha fazla zaman geçirmenin frekansının keşfetme isteğinden daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 4.9. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Doğa ile Temas Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Doğaya Karşı Oluşan Tutum	Doğa ile Temas	Doğada Daha Fazla Zaman Geçirme	7	9E22: “Doğada daha fazla vakit geçirmeye başladık. Bu sayede doğa ile iç içe olarak diğer canlılara karşı olan ilgimizde arttı.”
		Keşfetme İsteği	5	6K19: “Şöyle ben doğayı çok seviyordum ama oryantiring yaptıkça iyice sevmeye başladım. Ve sürekli gezdiğimiz yerler sayesinde yeni yerleri keşfedebiliyoruz, oradaki canlıları görebiliyoruz, mesela hayvanlarla karşılaşabiliyoruz, normalde korkacağım şeylerden korkmuyorum.”

4.2.2. Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması

Nitel bulgular içerisinde incelenen ikinci tema olan Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması 4 kategoride ele alınmıştır.

Şekil 4.3. Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması Kategorileri

Şekil 4.3'te de görüldüğü üzere Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması 4 kategoride incelenmiştir. Bunlar; Karakteristik Nedenler Kategorisi, Bilişsel Nedenler Kategorisi, Sporsal Nedenler Kategorisi ve Çevresel Nedenler Kategorisidir.

Karakteristik Nedenler Kategorisi

Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Temasının ilk kategorisi olan Karakteristik Nedenler Kategorisi 4 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; macera, eğlence, özgürlük, bireysellik olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında macera ve eğlence kodlarının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.10. Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması, Karakteristik Nedenler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri	Karakteristik Nedenler	Macera	5	10E23: “Oryantiring sporunun daha çok normal koşu sporlarından, atletizmden farklı olarak adrenalini ve aksiyonu olan bir spor olduğu için yani içerisinde sürekli bir aksiyonun ve sürekli bir bilinçli olmanın avantajını getirdiği bir spor olduğu için oryantiring sporunu bu yüzden çok değerli buluyorum.”
		Eğlence	5	18E26: “Böyle eğlence havasında geçmesi. Daha çok doğayla iç içe olmak diyebilirim. Çünkü biz hep şehir içinde olduğumuz için biraz doğadan uzak kaldığımızdan dolayı.”
		Özgürlük	4	9E22: “Oryantiring yaparken kendimi doğanın içinde özgür ve rahat hissediyorum ve bu bir rekabet içinde olduğu zaman hem biraz gergin hem biraz heyecanlı olduğu için oryantiringe ilgi duyuyorum.”
		Bireysellik	3	3K19: “Bireysel bir yarış, kendinle yarışyorsun tek başına, yön bulmaya çalışıyorsun, çok hızlı karar vermek zorundasın başarılı bir sonuç çıkartmak için. Özgüvenimiz artıyor.”

Bilişsel Nedenler Kategorisi

Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Temasının ikinci kategorisi olan Bilişsel Nedenler Kategorisi 7 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; yön bulmak, özgüven, hedef bulmak, odaklanma, görsel hafıza, kendini geliştirme ve öğrenme olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında yön bulma ve özgüven kodlarının diğerlerine oranla yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.11. Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Teması, Bilişsel Nedenler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri	Bilişsel Nedenler	Yön Bulmak	3	7K20: “Yön bulmak benim çok hoşuma gitti açıkçası.”
		Özgüven	3	1K21: “Yön bulmak için sadece kendime ihtiyaç duyuyorum. Bu yüzden en çok kendimle barıştım. En kendime özgüven duyuyorum. Özgüven kazandırdı bana.” “Bana kattığı şey yarışma bazında ve doğa, doğayla iç içeyken artık daha özgüvenliyim. Tek başıma kaldığım zaman daha güvenli hissediyorum.”
		Hedef Bulmak	2	7K20: “Hedefleri bulmak, buldukça daha çok keyiflendim.”
		Odaklanma	2	12K21: “Odaklanma problemlerini çözüyorsun, odaklanman gerekiyor aynı zamanda belli bir süreyle yarıştığın için çok iyi bir seviyeye ulaşmak için.”
		Görsel Hafıza	1	22K27: “Doğayı seviyorum ve görsel hafızamın iyi olduğunu düşünüyorum. Bu spora yatkın olduğumu düşündüm. Harita okuyabilirim.”
		Kendini Geliştirme	1	14E22: “Her zaman doğayı sevmişimdir ve de doğada özgürce gidip kendimi geliştirebileceğimi ve de risk alabileceğim ortamları oluşturduğu için.”
		Öğrenme	1	15K24: “Yeni şeyler öğreniyorum her gittiğim arazide.”

Sporsal Nedenler Kategorisi

Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Temasının üçüncü kategorisi olan Sporsal Nedenler Kategorisi 5 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; koşmak, spor sevgisi, sınırları zorlama, rekabet, başarı olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında koşmak kodunun diğerlerine oranla yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.12. Oryantiring Sporuna İlgili Duyuma Nedenleri Teması, Sporsal Nedenler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporuna İlgili Duyuma Nedenleri	Sporsal Nedenler	Koşmak	4	10E23: “Öncelikle koşmayı seviyor olmam ve ikinci önceliğim ise oryantiring sporunun daha çok normal koşu sporlarından, atletizmden farklı olarak adrenalini ve aksiyonu olan bir spor olduğu için yani içerisinde sürekli bir aksiyonun ve sürekli bir bilinçli olmanın avantajını getirdiği bir spor olduğu için oryantiring sporunu bu yüzden çok değerli buluyorum.”
		Spor Sevgisi	3	16E24: “Öncelikle zaten sporu sevdiğim için ve doğayı da sevdiğim için oryantiring sporuna yöneldim.”
		Sınırları Zorlama	3	2K21: “Aslında en başta macera dolu. Sınırları istediğin kadar zorlayabiliyorsun. Bana öyle çekici geldi”
		Rekabet	2	24K21: “Koşmayı, hoplamayı, atlamayı çok severim. Kampüste de zaten bizim böyle duvarlarımız vardır. Oralardan atlayarak haritayı bitirdik. Çokta eğlendim. Yani bundan dolayı, mutlu olmayı seviyorum bir de arkadaşım ile beraber yapmışım biz bilmediğimiz için yakın arkadaşlarımızla olunca bide rekabet oluyor. Sen ne kadar dakikada yaptın diye sorular olunca, rekabeti de seviyorum, çok hoşuma giden bir spor dalı oldu bu sayede.”
		Başarı	2	15K24: “Tamamlama duygusu yani bir şeyi tamamlayıp bitirme duygusu her hedefte olduğu için bir sonraki hedefte tamamladım gibi olduğu için mutluluk veriyor.”

Çevresel Nedenler Kategorisi

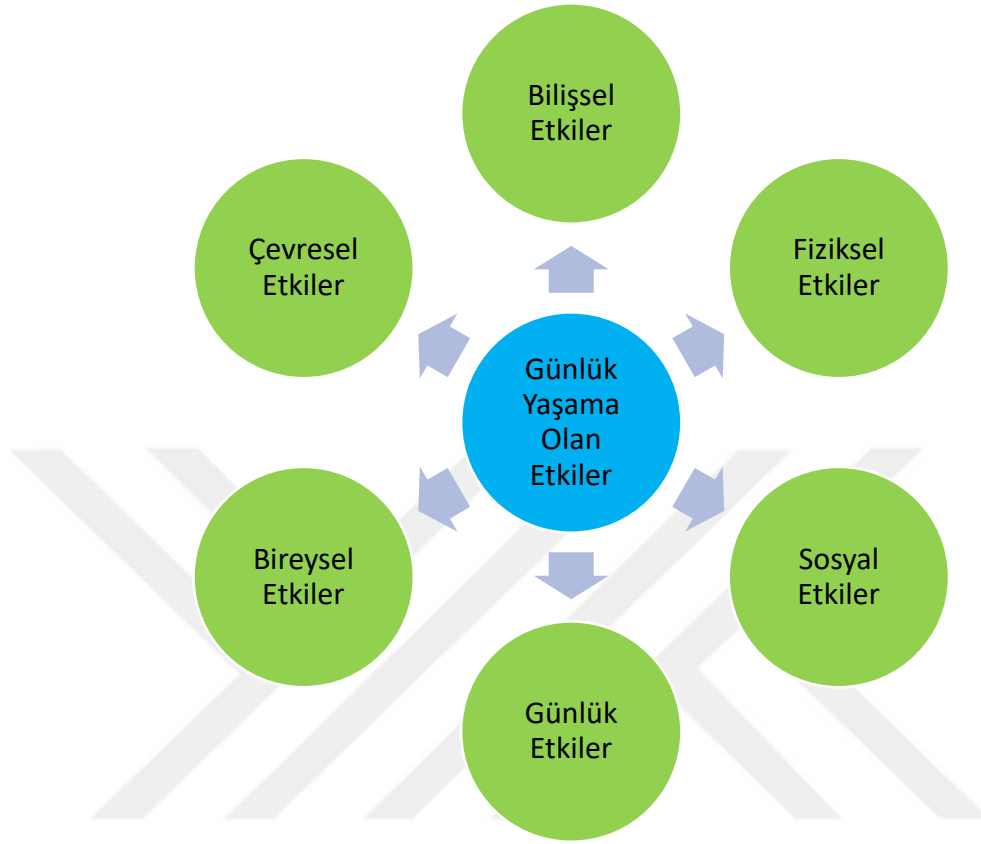
Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Temasının üçüncü kategorisi olan Sporsal Nedenler Kategorisi 5 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; doğa sevgisi, sosyalleşme, gezme, keşfetme ve coğrafya olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında doğa sevgisi kodunun diğerlerine oranla oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.13. Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması, Çevresel Nedenler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri	Çevresel Nedenler	Doğa Sevgisi	11	11E22: “ Doğa sevgisi olmasaydı zaten oryantiring branşı çok rahat bir şekilde yapılamazdı.”
		Sosyalleşme	6	4E23: “Beni en çok etkileyen soysal çevre olmuştur. Gittiğim illerde ki sosyal hayatta her ilde bir arkadaşım var diyebilirim.”
		Gezme	6	4E23: “Ben gezmeyi çok severim. Ve şuan oryantiring sayesinde Türkiye’nin 81 ilinin yaklaşık 70 tanesini gezmiş bulunmaktayım. Ve bunların hepsi gerçekten sadece oryantiring sayesinde.”
		Keşfetme	3	11E22: “Benim için öncelikle macera yani işte doğada geçtiği için sürekli bir keşfetme, sürekli bir doğa içinde yer alma olduğu için, benim için özellikle macera, ondan sonra işte doğa sevgisi yer alıyor.”
		Coğrafya	2	20E25: “Oryantiring bir kere doğayla iç içe ve coğrafya ile ilgili, yer, yön bilgisi ile ilgili. Ben de coğrafyayı çok seviyorum, oryantiring bu yüzden ilgimi çekiyor.”

4.2.3. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması

Nitel bulgular içerisindeki diğer bir tema olan Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkisi Teması 6 kategoride ele alınmıştır.

Şekil 4.4. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması Kategorileri

Şekil 4.4'te de görüldüğü üzere Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkisi Teması 6 kategoride incelenmiştir. Bunlar; Bilişsel Etkiler, Fiziksel Etkiler, Sosyal Etkiler, Günlük Etkiler, Bireysel Etkiler ve Çevresel Etkilerdir.

Bilişsel Etkiler Kategorisi

Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının ilk kategorisi olan Bilişsel Etkiler Kategorisi 4 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; düşünme becerileri, problem çözme becerileri, karar verme becerileri ve kriz yönetimi olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın düşünme becerileri kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.14. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Bilişsel Etkiler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri	Bilişsel Etkiler	Düşünme Becerileri	7	16E24: “Oryantiring bana hangi kazanımları sağladı; yaratıcı düşünmemi sağladı, analitik düşünmemi sağladı.”
		Karar Verme Becerileri	5	3K19: “Oryantiring günlük hayatımda benim için şöyle bir etkisi oldu; hızlı bir şekilde doğru karar vermemi sağladı.”
		Kriz Yönetimi	5	10E23: “Oryantiring kazanım olarak özellikle karar verebilme yeteneğimi, motivasyonumu, normal sosyal hayatımı özellikle motivasyonumu artırır, kara verebilme yeteneğimi, kriz anında çözüm bulabilme yeteneğimi gibi birçok böyle farklı şeyleri geliştirdiğini düşünüyorum.”
		Problem Çözme Becerileri	2	2K20: “Mantıklı düşünebiliyorum. Anında problemleri çözebiliyorum.”

Fiziksel Etkiler Kategorisi

Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının ikinci kategorisi olan Fiziksel Etkiler Kategorisi 3 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; spor bilinci, fiziksel gelişim ve form tutma/koruma olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın spor bilinci kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.15. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Fiziksel Etkiler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri	Fiziksel Etkiler	Spor Bilinci	6	23K21: “Oryantiring gibi farklı branşların çıkabileceği ve sporun sadece toplardan ibaret olmadığını, koşmaktan baret olmadığını aslında farklı bilişsel becerilerinde işin içine girerek ve doğanın da size katılarak, doğayla savaşmayı değil de barışmayı öğrendiğimiz ve doğanında size yardımcı olarak parkuru tamamlayıp o zafer ulaştığımız bir spor olduğu için açıkçası farklı bir branşı tanımak ve

			<i>dediğim gibi sporun toptan ibaret olmadığını görmek nasip oldu. O yüzden bana katkısı bu diyebilirim.”</i>
Fiziksel Gelişim	4		16E24: “Oryantiring bana hangi kazanımları sağladı; tabii ki bir spor olduğu içinde fiziksel ve zihinsel olarak gelişimime katkı sağladı.” “Fiziksel olarak gelişimi sağladığı için daha rahat hissediyorum kendimi günlük hayatta.”
Form Tutma/Koruma	3		8E24: “Oryantiring, spor anlamında bizi dinç tutuyor, antrenman yapıyoruz, doğaya çıkıyoruz işte, ormana çıkıyoruz bu anlamda çok olumlu etkileri var hem fiziksel hem çevremize duyarlılık konusunda etkileri var.”

Sosyal Etkiler Kategorisi

Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının üçüncü kategorisi olan Sosyal Etkiler Kategorisi 2 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; sosyal çevre ve arkadaşlıklar olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında iki kodun da frekanslarının eşit olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.16. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Sosyal Etkiler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri	Sosyal Etkiler	Sosyal Çevre	5	21K22: “Daha çok çevresel olarak, daha çok arkadaş edindim, tanımadığım hocalar mesela benden büyük meslek sahibi insanlarla ben öğretmen arkadaşlarla arkadaş oldum. Öğrencilerle daha çok tanıştım mesela tanımadığım öğrenciler bile beni tanıyor, öğretmeni gibi görüyor, saygı, sevgi, benim tanımadığım insanlar var, hani müdür hocalarımız var, onlarla arkadaş olduk. Benim etrafımda önceden bunlar yoktu ama oryantiring sayesinde bu insanları ben kazandım.”
		Arkadaşlıklar	5	8E24: “Yıllardan beri 10, 11, 12 senelik arkadaşlıklarım oldu bu sporun içerisinde.

Çok iyi hocalarla, antrenörlerle tanıştım. Bu şekilde, en önemli kısmı dost edindim yani, birçok il gezdim oryantiring sayesinde.”

Günlük Etkiler Kategorisi

Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının dördüncü kategorisi olan Günlük Etkiler Kategorisi 7 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; güzergâh seçimi, harita okuma, yön bilgisi, başarı, görsel hafıza, üniversiteye giriş ve maddi kazanç olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın güzergâh seçimi kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.17. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Günlük Etkiler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri	Günlük Etkiler	Güzerğâh Seçimi	7	19K20: “Günlük hayatta da etkisi oluyor, mesela bir yere gideceksin, haritayı açtığında uzun yolu gösteriyorsa da sen kestirmeden daha kısa gidebiliyorsun. Onu kendin düşünebiliyorsun.”
		Harita Okuma	6	7K20: “Harita okumada çok faydası oldu. Çünkü ben normalde harita okumayı beceremiyordum.” “Oryantiring günlük hayatımda yine aynı şekilde haritaları kullanmakta falan, normal bir konum açtığında oryantiring sayesinde bunu daha çok iyi yapabiliyorum.”
		Yön Bilgisi	6	13E22: “Yön duygusu, hızlı karar verme ve rota belirlemede kazanımlar sağladı.”
		Başarı	3	17K23: “Bana kazandırdığı tek şey başarı.”
		Görsel Hafıza	2	4E23: “Oryantiringin bana sağladığı en şey görsel hafıza. Görsel hafızamın inanılmaz şekilde etkilendiğini düşünüyorum oryantiring sayesinde.”
		Üniversiteye Giriş	1	8E24: “İlk başta bu üniversiteye girmeme vesile oldu açıkçası. Bunun üzerinden, oryantiringten almış olduğum özgeçmiş puanıyla üniversiteye girdim.”

Maddi Kazanç	1	20E25: “Günlük hayatımda olan etkileri; yani birçok şey var genelde doğayla ilgili şeyler ve bu sonuçta bir iş, bunun hakemliğini yapıyoruz, bu da bize yardımcı oluyor maddi ve manevi konuda. Her türlü konuda yardımcı oluyor açıkçası.”
---------------------	---	--

Bireysel Etkiler Kategorisi

Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının beşinci kategorisi olan Bireysel Etkiler Kategorisi 6 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; özgüven, kendini ifade edebilme, motivasyon, odaklanma, sabır, disiplin olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın özgüven kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.18. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Kişisel Etkiler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri	Bireysel Etkiler	Özgüven	6	5E20: “Ben özgüvensiz biriydim ama artık böyle hiç tanımadığım insanlara gidip rahatça sohbet edebildiğim halde yani günlük hayatta da artık buna alıştım ve daha özgüvenli birisi oldum.”
		Kendini İfade Edebilme	2	21K22: “Daha önceden çok çekingendim ama oryantiring ortamına girdikten sonra kendimi daha çok iyi ifade edebildim. Ben kendimi hiç ifade edemezdim, doğru dürüst konuşamazdım, bunun sayesinde o da oldu.”
		Motivasyon	2	10E23: “Oryantiring kazanım olarak özellikle karar verebilme yeteneğimi, motivasyonumu, normal sosyal hayatımı özellikle motivasyonumu artırır, kara verebilme yeteneğimi, kriz anında çözüm bulabilme yeteneğimi gibi birçok böyle farklı şeyleri geliştirdiğini düşünüyorum.”
		Odaklanma	2	11E22: “Her hangi bir olaya karşı yoğunlaşmamızı, konsantrasyonumuz arttırdı.”
		Sabır	1	15K24: “Sabırlı olmayı, her zaman devam etmeyi yola ne olursa olsun.”

Disiplin	1	15K24: “Etkiliyor, bilmiyorum ama benim açımdan çok iyi etkiledi. Daha sabırlı olmamı şey yaptı. Daha disiplinli olmamı sağladı.”
-----------------	---	--

Çevresel Etkiler Kategorisi

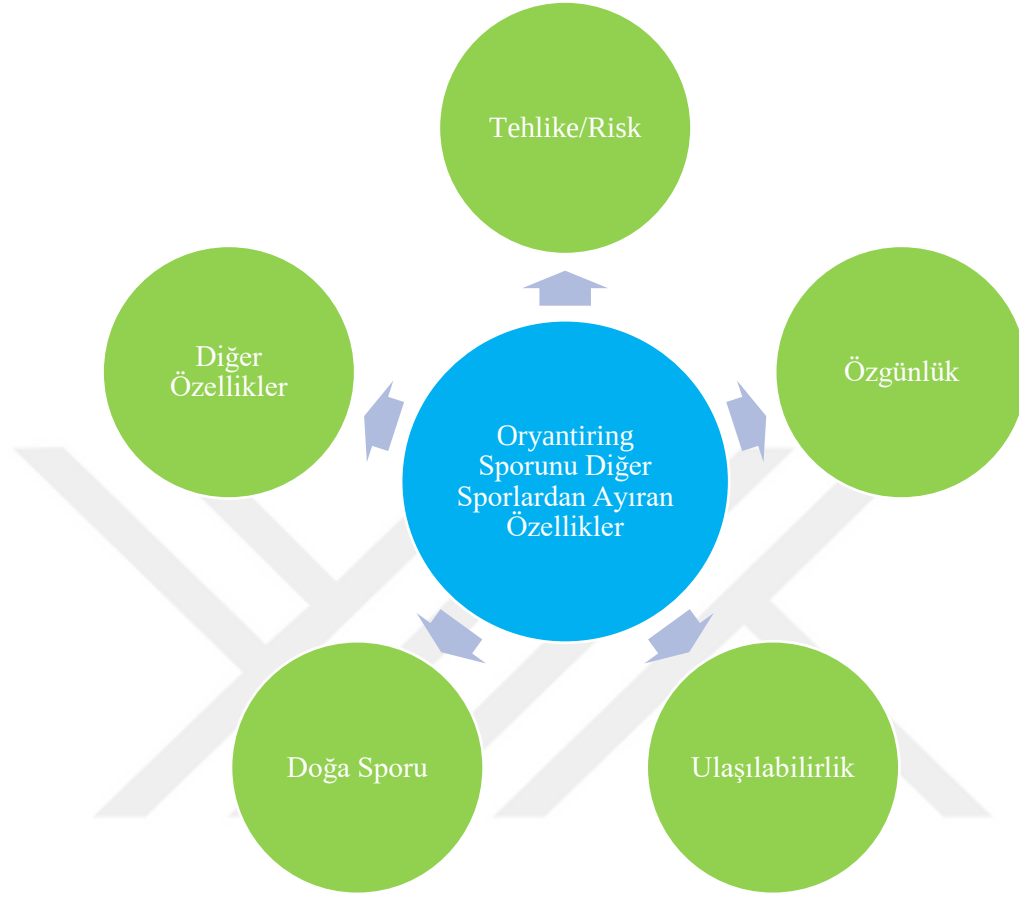
Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının son kategorisi olan Çevresel Etkiler Kategorisi 3 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; doğa hassasiyeti, çevresel farkındalık ve diğer canlılara karşı olumlu tutum sahibi olma olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın doğa hassasiyeti kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.19. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Teması, Çevresel Etkiler Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri	Çevresel Etkiler	Doğa Hassasiyeti	7	8E24: “İlk başta, doğayı kirletmek kısmı var, mesela bizde ileride eğitimci olacağımız için okuduğumuz üniversiteden dolayı hani bunu artık, yanımdaki, çevremdeki, benden büyük, benden küçük insanlara aşıladığımı fark ediyorum, bu bence oryantringin bana kattığı bir şey. Hani bunu her hangi başka bir yerde edindiğimi düşünmüyorum.”
		Çevresel Farkındalık	3	8E24: “Oryantiringin çevremize duyarlılık konusunda etkileri var.”
		Diğer Canlılara Karşı Olumlu Tutum Sahibi Olma	2	1K21: “Şu an daha dikkat ettiğim; hayvanlar aslında, eskisi kadar yaşam alanlarına saldırılmadığı sürece bize bir zararları olduğunu düşünmüyorum. Eskiden düşünüyordum şuan düşünmüyorum. Direkt onlara doğru bir saldırı olmadığı sürece bizlere bir Zaraları olduğunu düşünmüyorum.”

4.2.4. Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Teması

Elde edilen nitel bulgular neticesindeki son tema olan Oryantiring Sporunu Diğer Spor Dallarından Ayıran Özellikler Teması 5 ayrı kategoride incelenmiştir.

Şekil 4.5. Oryantiring Sporunu Diğer Spor Dallarından Ayıran Özellikler Teması Kategorileri

Şekil 4.5.'de görüleceği üzere Oryantiring Sporunu Diğer Spor Dallarından Ayıran Özellikler Teması 5 kategoride incelenmiştir. Bu kategoriler: Tehlike (Risk), Özgünlük, Ulaşılabilirlik, Doğa Sporı ve Diğer Özellikler.

Tehlike/Risk Kategorisi

Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Temasının ilk kategorisi olan Tehlike/Risk Kategorisi 4 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; arazi, sakatlanma, hava koşulları ve diğer canlılar olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında arazi ve sakatlanmanın diğer kodlara oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.20. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Tehlike (Risk) Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler	Tehlike (Risk)	Arazi	5	1K21: “Arazi yarışlarının tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Çünkü dağlık alan, ormanlık alan”
		Sakatlanma	4	6K19: “Ama olumsuz olarak biz bazen çok zor parkurlarda koşuyoruz, düşme, sakatlanma riski çok yüksek oluyor. Hani bundan korkuyorum bazen, sakatlanacım diye, çünkü uçurumlar oluyor ya da çok yeşil oluyor her yerimiz çiziliyor.”
		Hava Şartları	2	1K21: “Herhangi bir yağışlı durumlarda herhangi bir ayak kayması”
		Diğer Canlılar	1	1K21: “Hayvan çıkması gibi çok tehlikeli olduğunu düşünüyorum.”

Özgünlük Kategorisi

Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Temasının ikinci kategorisi olan Özgünlük Kategorisi 5 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; merak uyandırma, özgünlük, değişkenlik, zorlanma, eğlenceli olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın merak uyandırma kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.21. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Özgünlük Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler	Özgünlük	Merak Uyandırma	4	24K21: “Böyle bir sporla hiç karşılaşmamıştım. Merakta uyandıran bir spor.”
		Özgünlük	3	20E25: “Oryantiring çok özgün bir spor. Bence farkı; birçok disiplini iç içe bulundurması. Ama disiplinler birleşince özgün bir spor ortaya çıkıyor. Bu da güzel bir şey.”
		Değişkenlik	3	23K21: “Kuralları belli, oynandığı saha belli, yapılacak hareketleri az çok tahmin edebiliyoruz ama oryantiringte o şekilde

		<i>değil. Elindeki haritayı göremiyoruz, nereye gideceğini tahmin edemiyoruz, sadece sporcuyu izliyoruz.”</i>
Zorlanma	2	6K19: “Ama olumsuz olarak biz bazen çok zor parkurlarda koşuyoruz”
Eğlenceli	2	17K23: “Diğer spor branşlarına göre daha zevkli olduğunu düşünüyorum. Hem düşünüp hem koşmak, diğer spor branşlarına göre daha zevkli, yorucu ama zevkli.”

Ulaşılabilirlik Kategorisi

Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Temasının üçüncü kategorisi olan Ulaşılabilirlik Kategorisi 4 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; yeterince bilinmemesi, her yaşa uygunluk, etkinliklere ulaşmada yaşanan zorluklar ve hazırlık kısmının zahmetli olması olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın yeterince bilinmemesi kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.22. Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Teması, Ulaşılabilirlik Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler	Ulaşılabilirlik	Yeterince Bilinmemesi	6	11E22: “Şu an çok fazla bilinmediği için çoğu insan bu spor hakkında bilgisi sahibi değil. Yani bu da onları spora yönlendirmeye yetmiyor. Yani o yüzden iyi bir bilgilendirme olması gerekiyor. Diğer spor branşları gibi çok fazla bilinen bir spor değil.”
		Her Yaşa Uygunluk	5	4E23: “Olumlu farkı vardır. Ben bu sporu 70 yaşına kadar yapabilirim ama bi futbolu 70 yaşına kadar oynayabileceğimi düşünmüyorum ama ben 70 yaşına kadar müsabık olarak oryantiring sporcusu olabilirim.” “Oryantiring böyle özel bir şeye gereksinim duymadan ilk defa öğrenseniz bile denemek amaçlı 7 den 70 e herkesin katılabileceği bir spor branşı.”
		Etkinliklere Ulaşmada Yaşanan	4	10E23: “Olumsuz farkı ulaşılabilir olmaması, çok ulaşılabilir bir spor olmaması örnek vermek gerekirse futbol, bir toplu

Zorluklar		<i>herhangi bir şekilde oynayabilirsın ama oryantiring sporunda bir harita bulmak, bir parkur hazırlamak çok zor bir şey önceliği çok zor bir şey.”</i>
Hazırlık Kısımının Zahmetli Olması	2	10E23: “Olumsuz farkı ulaşılabilir olmaması, çok ulaşılabilir bir spor olmaması örnek vermek gerekirse futbol, bir topla herhangi bir şekilde oynayabilirsın ama oryantiring sporunda bir harita bulmak, bir parkur hazırlamak çok zor bir şey önceliği çok zor bir şey.”

Doğa Sporü Kategorisi

Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Temasının dördüncü kategorisi olan Doğa Sporü Kategorisi 6 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; doğada zaman geçirme, doğa bağıllığı, monotonluktan uzaklaşma, farklı yerlerde yapıyor olması, teknolojik cihazlardan uzaklaşma ve özgürlük olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın doğada zaman geçirme kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.23. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Doğa Sporü Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler	Doğa Sporü	Doğada Zaman Geçirme	6	9E22: “Olumlu olarak doğanın içinde yapıldığı için diğer sporlara oranla daha olumlu bence.”
		Doğa Bağıllığı	2	16E24: “Yani olumlu fark olarak en büyük, doğayla iç içe olan bir spor olduğu için doğayı daha da çok sevmemi sağladı. Diğer sporlardan bir tık ayıran özellik bu olarak söyleyebilirim.”
		Monotonluktan Uzaklaşma	2	10E23: “Olumlu tarafı ise şöyle söyleyebilirim normalin dışında bir hayat sunuyor size yani herhangi bir standardın dışına çıkararak her hangi bir doğada kendini bulabilmesi, insanın kendini bulabilmesini ve doğayla iç içe olmasını sağlıyor.”

Farklı Yerlerde Yapılıyor Olması	2	15K24: “Çok farklı araziler görüyorsunuz her yerde farklı şeyler görüyorsunuz.”
Teknolojik Bağımlılıktan Uzaklaşma	1	13E22: “Olumlu yanları olmuştur genellikle, doğayla iç içe olup teknolojiden uzak olmasıdır.”
Özgürlük	1	12K21: “Rekabet duygusu kazanıyorsun ve özgür hissediyorsun kendini, olumsuz da her hangi bir şey söyleyemem.”

Diğer Kategorisi

Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Temasının son kategorisi olan Diğer Kategorisi 6 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; olumlu sosyal ilişkiler, fark yok, giderler, destek görememe, bireysellik ve rakibe saygı olarak belirlenmiştir. Frekanslara bakıldığında en yüksek frekansın olumlu sosyal ilişkiler kodu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.24. Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Teması, Diğer Kategorisi Kodları, Frekansları ve Doğrudan Alıntıları

Tema	Kategori	Kod	Frekans	Doğrudan Alıntı
Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler	Diğer	Olumlu Sosyal İlişkiler	6	5E20: “Normal her hangi bir futbol, voleybol, basketbol karşılaşmasında, karşı rakiple illa insanlar arasında bir gerilim oluyor. Ama bizde çok dostça, arkadaşça, birbirimize yardım ederek çok güzel bir sosyal ortam oluşuyor.”
		Fark Yok	4	14E22: “Her sporun kendine özgü bir tarzı var zaten bunu kıyaslamamız ne kadar doğrudur bilmiyorum.”
		Giderler	2	15K24: “Ama olumsuz tarafı da; çok şey oluyor, nasıl anlatayım maddi açıdan olumsuz tarafı oluyor.”
		Destek Görememe	2	8E24: “Tabiki de bir futbol, basketbol kıyaslamıyorum ama diğer amatör sporlara göre de destek çok az oryantiringe ve bilinmiyor. Bu olumsuz yanı oryantiringin, spor olarak aslında olumsuz yanı”
		Bireysellik	1	19K20: “Var bence, bireysel olması ve nasıl anlatayım size, hani kendi düşüncenle kendin

tek başına hareket ediyorsun. Bir kuralı bir şeyi var tabii ki de ama mesela grup hali gibi değil oradan biri geliyor sana şunu yap, oradan biri gelip gel bunu yap demiyor. Sen kendi ona karar vererek gidiyorsun.”

Rakibe Saygı

1

5E20: *“Benim çok beğendiğim oryantiringe başladığımdan beri söylediğim çok güzel bir olumlu yanı var, bizde rakibe kin besleme yok oryantiringte.”*

5. TARTIŞMA

Bu çalışma ile spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik tutumlarının ölçülmesi ve tespit edilen olumlu, olumsuz tutumlarının nedenlerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu maksatla araştırmacı tarafından geliştirilen “Yetişkinler İçin Oryantiring Tutum Ölçeği” kümeleme örnekleme yöntemiyle belirlenen 7 spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilere uygulanmış ve nicel verilere ulaşılmıştır. Daha sonra bu verilerden yola çıkılarak spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerden seçilenler ile görüşmeler yapılmış ve spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarının nedenleri araştırılmıştır. Bu maksatla tartışma bölümü araştırma ile bağlantılı olarak nicel bölüm ve nitel bölüm olarak 2 aşamada ele alınmıştır.

5.1. Spor Bilimleri Fakültelerinde Okuyan Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumları ile İlgili Tartışma (Nicel Bölüm)

Araştırmanın nicel kısmında spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik tutumları; cinsiyet, yaş, eğitim aldıkları okul, eğitim aldıkları bölüm ve okudukları sınıflar açısından karşılaştırılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin genel olarak oryantiring sporuna yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda, araştırmaya 246 kadın, 313 erkek olmak üzere 559 öğrenci katılım sağlamıştır. Cinsiyetlerine göre spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik tutumları incelendiğinde kadınların oryantiring tutumunun erkeklerden yüksek olduğu ve kadınlar lehine küçük etki büyüklüğüne sahip anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Alanyazına bakıldığında; araştırmanın sonuçları ile benzerlik gösteren ve kadınların spora bağlılık düzeylerinin ve sportif tutumlarının erkeklerden yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur. (117, 118). Ancak spor bilimleri ile ilgili bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin hakkında yapılan bazı çalışmalarda ise spora yönelik tutum ile cinsiyetler arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır (119, 120, 121). Genel anlamda üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelendiği çalışmaların bir kısmında da spora yönelik tutum ile cinsiyetler arasında istatistiksel anlamda farklılıklara rastlanmadığı belirtilmiştir (122-125). Kadınların oryantiring tutumunun yüksek çıkmasının nedeni oryantiring sporunun doğa ile olan ilgisi olabilir. Bu kapsamda alanyazında kadınların doğa bağlılığının erkeklerden daha yüksek olduğunu

ortaya koyan çalışmalar ile bu çalışmanın sonuçlarında benzerlikler bulunmaktadır (118, 126-131).

Spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin yaşlarına göre oryantiring tutumları karşılaştırılmıştır. Ortaya çıkan verilere göre spor bilimleri fakültelerinde eğitim alan öğrencilerin oryantiring tutumunun yaş ile doğrudan ilgisi olduğu söylenebilir. Çalışma verilerine göre, yaşın ilerlemesiyle oryantiring sporuna olan tutumunun olumlu anlamda arttığı görülmüştür. Her ne kadar her yaş kategorisindeki öğrencilerin oryantiring tutumları yüksek olsa da yaş kategorileri birbirleriyle karşılaştırıldığında sadece 17-18 yaş aralığındaki spor bilimleri öğrencileri ile diğer yaş aralıklarında ki öğrencilerin oryantiring tutumları arasında orta düzeyde anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. 17-18 yaş aralığındaki öğrencilerinin, akademik olarak yeni bir başlangıç yaparak spor bilimleri fakültelerine başlamış olmaları, yeni bir okul çevresi, yeni arkadaşlıklar ile birlikte gençlik döneminin ilk yıllarında olmaları ya da henüz yeteri kadar oryantiring etkinliklerine katılım sağlamamaları bu farkın ortaya çıkmasında önemli etmenler olabilir. Belli ve ark., bu çalışma ile benzer şekilde, yaş değişkeninin spora olan tutum üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini belirtmektedir (125). Ancak Madak ve ark., taekwondo sporcuları ile ilgili yaptıkları çalışmalarında, yaşın spora bağlılığı etkileyen bir faktör olmadığını belirtmişlerdir (132).

Araştırma kapsamında hazırlanan Yetişkinler İçin Oryantiring Tutum Ölçeği, kümeleme örnekleme yöntemiyle belirlenen ve kurum izinleri alınmış olan her coğrafi bölgeden 1 spor bilimleri fakültesi olmak üzere toplamda 7 spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilere uygulanmıştır. Bu kapsamda bünyesinde Spor Bilimleri Fakültesi bulunan üniversitelerden; İnönü Üniversitesi'nden 159, Gaziantep Üniversitesi'nden 150, Erciyes Üniversitesi'nden 124, Akdeniz Üniversitesi'nden 80, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi'nden 37, Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nden 6 ve Trabzon Üniversitesi'nden 3 öğrenci araştırmanın nicel bölümüne katılım sağlamıştır. Üniversiteler arasında toplanan veri sayıları birbirlerinden niceliksel olarak farklılık göstermekte ancak üniversiteler arasında yapılan karşılaştırmalar sonucunda öğrencilerin oryantiring tutumlarında anlamlı farklar bulunmamıştır. Veriler toplanmadan önce gerekli kurum izinleri alınmış ve gerekli koordineler sağlanmış ve verilerin toplanması yönündeki tüm çabalara rağmen İnönü Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi haricinde kalan üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültelerinde okuyan öğrencilerden planlanan veri toplanamamıştır. İstenen verilerin

toplanamama nedenlerinden bir tanesi oryantiring sporu hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan öğrencilerin ölçek uygulamasını kabul etmemesidir. Diğer bir neden de çalışma kapsamındaki üniversitelerin spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin genel anlamda ölçek uygulamalarına olumlu yaklaşmadıkları gözlemlenmiştir. Bu durumun sebebi sorgulandığında ise öğrencilere çok sık ölçek uygulaması yapıldığı, ölçeklerin çok uzun olduğu, bu sebeple sıkıldıkları ve dikkatlerinin dağıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca ölçek kısa bile olsa bazı öğrencilerin ölçek uygulamalarına karşı nedenini ifade edemedikleri şekilde dirençli oldukları görülmüştür. Elde edilen veriler doğrultusunda spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin oryantiring tutumları arasında fark olmadığı söylenebilir. Ancak oryantiring sporu ile ilgili ders veya etkinliklere yer veren spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin oryantiring tutumu bu faaliyetlere yer vermeyen spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin oryantiring tutumu ile karşılaştırılırsa farklı sonuçlar elde edilebileceği değerlendirilmektedir.

Spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin eğitim aldıkları bölümler açısından karşılaştırma yapıldığında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bunun sebebi tüm bölümlerde okuyan öğrencilerin oryantiring etkinliklerine ulaşımında eşit imkânlarla sahip olması gösterilebilir. Eğer ölçek, amaçlı bir şekilde antrenörlük bölümünde okuyan ve uzmanlık alanı oryantiring olan öğrencilere uygulansaydı bu bölümün lehine anlamlı bir fark olması beklenebilirdi. Çünkü oryantiring sporu ile daha fazla ilgilenilmesi ya da daha fazla zaman ayrılmasının oryantiring tutumunu olumlu yönde etkileyebileceği öngörülebilir.

Spor bilimleri fakültelerinde eğitim alan öğrencilerin oryantiring tutumları sınıf değişkeni açısından incelendiğinde orta düzeyde fark tespit edilmiştir. Alanyazında bu çalışmada olduğu gibi farklı tutumlar için sınıf değişkeninin farklılıklar oluşturabileceğini belirleyen çalışmalar mevcuttur (133, 134). Ancak aksini ortaya koyan çalışmalarda mevcuttur (135, 136). Bu çalışmada 3. Sınıfların oryantiring tutumunun diğer sınıflara oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. İlk ya da son sınıfın farklı bir tutum sergilemesi beklenebilir. Bu verilere göre 1. Sınıfların okulda yeni olduklarından dolayı üniversiteye alışma süreçlerinde olduğu, 2. Sınıfların sosyal yaşamda yeni roller edinme ve okudukları bölümle ilgili dikkatlerinin daha ön planda olduğu ve son sınıfların ise okulu bitirdikten sonra ne yapacakları, gelecek kaygıları gibi nedenlerle tutumlarının etkilenebileceği varsayımında bulunulabilir. 3. Sınıfların ise

okulu ve okudukları bölümleri içselleştirdikleri henüz yeteri kadar gelecek kaygısı taşımayacakları haliyle tutumlarının daha az etkilenebileceği düşünülebilir.

5.2. Spor Bilimleri Fakültelerinde Okuyan Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumları ile İlgili Tartışma (Nitel Bölüm)

Araştırmanın nitel bölümünde spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring sporuna olan tutumları 4 tema altında incelenmiştir. Bunlar; Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması, Oryantiring Sporuna İlgi Duyma Nedenleri Teması, Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması, Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Temasıdır.

5.2.1. Doğaya Karşı Oluşan Tutum Teması ile İlgili Tartışma

Spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin oryantiring tutumlarının oluşmasında doğanın etkisi yadsınamayacağı net bir şekilde görülmektedir. Çünkü öğrencilerin, oryantiring sporu ile doğa arasında yakından bir ilişki kurduğu düşünülmektedir. Bu görüşü destekleyen çalışmalarda alanyazında mevcuttur (1, 58, 64). Oryantiring etkinlikleri ile bazı öğrencilerin doğaya olan bağlılıklarının arttığı, bazı öğrencilerin ise doğaya olan bağlılıkları nedeniyle oryantiring sporuna karşı daha olumlu bir tutum geliştirdikleri çalışma verileri doğrultusunda söylenebilir. Öğrencilerin birçoğu, oryantiring etkinliklerine katılarak doğada daha fazla zaman geçirdiklerini belirtmişlerdir. Doğada geçirdikleri bu zaman nedeniyle günlük rutin faaliyetlerden uzaklaşma fırsatı bulduklarını, daha kaliteli zaman geçirdiklerini, kendilerini ruhen ve bedenlen daha sağlıklı hissettiklerini, telefon, tablet, bilgisayar gibi teknolojik aletlerin aşırı kullanımını kısmen sınırlandırdıklarını ifade etmişlerdir. Doğa ile kurulan bu temas neticesinde, öğrencilerin doğaya bağlılıklarının arttığı, doğaya ve çevrelerine daha duyarlı oldukları, bu konuda bilinçlendikleri, doğa ile ilgili hususlarda sorumluluk almaktan kaçınmadıkları gibi olumlu davranış değişiklikleri gösterdikleri anlaşılmaktadır. Oryantiring, salon, saha, pist vb. gibi sınırları belli olan bir alanda icra edilen bir spordan ziyade doğada bulunan, çok farklı arazi yapılarında yapılabilen ve sürprizlerle dolu bir spordur. Haliyle oryantiring sporunun doğa ile olan ilişkisi öğrencilerin keşfetme ve yeni yerler görme isteklerini tetiklemektedir. Ayrıca doğada zaman geçirirken aynı zamanda rekabet etme, macera, mücadele, eğlenme vb gibi bazı ihtiyaçlarını da karşılayabilmektedirler. Doğa sürprizlerle doludur. Çoğu doğa sporunda olduğu gibi ne zaman, nerede, ne ile karşılaşılacağını ön görmek her zaman mümkün olmayabilir. Ancak oryantiring sporunu diğer doğa sporlarından ayıran en önemli özelliğin farklı arazi yapılarında, farklı biçimlerde ve farklı ekipmanlar kullanılarak

yapılabiliyor olması olabilir. Şöyle ki oryantiring etkinliği; şehir merkezinde, ormanda, dağda, bataklıkta, su altında, su üstünde, koşarak, bisikletle, kayakla, atla, kano vb. ile yapılabilmektedir. Doğada bulunan çeşitliliğe uygun bir spor olduğunu söyleyebiliriz.

Öğrencilerin bir kısmı ailelerinin ikametgâhları nedeniyle küçüklüklerinden beri doğa ile iç içe olduklarını ya da doğanın farkında olduklarını belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin aşına oldukları doğa içerisinde alışık olmadıkları bir takım etkinliklerde bulunmaları onların oryantiring tutumlarını olumlu yönde etkilemiş olabilir. Doğanın farkında olmayan öğrencilerin ise doğadaki etkinlikler nedeniyle doğayı tanıma ya da doğanın farkına varmalarına sebebiyet vermiş olabilir.

Araştırmanın hem nicel hem de nitel verilerinden yola çıkarak, oryantiring tutumunun oluşumunda doğanın önemli bir yeri olduğunu söylemek mümkündür. Oryantiring etkinliklerinin doğayı koruma, çevreyi kirletmeme ve diğer canlıların da yaşam alanlarına saygı gösterme gibi konularda planlı ya da plansız bir takım öğrenme ortamı oluşturulduğu belirtilebilir. Ayrıca öğrencilerin doğada karşılaşacakları güçlükler ile mücadele etmeleri onların hem özgüvenlerinin gelişimine hem de zorluklar karşısında mücadele etme yeteneklerinin gelişimine katkı sağlayacaktır. Spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin mezun olduktan sonra sporun çeşitli alanlarında hizmet verecekleri varsayıldığında doğa hakkında bilinçlenmeleri ve bu konuda davranış değişikliği göstermeleri değerlidir. Çünkü bu öğrencilerin gelecek nesillerin yetiştirilmesinde aktif rol oynayacaklarını göz önüne aldığımızda yaşamak için muhtaç olduğumuz doğanın korunması ve sürdürülebilir bir yaşam döngüsü için katkı sağlamaları önemlidir.

5.2.2. Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Teması ile İlgili Tartışma

Spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin oryantiring tutumlarının nedenlerinin belirlenmesi için araştırılan hususlardan bir tanesi de öğrencilerin oryantiring sporuna ilgi duyma nedenleridir. Bu kapsamda ortaya konan tema, Oryantiring Sporuna İlgili Duyma Nedenleri Temasıdır. Bu tema 4 kategoride incelenmiştir. Bunlar; Karakteristik Nedenler Kategorisi, Bilişsel Nedenler Kategorisi, Sporsal Nedenler Kategorisi ve Çevresel Nedenler Kategorisidir.

Spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin, oryantiring sporuna ilgi duyma nedenlerinden ilki öğrencilerin macera, eğlence, özgürlük, bireyselliğe yönelik karakteristik özellikleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kategorinin incelenmesi kapsamında öğrencilerin bir kısmı, oryantiring sporuna ilgi duyma nedeni olarak kendilerinin maceracı bir yapıya sahip olduklarını, bu sporda ihtiyaç duydukları kendi

ifadeleriyle adrenalin ve aksiyonun onları motive ettiğini beyan etmişlerdir. Özellikle doğada yapılan etkinlikler esnasında bir takım belirsizlikler, beklemedikleri anlarda karşılarına çıkan çeşitli engel ve sürprizlerin kendilerini heyecanlandığını, etkinlikler esnasında yaşadıkları bu heyecanı ve dolayısıyla oryantiring sporunu çok değerli bulduklarını beyan etmişlerdir. Bir başka karakteristik özellik olarak eğlenceli yapıda olmalarını gösterebiliriz. Öğrencilerden bazıları oryantiring sporunu, hem gezme, hem eğlenme hem de spor yapabildikleri bir branş olarak görmektedirler. Böylelikle oryantiring sporu ile birden fazla ihtiyaçlarını karşılayabilmektedirler. Spor yaparken; keşfetmek, eğlenmek, mücadele etmek gibi farklı hisleri bir arada yaşayabilmektedirler. Tüm bunları yapabilmeleri kendilerini özgür hissetmelerini sağlamaktadır. Özgürlük hissinin, öğrencilerin önemli ihtiyaçlarından bir tanesi olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü aile, çevre, okul gibi sürekli bir sosyal paylaşımın içerisine hapsediklerini ve doğada, oryantiring etkinliklerine katılım sağlayarak ihtiyaç duydukları özgürlüğe ulaşabildiklerini düşünmekte oldukları kanısına varılmıştır. Ya da bazı öğrencilerin kararlarını özgürce almaları, yaşamlarında kendi sorumlulukların alma istekleri nedeniyle ve oryantiring sporunu karakterlerine uygun bir spor olduğu için tercih ettikleri söylenebilir. Oryantiring etkinliklerinde bireylerin kendi başlarına yarışmaları, kendi kararlarını vermeleri, yön bulmaları, hatalarından ders çıkartmaları, başardıklarında ise bunu kendilerinin başardıklarını bilmeleri açısından önemlidir. Etkinliklerde başarılı oldukça ya da tereddütlü olduklarında konularda elde ettikleri başarı ile özgüvenlerinin arttığı söylenebilir.

Spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin bir kısmı, oryantiring sporunun bilişsel etkileri nedeniyle bu spora ilgi duymaktadırlar. Harita ve pusula yardımıyla yönlerini ve hedeflerini bulmaları onları oldukça mutlu etmektedir. Oryantiring sporunun görsel hafızaya, odaklanmaya olan katkıları da öğrencilerin bu spora olan tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir. Öğrenciler bu etkinliklerde bir şeyler öğrendiklerini, kendilerini geliştirdiklerini ve kendilerine güvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. Belirtilen nedenlerin oryantiring sporunun kazanımları olduğu ya da öğrencilerin oryantiring etkinliklerine katılmalarını konusunda bu çalışma ile benzerlik gösteren çalışmalar mevcuttur (6, 26, 38, 40, 41, 44).

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor ile iç içe olmaları yadsınamaz. Haliyle çeşitli sporlara karşı ilgi duymaları oldukça doğaldır. Öğrencilerin bir kısmı oryantiring etkinliklerine sadece sporsal bir aktivite olması nedeniyle katılım sağlamaktadırlar. Oryantiring etkinlikleri esnasında yaşadıkları ya da yaşayacakları,

fiziksel performans, fiziksel gelişim, sınırları zorlama, rekabet ve başarı onları bu spora ve etkinliklerine katılım için tetikleyici nedenlerden bazılarıdır.

Spor bilimleri fakülteleri öğrencilerinin oryantiring sporunu tercih etmelerinin nedenlerinden bir tanesine çevresel nedenlerdir. Doğa sevgisi, sosyalleşme, gezme, yeni yerler keşfetme ve coğrafyaya olan ilgi bu çevresel nedenlere örnek olarak verilebilir. Doğa ile ilgili hususlar başlı başına bir bölümde incelenmesine rağmen oryantiring etkinliklerini değerli kılan etmenlerin neredeyse başında gelmektedir. Öğrencilerin bir kısmının oryantiring etkinlikleri sayesinde doğa sevgisinin arttığını, bir kısmı ise doğayı zaten çok sevdiklerini bu sebepten dolayı bir spor yapmaları gerekiyorsa tercihlerini doğa sevgisi nedeniyle oryantiring sporundan yana kullandıkları söylenebilir. Oryantiring etkinliklerinin sevilmesinin ya da olumlu tutum oluşumunda önemli faktörlerden bir diğeri de sosyalleşmedir. Bu etkinlikler nedeniyle kazanılan sosyal çevre öğrenciler tarafından çok anlamlı bulunmuş ve bu sosyal çevreye çok değer verdikleri anlaşılmıştır. Alanyazında öğrencilerin oryantiring sporu ile sosyalleşmek istemelerini destekleyen çalışmalar mevcuttur (1, 4, 8, 45). Coğrafyaya olan ilgi, yeni yerleri gezme, görme ve keşfetme isteği de oryantiring etkinlikleri ile çoğu zaman karşılanabilmektedir. Oryantiring ve coğrafya arasında ki yakın ilişki daha önce birçok çalışmada ele alınmıştır (25, 26). Öğrenciler bu hususta da oldukça net ifadeler ile bu durumu yansıtmışlardır. Öğrencilerin yaşları itibariyle gezmeye, eğlenmeye, keşfetmeye, hareket etmeye ve sosyalleşmeye ihtiyaçları vardır. Oryantiring sporu bu ihtiyaçların çoğunu hatta bazen tamamını aynı anda karşılayabilen spor dallarından bir tanesidir. Bu sebeple öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik tutumları genel anlamda yüksek bulunmuştur.

5.2.3. Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Olan Etkileri Teması ile İlgili Tartışma

Oryantiring sporu aynı zamanda bazı kazanımları da beraberinde ihtiva etmektedir. Bu kazanımlar ile günlük yaşama olan etkileri de bu araştırma kapsamında detaylı bir şekilde incelenmiştir. Oryantiring sporunun günlük yaşama olan etkilerini 6 başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar; bilişsel etkiler, fiziksel etkiler, sosyal etkiler, günlük etkiler, bireysel etkiler ve çevresel etkilerdir.

Oryantiring sporunun günlük yaşama olan en dikkat çekici katkısı bilişsel etkileridir. Bu etki ile ilgili alanyazında birçok akademik çalışma mevcuttur (22, 38, 44, 137, 138). Bu araştırmanın kapsamında oryantiring sporunun bilişsel etkileri 4 başlıkta toplanmıştır. Bunlar; düşünme becerileri, problem çözme becerileri, karar verme

becerileri ve kriz yönetimidir. Oryantiring etkinliklerinin öğrenciler üzerinde yaratıcı düşünme, analitik düşünme, pratik düşünme, alternatif düşünce geliştirebilme gibi farklı düşünme becerileri geliştirdiği öğrenciler tarafından sıklıkla beyan edilmiştir. Oryantiring sadece fiziksel becerilerle yapılabilen bir spor değildir. Bilişsel beceriler çoğu zaman fiziksel becerilerin önüne geçebilmektedir. Öğrenciler bu sporda başarılı olabilmek için bilişsel becerilerini fazlasıyla kullanmaları gerektiğini ve bunları geliştirmek zorunda olduklarının farkındadırlar. Oryantiring etkinliklerinin bilişsel anlamdaki en önemli kazanımının düşünme yetilerinin gelişmesi olduğu söylenebilir. Böylelikle diğer bilişsel becerilerin alt yapısı hazırlanmış olur. Düşünme becerilerinin gelişmesi ile problem çözme, karar verebilme ve kriz yönetimi becerileri dolayısıyla gelişmektedir. Oryantiring etkinlikleri esnasında özellikle birçok değişken ile karşı karşıya kalmakta olan bireyler bu değişkenlere uyum sağlamak zorundadır. Bunun yapabilmesi için hızlı bir şekilde karar vermeli ve verdiği kararları layıkıyla uygulayabilmelidir. Oryantiring etkinlikleri esnasında sıklıkla karşılaştığı bu durum nedeniyle karar verebilme becerileri ister istemez gelişmekte olduğu varsayılabilir. Bazen etkinlikler esnasında karşılaştıkları sorunlar, bazen verdikleri hatalı kararlar nedeniyle katılımcılar çeşitli krizlerle karşılaşabilirler. Hatalı bir güzergah seçimi ve haritayı yanlış değerlendirmesi neticesinde katılımcı oryantiring etkinliği esnasında arazide kaybolabilir. Oryantiring sporunun doğasında olan bu durum birçok oryantiring sporcusunun başına gelmiştir. İşte bu kriz anında bile sakin kalarak bir çözüm üretmekte ve tekrar yerini bulabilmelidir. Buna benzer başka krizler yaşama ihtimalide mevcuttur. Mesela vahşi bir hayvanla karşılaşabilir ya da riskli bir yerden geçmek üzere olabilir. Tüm bu olasılıklarla karşılaşma ihtimali bile bazen başlı başına bir kriz nedenidir. Karşılaşılan bu krizlere çoğu zaman tek başına çözüm bulmak zorunda kalınır. Normal hayatımızda da zaman zaman çeşitli krizler ile karşılaşabiliriz ama bu krizlerin çözümünde çoğu zaman yanımızda birileri bulunur ve çözüm için katkıda bulunurlar. Oryantiring etkinliklerinde ise yalnız başına baş etmek zorunda kalınan bu krizler atlatıldığında genellikle bireylerin gelişimine olumlu katkılar sağlarlar. Bu krizlerin çözümü esnasında hızlı ve isabetli kararlar verilmeli, karşılaşılan sorunlara farklı açılardan çözümler bulunmalıdır. Karşılaşılan krizlerde bulunan çözümlerde genellikle birbirlerinden farklı ve özgündür. Bu sebeple oryantiring etkinliklerinin bilişsel etkileri günlük yaşamımıza çeşitli katkılar sağladığı söylenebilir.

Oryantiring bir doğa sporudur. Haliyle güçlü bir fiziksel aktiviteyi de çoğunlukla bünyesinde barındırır. Kontrol noktaları arasında aşılması gereken birçok engel ve

mesafe bulunmaktadır. Bu sebeple oryantiring etkinliklerinin çoğunda başarılı olabilmek için bilişsel özelliklerin yanında ciddi bir fiziksel aktiviteye de ihtiyaç vardır. Haliyle yeterli fiziksel kapasiteye ulaşmak için çeşitli antrenmanlar yapılmalıdır. Ancak zirve hedefi olmayan, sadece katılım sağlamak isteyen bireylerde oryantiring etkinliklerine katılım sağlayarak bir fiziksel aktiviteye katılım sağlamış olurlar. Oryantiring etkinlikleri çoğunlukla orman gibi doğal alanlarda yapıldığından ister istemez doğanın zorluklarını aşmak için bir takım gayretler gösterilmelidir. Ya da çeşitli sakatlıkların önüne geçebilmek için bilinçli hareketler geliştirilmelidir. Öğrencilerin bir kısmı oryantiring sporuna katılım sağlayarak spor bilinci kazandıklarını, bu etkinliklerde başarılı olmak veya daha az zorlanmak için günlük yaşamlarına egzersizi dahil ettiklerini, böylelikle fiziksel olarak kendilerini geliştirdiklerini ve form tutkularını beyan etmişlerdir.

Spor bilimleri fakültesi öğrencileri oryantiring etkinliklerinde en önemli gördükleri olgulardan bir tanesi de sosyal çevredir. Etkinliklere katılım sağlayarak özellikle yeni yerler gördüklerini, yeni insanlarla tanıştıklarını, çok değerli arkadaşlıklar geliştirdiklerini, gittikleri yerlerin halkı ile çeşitli bağlar kurduklarını beyan etmişlerdir. Öğrencilerin özellikle oryantiring sayesinde çok iyi dostluklar kurdukları ve sporsal aktivitenin dışında da görüştükleri anlaşılmaktadır. Bu etkinliklerde oluşan ortam sayesinde daha rahat iletişim kurabildiklerini, kendilerini daha rahat ifade edebildikleri söylenebilir. Bunun nedeni oryantiring etkinliklerine katılım sağlayan bireyler her ne kadar farklı yaşlarda da olsa, farklı yerlerden de katılım sağlamış olsa, farklı sosyal statülerden de gelmiş olsalar ortak bir amaç için orada bulunmaktadırlar. Bu ortak amaç doğrultusunda kurdukları iletişim ile statü, yaş vb gibi farklılıklar önemini yitirerek bireylerin ortak bir alanda iletişim kurma olanağı meydana gelmektedir.

Spor bilimleri fakültesi öğrencileri, oryantiring etkinlikleri sayesinde günlük yaşamlarında; güzergah seçimi, harita okuma, yön bilgisi, başarı, görsel hafıza, üniversiteye giriş ve maddi kazanç sağlama gibi konularda fayda sağladıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir kısmı oryantiring ile ilgilenmeye başladıkları andan itibaren özellikle güzergâh seçimi konusunda kendilerini oldukça geliştirdiklerini düşünmektedirler. Bir yerden bir yere gideceklerinde kendilerine alternatif güzergahlar belirleyebildiklerini ve genelde optimum güzergahı seçebildiklerini düşünmektedirler. Zamanla navigasyon uygulamalarını daha rahat kullanabildiklerini, harita okumada daha başarılı olduklarını, yönlerini kolayca bulduklarını, görsel olarak daha fazla unsuru akıllarında tutabildiklerini beyan etmişlerdir. Benzer şekilde, Arıkan ve Aladağ'da

çalışmalarında, oryantiring dersinin harita okuryazarlığı konusunda orta derecede etkiliği olduğunu ortaya koymuştur (26). Oryantiring etkinlikleri sayesinde gerek etkinliklerde gerekse diğer konularda bazı öğrencilerin başarılı olduklarını fark ettikleri belirlenmiştir. Bazı öğrencilerin oryantiring sporu sayesinde üniversiteye girdiği bazılarının ise oryantiring sporu nedeniyle spor bilimleri fakültesini tercih ettikleri görülmüştür. Oryantiring etkinlikleri kapsamında hakem olan bazı öğrencilerin ise günlük yaşamda etkinliklerde hakemlik yaparak maddi kazanç sağladıkları anlaşılmaktadır.

Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının beşinci kategorisi olan Bireysel Etkiler Kategorisi; özgüven, kendini ifade edebilme, motivasyon, odaklanma, sabır, disiplin olmak üzere 6 kod olarak ayrılmıştır. Spor bilimleri fakültelerinde eğitim alan öğrencilerin oryantiring etkinliklerinde bireysel olarak edindikleri kazanımlarının sorgulanması sonucunda ortaya çıkan kodlardan en dikkat çekici olanı özgüvenlerindeki artış olmuştur. Bunun sebebi bir üniversite öğrencisi olarak ailelerinden bağımsız bir şekilde bu etkinliklere katılmaları ve burada edindikleri deneyimleri içselleştirerek kendilerine olan güvenin artması ile açıklanabilir. Çünkü öğrenciler bu etkinliklere katılarak bağımsız bir şekilde, sadece kendi çabalarıyla bir takım zorluklarla mücadele etmekte ve çözümler üretmek zorunda kalmaktadırlar. Bu engellerin aşılmasıyla birlikte kendine olan güveni de doğal olarak artmaktadır. Öğrencilerin bir kısmının oryantiring ile ilgili diyaloglarda ve oryantiring etkinliklerine katıldıklarında kendilerini daha iyi ifade edebildiklerini belirtmişlerdir. Bunun sebebi yaş, cinsiyet, sosyal statü, ekonomik durum vb. farklılıklara rağmen oryantiring etkinliklerinde yaşanan olayların herkesi benzer derecede etkilediği ve birbirlerine yakın bir terminoloji kullanıyor olmaları nedeniyle olduğu söylenebilir. Öğrenciler oryantiring etkinliklerine katılarak günlük sıkıntılarından uzaklaştıklarını ve genel olarak motivasyonlarının arttığını belirtmişlerdir. Bu durumun birçok sebebi olabilir ancak genel anlamda doğada geçirilen vakit, değer verilen bir sosyal ortam ve cep telefonu, tablet, bilgisayar gibi günlük yaşamımızda neredeyse her alanda kullandığımız teknolojik aletlerden uzaklaşmanın motivasyonu artırıcı en önemli etmenler olduğu düşünülmektedir. Günümüz insanının sosyal medya ile olan ilişkisi yadsınamaz. Özellikle üniversite öğrencilerinin içerisinde olduğu genç yaştaki insanların sosyal medya kullanımı endişe verici seviyelere ulaştığı düşünülebilir (139-141). Sosyal medyanın en büyük özelliklerinden biri bireylerin dikkat seviyelerinin oldukça kısa süreli olduğu ile ilgilidir. Çünkü birey ilgisini bir paylaşım üzerinde çok odaklanmaz ve hemen bir diğer

paylaşımına geçer. Sosyal medyanın bu özelliğinin bireylerin yaşamına olan olumsuz etkileri farklı çalışmalarda ele alınmıştır (142, 143). Oryantiring etkinliklerinde ise uzun bir süre bu cihazlar ile bağlantısı kesilmektedir. Hatta bazı öğrenciler oryantiring etkinlikleri için gittikleri yerlerde etkinlik öncesi ve sonrası daha az bu cihazları kullandıklarını, sosyal medyaya normal zamandan daha az ihtiyaç duyduklarını beyan etmiştir. Haliyle bu cihazlardan uzak kalmaları ya da daha az ihtiyaç hissetmeleri etkinliklere olan odaklanmalarının bir nedeni olabilir. Doğada hareket ederken aynı zamanda harita okumalı, yönünü tayin edebilmeli, güzergâh belirleyebilmeli ve tüm bunları yaparken karşılarına çıkabilecek farklı etmenlere karşı dikkatli olmaları gerekmektedir. Bu süreci başarıyla yürütebilmek için sabırlı, kararlı ve disiplinli olmak gerekmektedir. Aksi takdirde başarısız olma, kaybolma gibi durumlarla karşılaşabilir. Öğrencilerle yapılan görüşmelere göre oryantiring etkinliklerinde kullanmak zorunda oldukları özelliklerin çoğunlukla normal yaşamlarına da sirayet ettiği sonucuna ulaşılabilir.

Oryantiring Sporunun Günlük Yaşama Etkileri Temasının son kategorisi olan Çevresel Etkiler Kategorisi 3 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; doğa hassasiyeti, çevresel farkındalık ve diğer canlılara karşı olumlu tutum sahibi olma olarak belirlenmiştir. Oryantiring etkinliklerinin, spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin günlük yaşamlarını nasıl etkilediğinin araştırıldığı bu temada yine çevresel faktörler göz ardı edilmemiştir. Yani öğrenciler oryantiring etkinlikleri ile bir takım olumlu bireysel kazanımlarının yanında çevrelerine karşı da bir takım olumlu tutumlar geliştirmişlerdir. Doğaya karşı oluşan tutum temasında doğa ile ilgili hususlara detaylı bir şekilde değinildiğinden bu bölümde detaydan kaçınılmıştır. Ancak ilk temada bahsedilmiş olmasına rağmen öğrencilerin günlük yaşamlarına katkıları sorgulanırken ısrarla doğaya ve çevrelerine olan hassasiyetten bahsetmişlerdir. Oryantiring sporunun çevreye olan sorumluluk konusunda alanyazında yapılan bazı çalışmalar bu çalışmanın verileri benzerlikler göstermektedir (144, 145). Ayrıca spor bilimleri fakültelerinde eğitim alan öğrencilerden oryantiring tutumu yüksek olanların doğaya olan hassasiyetlerini ısrarla ifade etmeleri nedeniyle sonraki nesillerin de eğitilmesi konusunda sorumluluk almaktan çekinmeyecekleri kanısı oluşmuştur.

5.2.4. Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Teması ile İlgili Tartışma

Elde edilen nitel bulgular neticesindeki son tema, Oryantiring Sporunu Diğer Spor Dallarından Ayıran Özellikler temasıdır. Spor bilimleri fakültelerinde eğitim alan

öğrencilerin oryantiring sporunu diğer spor dallarından farklı gördükleri yönleri inceleyen bu tema; Tehlike (Risk), Özgünlük, Ulaşılabilirlik, Doğa Sporları ve Diğer Özellikler olmak üzere 5 ayrı kategoride incelenmiştir.

Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Temasının ilk kategorisi olan Tehlike/Risk Kategorisi 4 kod olarak ayrılmıştır. Bu kodlar; arazi, sakatlanma, hava koşulları ve diğer canlılar olarak belirlenmiştir. Spor dallarının neredeyse tamamı çeşitli riskler içerir. Özellikle doğa sporlarında bu riskler biraz daha fazladır. Çünkü doğada riskler her zaman mevcuttur. Oryantiring sporu da bir doğa sporu olduğundan bünyesinde bir takım riskleri ihtiva etmektedir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerine göre en büyük risk arazi yapısı ve sakatlanma riskidir. Oryantiring etkinlikleri ulusal ve uluslararası çapta çoğu zaman farklı şehirlerde, farklı arazilerde ve farklı iklim koşullarında yapılabilmektedir. Bu durum katılımcılara bölgeden bölgeye arazi, orman yapısı, zemin tipi gibi farklılıklar sunabilir. Türkiye için örnek olarak Kapadokya bölgesinde yapılan etkinlikler gösterilebilir. Taş ormanları olarak tabir edilen bu bölgemiz dünyada bilinen birçok arazi yapısından farklıdır. Oryantiring etkinlikleri çok farklı zeminlerde ya da farklı bitki örtüsüne sahip bölgelerde yapılabilir. Bu durum katılımcılar için bir risk oluşturabilir. Doğal olarak hava şartları da bölgeden bölgeye farklılıklar gösterebilmektedir. Ayrıca bazen beklenmedik hava şartları etkinlikleri daha riskli hale getirebilmektedir. Bu riskler beraberinde çeşitli sakatlık ve yaralanmalara da sebep olabilmektedir. Katılımcılarda bu risklerin farkında olduğundan daha dikkatli davranmaya çalışırlar. Gösterdikleri bu dikkat performanslarını da etkileyebilir. Bu nedenle diğer sporlara göre daha fazla unsura yönelik dikkat gerekmektedir. Birçok spor branşında rakibe karşı tedbir alınması gerekir ancak oryantiring sporunda en büyük tedbir sporcunun performansını olumsuz olarak etkileyebilecek dış etmenlere karşı alınması gereken tedbirlerdir. Birçok spor branşında yarışma alanı kontrol altındadır. Oryantiring sporunda ise bu durum pek mümkün olmamaktadır. Tüm yarışma alanını tamamen kontrol altına almak çok olası bir durum değildir. Haliyle bazen o bölgenin gerçek sahipleri olan orada yaşamlarını sürdüren diğer canlıları da kontrol altında tutabilmek mümkün olamamaktadır. Etkinlik alanındaki diğer canlıların varlıkları bazı katılımcıları tedirgin edebilmektedir.

Oryantiring Sporunu Diğer Sporlardan Ayıran Özellikler Temasının ikinci kategorisi olan Özgünlük Kategorisi merak uyandırma, özgünlük, değişkenlik, zorlanma ve eğlenceli olmak üzere 5 kod olarak ayrılmıştır. Spor bilimleri fakültelerinde eğitim görmekte olan öğrenciler oryantiring sporunu diğer spor dallarından farklı buldukları

görülmüştür. Spor kavramı olarak gerek mahalle, gerek okul gerekse basın ve kamuoyunun daha çok gündeminde olan branşlardan ibaret olmadığını, sporun sadece top ile oynanan bir oyun olmadığını anlamalarında katkı sağladığını ifade eden öğrenciler mevcuttur. Bu görüşte olmasa da oryantiring sporunun kendisine özgün özellikleri olan bir spor dalı olduğuna dair genel bir görüş ön plana çıkmıştır. Her etkinlik birçok değişken ihtiva ettiğinden merak uyandırmakta, etkinliklerde karşılaşılan sıra dışı olaylar ise sonraki etkinliklere olan merakı perçinlemektedir. Öğrenciler etkinliklerde diğer spor branşlarına göre zaman zaman daha çok zorlandıklarını ama buna rağmen fazlasıyla eğlendiklerini ifade etmişlerdir. Oryantiring herkesin hata yapabildiği bir spordur, bu sebeple sadece güçlü olmak veya hızlı olmak yeterli değildir. Parkurun başından sonuna kadar dikkat gereklidir. Bazen en favori sporcu bile parkurun başından sonuna kadar en iyi rotaları seçmiş bile olsa bir anlık dikkat dalgınlığı ile bir hedefe uğramayı gözden kaçırabilir ve diskalifiye olabilir. Ya da yanlışlıkla yanlış haritayı alabilir ve yarış dışı kalabilir. Oryantiring sporunun özgünlüğü; 1800’lü yıllarda İskandinav ülkelerinde o dönemin şartları gereği insanların ihtiyacına binaen ortaya çıkmış bir spor olması ve bu etkinlikler ile elde edilen kazanımların günlük yaşamımızı olumlu olarak etkileyebilmesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Temasının üçüncü kategorisi olan Ulaşılabilirlik Kategorisi yeterince bilinmemesi, her yaşa uygunluk, etkinliklere ulaşmada yaşanan zorluklar ve hazırlık kısmının zahmetli olması olmak üzere 4 kod olarak ayrılmıştır. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporu ile ilgili genel olarak yakındıkları hususlardan bir tanesi bu sporun henüz yeteri kadar tanınması ve yeterince yaygınlaşmamış olmasıdır. Çoğu zaman yaptıkları sporun ismi nedeniyle oryantal dans ile karıştırıldığını belirtmişlerdir. Oryantiring sporu her yaşta yapılabilecek bir spordur. Bu durum oryantiring sporunu diğer sportlardan ayıran en önemli özelliklerden birisi olabilir. Spor branşlarının çoğunda yaş çok önemli bir faktördür. Ama oryantiring sporunda küçük yaşlardan itibaren etkinliklere katılım sağlanabiliyorken, yaşlanmada da çok büyük yaşlarda bile müsabık olunabilmektedir. Nitekim Bergström ve diğerleri; çalışmalarında oryantiring sporunun, bireyler için yaşam boyu spora katılımı kolaylaştırabilecek bir spor olduğunu ortaya koymuşlardır (146). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin yakındıkları diğer bir hususta özellikle ikamet ettikleri yerlerin dışında başka bir şehirde yapılacak olan etkinliklere katılabilmek için harcadıkları emek, zaman ile yol, barınma ve beslenme masraflarıdır. Öğrencilerin ekonomik durumlarının çok iyi olmadığını varsayarsak farklı

şehirlerde yapılacak etkinlikler onlara ciddi bir ekonomik yük getirebilir. Bu sebeple bu tip yarışmalara katılmak isteyen ama ulaşılabilirlik yönünden zahmet yaşayan öğrencilerin bu maddi ve manevi yönde teşvik edilmesi ve desteklenmesi önemlidir. Diğer önemli bir hususta oryantiring sporunun hazırlık kısmının oldukça zahmetli ve sabır isteyen bir iş olmasıdır. Yani her istendiğinde bu etkinliğin bir parçası olunamaz. Haritası çizilmiş bir alanda yüzlerce farklı parkur hazırlanabilir ama bir süre sonra arazi kanıksanacağından dolayı etkinliğini ve özgünlüğünü kaybedebilir. Oryantiring parkurları için en önemli ihtiyaç uluslararası normlarda çizilmiş bir oryantiring haritasıdır. Bu haritalar, oryantiring haritası çizim eğitimini almış haritacılar tarafından çizilir. Çok zahmetli ve detaylı bir iş olduğundan harita çizimi uzun süren bir faaliyettir. Bazen bir bölgenin haritasının çizilmesi birkaç ayı bulabilmektedir. Çizilmiş haritanın bulunduğu bir yerde parkur hazırlamak ve kontrol noktalarını araziye yerleştirmekte kendince bir deneyim ve yeterlilik istemektedir.

Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Temasının dördüncü kategorisi olan Doğa Sporları Kategorisi; doğada zaman geçirme, doğa bağlılığı, monotonluktan uzaklaşma, farklı yerlerde yapıyor olması, teknolojik cihazlardan uzaklaşma ve özgürlük olmak üzere 6 kod olarak ayrılmıştır. Oryantiring sporunun doğa ile olan ilişkisi daha önce birçok çalışmaya konu olmuştur (1, 144). Daha önceki bölümlerde de ayrı bir tema olarak ta ele alınmıştır. Ancak spor bilimleri fakültesi öğrencileri oryantiring sporunu diğer sportlardan ayırdıkları önemli olgulardan bir tanesi de oryantiring sporunun bir doğa sporu olmasıdır. Bu sebeple günlük yaşamın koşturmasından ve monotonluğundan uzaklaşarak doğada daha fazla zaman geçirebildiklerini, doğaya olan bağlılıklarının arttığını, farklı yerlerde yarışmaktan keyif aldıklarını, fazlasıyla içli dışlı olduklarını kabul ettikleri teknolojik cihazları etkinler boyunca daha kullandıkları ve daha ihtiyaç hissettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca doğada oldukları zamanları özgürlük olarak algılamaktadırlar. Oryantiring sporu birçok doğa sporu ile benzer özellikler taşımasına rağmen ayrıştığı hususlarda mevcuttur. Öncelikle birçok doğa sporundan farklı olarak farklı yerlerde ve farklı iklimlerde yapılabilmektedir. Katılımcılarına her etkinlikte farklı tecrübeler kazanma fırsatı sunabilir. Katılımcılar için oldukça geniş bir yaş yelpazesi sunar. Her katılımcı farklı bir güzergâh tercih edebilir. Güzergâhlar katılımcı tarafından belirlenir ve uygulanır.

Oryantiring Sporunu Diğer Sportlardan Ayıran Özellikler Temasının son kategorisi olan Diğer Kategorisi olumlu sosyal ilişkiler, fark yok, giderler, destek görememe, bireysellik ve rakibe saygı olmak üzere 6 kod olarak ayrılmıştır. Bu temada

yukarıda bahsedilen hususların dışında dikkat çekici olan unsurlar ayrı bir kategoride toplanmıştır. Sosyal ilişkilerle ilgili bir takım açıklamalar daha önceki bölümlerde yapılmıştır. Ancak spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrenciler bu sosyal ilişkileri diğer spor dallarında farklılık yaratacak şekilde belirtmeleri ve bu konuda ısrarla bildirimleri nedeniyle bu kategoride tekrar ele alınması uygun görülmüştür. Bu sosyal ilişkilerin ön plana çıkmasının temel sebebinin etkinlikler esnasında kurulan paylaşım ve iletişim ortamının sağlıklı yapısı nedeniyle değerli olduğu düşünülebilir. Çünkü öğrenciler oryantiring etkinlikleri esnasında tanıştıkları ve iletişim kurdukları bireylerle etkinliklerden sonra da görüşüklerini, her etkinlikte bu diyaloglarının devam ettiğini ve artarak samimiyet kurduklarını belirtmişlerdir. Hatta farklı şehirlerden, farklı statüden ve farklı ekonomik imkânlara sahip kişilerle aynı dili konuşabildiklerini bu durumun toplumdaki diğer ilişkilerinde ve diğer spor dallarında bulamadıklarını beyan etmişlerdir. Aynı zamanda kurdukları bu sosyal ilişkiler aslında bir bakıma rakibi ile kurduğu ilişki anlamına gelmektedir. Oryantiring etkinliklerinde bireyler kendi parkurlarına, dolayısıyla kendi performanslarına odaklanırlar. Rakiplerinin kişisel ve yarışma haklarına saygı duyulur. Bu sebeple oryatiring sporunu diğer spor dallarından farklı tutmaktadırlar. Öğrencilerin bazıları ekonomik olarak sıkıntı yaşadıklarını bu sebeple etkinliklere katılmakta zorlandıklarını ve bu konuda destek bulamadıklarını belirtmişlerdir. Diğer spor dallarının çoğunu icra ederlerken farklı yerlere gitmek zorunda olmamaları, ikamet ettikleri illerde yeterince bu etkinliklere ulaşım sağlayabildiklerinden dolayı olumsuz anlamda oryantiring sporunu diğer spor dallarından ayrı görmekte oldukları anlaşılmıştır. Bazı öğrenciler ise kendilerini oryantiring etkinliklerinde oldukça rahat hissettiklerini, bireysel olarak bir takım etkinliklere katılmaktan keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Bu sebeple bireysellik anlamında diğer spor dallarından farklı olduğunu ifade etmektedirler. Sayıları az da olsa bazı öğrenciler ise oryantiring sporunun da bir performans sporu olduğunu ve bu nedenle diğer spor dallarından her hangi bir farkının olmadığını savunmaktadırlar.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu çalışma kapsamında Yetişkinler İçin Oryantiring Tutum Ölçeği geliştirilmiş ve literatüre katkı sağlanmıştır.

Çalışma sonuçlarına göre; Spor Bilimleri Fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin oryantiring tutumları yüksek seviyede bulunmuştur. Spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin oryantiring tutumları arasında cinsiyete, yaşa, sınıflarına göre anlamlı farklar mevcut ancak okullarına ve bölümlerine göre anlamlı fark bulunmamaktadır.

Oryantiring etkinlikleri ile bazı öğrencilerin doğaya olan bağlılıklarının arttığı, bazı öğrencilerin ise doğaya olan bağlılıkları nedeniyle oryantiring sporuna karşı daha olumlu bir tutum geliştirdikleri görülmüştür. Spor bilimleri fakültesi öğrencileri, içerdği risk faktörü ve özgünlüğü nedeniyle oryantiring sporunu diğer spor dallarından farklı görmekle birlikte; karakteristik özelliklerine uygun bulmaktadırlar. Ayrıca günlük yaşamlarını, fiziksel, bilişsel, sosyal ve çevresel faktörler nedeniyle olumlu yönde etkilediği için oryantiring sporuna karşı ilgi duymaktadırlar.

6.2. Öneriler

Spor bilimleri fakülteleri haricinde eğitim alan üniversite öğrencilerinin oryantiring tutumları karşılaştırılabilir.

Araştırma kapsamında geliştirilen ölçek ile oryantiring sporunun unsurlarından olan sporcu, hakem, antrenör, yönetici vb. kişilerin oryantiring tutumları belirlenebilir.

Türkiye’de ya da dünyanın farklı bölgeleri arasında oryantiring tutumu ile ilgili karşılaştırmalar yapılabilir.

Oryantiring tutumunun akademik başarı üzerinde veya sportif başarı üzerinde etkisinin olup olmadığı deneysel çalışmalar ile araştırılabilir.

Oryantiring Tutum ölçeği ile doğa bağlılığını ölçen başka ölçekler birlikte kullanılarak oryantiring ile doğa arasındaki ilişki daha detaylı bir biçimde incelenebilir.

Oryantiring dersleri veya uygulamaları spor bilimleri fakülteleri ile birlikte diğer bölümlerde okuyan öğrencilerinde faydalanabileceği şekilde planlanabilir. Böylelikle oryantiring sporunun faydalarının toplumun daha büyük bir kesimine ulaşması sağlanabilir.

Oryantiring sporunun doğaya ve doğadaki diğer canlılar üzerindeki etkileri daha detaylı olarak incelenebilir.

Spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin ölçek uygulamalarına karşı olumsuz derecede direnç göstermelerinin nedenleri araştırılabilir.

KAYNAKLAR

1. Derince B, Güllü M. Investigation of the orienteering athletes' dependence on nature: a mixed a methods study. *IJOEEC* 2020, 5: 1166-212.
2. Atakurt E, Şahan A, Erman KA. Oryantiring eğitiminin dikkat ve bellek üzerine etkisinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2017, 15: 127-34.
3. Blagii O, Berezovskyi V, Balatska L, Kyseytsia O, Palichuk Y, Yarmak O. Optimization of psychophysiological indicators of adolescents by means of sport orienteering. *JPES* 2018, 18: 526-31.
4. Bektaş F, Karademir E, Kaya S, Kalın C, Şeker T, Kurtoğlu E, Öztürk F, Arslan E, Aydın Ö, Ataklı E, Oymak Ö. *Oryantiring Eğitimi*, 1. Baskı, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Genel Yayını, 2019: 15.
5. Deniz E, Karaman G, Bektaş F, Yoncalık O, Güler V, Kılınç A, Ateş A. *Çocuklara Oryantiring Eğitimi*, 2. Baskı. Ankara, Kültür Ajans Yayınları, 2012: 13-4.
6. Galan Y, Ivanchuk M, Kushnir I, Svarychevska A, Koshura A, Baidiuk N, Yarmak O. The factor structure of the physical condition of the 13 year-old young men going in orienteering. *JPES* 2019, 2: 1236-41.
7. Koukouris K. Beginners' perspectives of getting involved in orienteering in Greece. *Scientific Journal of Orienteering* 2005, 16: 18-33.
8. Kalkan T, Güzel P. Serbest zaman etkinlikleri kapsamında bireylerin sosyal ilişkilerinde kararlılık ve sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi: oryantiring örneği. *CBU-SBED* 2018, 5: 175-80.
9. Notarnicola A, Vicenti G, Tafuri S, Fischetti F, Laricchia L, Guastamacchia R, Moretti, B. Improved mental representation of space in beginner orienteers. *Perceptual and Motor Skills* 2012, 114: 250-60.
10. Di Tore PA. Spatial navigation cognitive strategies, perspective taking and special educational needs: re-thinking orienteering sport in complexity. *JPES* 2016, 2: 476-80.
11. Kelly N. *Orienteering Made Simple and Gps Technology: An Instructional Handbook*, 1st ed. Bloomington, Author House, 2014: 9.
12. Williams A, Cliffe J. *Primary PE: Unlocking the potential*, 1st ed. London, McGraw-Hill Education, 2011: 115.

13. Özdemir Z. Sağlık bilimlerinde likert tipi tutum ölçeği geliştirme. *HUHEMFAD* 2018, 5: 60-8.
14. Karahan BÜ. Okumaya yönelik tutum ölçeği: Ölçek geliştirme çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 2018, 26: 67-73.
15. Derince B., Güllü M. Content analysis of academic studies related to orienteering sport in Türkiye between 2001-2021. *Journal of Education and Recreation Patterns (JERP)* 2023, 4: 587-92.
16. Arıkan A., Gülleryüz O., Güneş G., Çetin T. Developing an orienteering attitudes scale: A validity and reliability study. *International Journal of Psychology and Educational Studies* 2021, 8: 1-11.
17. International Orienteering Federation. <https://www.orienteering.sport/orienteering/> Son Erişim Tarihi 25 Haziran 2022.
18. Türkiye Oryantiring Federasyonu. www.oryantiring.org.tr/bilgiBankasiGoster.aspx?tur=5 Son Erişim Tarihi 25 Haziran 2022.
19. Bektaş F, Karaman G, Mülazımoğlu O, Ayab V. Yeni bir spor disiplini olarak raft-oryantiring organizasyonunun incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* 2012, 14: 249-52.
20. Bektaş F, Kaya S, Atasoy FS, Alkan H. Yeni Bir Spor Disiplini Olarak Yelken ile Oryantiring Etkinliğinin İncelenmesi. *DOKAP Bölgesi Uluslararası Turizm Sempozyumu Bildiriler Kitabı (Özet), Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi Matbaası*, 2017: 67.
21. Güngör Ş. Alternatif turizm etkinliği ve ürün çeşitliliği oluşturmada atın kullanımı: Nevşehir örneği. *IJOESS* 2016, 7: 81-99.
22. Akengin H, Tuncel G, Cendek ME. Öğrencilerde harita okuryazarlığının geliştirilmesine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi* 2016, 34: 61-9.
23. Tuna F, Demirci A, Gültekin N. Temel coğrafi bilgi ve beceriler toplumda ne ölçüde kullanılıyor? Yön konum ve harita becerilerinde mevcut durum analizi. *Milli Eğitim Dergisi* 2012, 42: 211-27.
24. Tuna F, Balcı A. Oryantiring uygulamalarının coğrafya öğretmen adaylarının özyeterlilik algılarına etkisi. *IGGE* 2013, 27: 1-14.

25. İmamoğlu M, İmamoğlu A. Oryantiring sporunun ortaöğretim coğrafya ve beden eğitimi ve spor derslerinin kazanımlarına etkisi. *Kesit Akademi Dergisi* 2018, 16: 198-207.
26. Arıkan A, Aladağ E. The effect of orienteering course on map literacy skills of students at school of physical education and sports. *IGGE* 2019, 40: 124-38.
27. Köşker N. Sınıf öğretmeni adaylarının mekânsal biliş yeterliliklerine ilişkin düşünceleri. *Journal of World of Turks* 2012, 4: 161-73.
28. Selanik AT, Yavuz Ü. Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde okuryazarlık becerilerini kazandırmaya yönelik gerçekleştirdikleri uygulamalar. *AJESI* 2016, 6: 31-63.
29. Koç H, Aksoy B, Çifçi T. Farklı lisans programlardaki öğrencilerin harita okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Cumhuriyet Üniversitesi örneği. *EUJEF* 2017, 19: 301-21.
30. Türk Dil Kurumu Sözlükleri. <https://www.sozluk.gov.tr>. Son Erişim Tarihi 25 Haziran 2022.
31. Çolakoglu T, Er F, İpekoglu G, Karacan S, Çolakoglu FF, Zorba E. Evaluation of physical, physiological and some performance parameters of the Turkish elite orienteers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2014, 152: 403-8.
32. Çınar Medeni Ö, Çolakoğlu F, Yüce K, İpekoğlu G, Baltacı G. The performance measures of orienteers: late adolescents, young adults and adults. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Science* 2016, 8: 1-7.
33. Özçelik A, Apaydın AH, Yıldız Y. Can we predict success of orienteering athletes? *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences* 2017, 9: 124-32.
34. Türkmen Ö, Biçer B. Effects of 8-Week Orienteering training on physical fitness parameters among adolescents aged 14–18 years. *BioMed Research International* 2022, 1-9.
35. Palichuk Y, Dotsyuk L, Kyselytsia O, Moseychuk Y, Martyniv O, Yarmak O, Galan Y. The influence of means of orienteering on the psychophysiological state of girls aged 15-16-years. *JHSE* 2018, 1: 443-54.
36. Sirakov I, Belomazheva-Dimitrova S. Effect of the training program on mental qualities in elite orienteers. *JPES* 2021, 21: 1498-504.
37. Galan Y, Yachniuk M, Moldovan A, Kyselytsia O, Kostashchuk O, Bilenkova L, Kanivets T, Fesun H, Havrylyuk L, Beshlei, O. Efficiency evaluation and

- experimental verification of the programme aimed at correcting schoolchildren's psycho-physical condition using sports. *JPES* 2022, 22: 361-9.
38. Özdemir N, Güreş A, Güneş Ş. Oryantiring sporcularının baskın zekâ alanları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Uluslararası Hakemli Akademik Sosyal Bilimler Dergisi* 2012, 3: 222-35.
39. Eccles DW, Arsal G. How do they make it look so easy? The expert orienteer's cognitive advantage. *Journal of Sports Sciences* 2015, 33: 609-15.
40. Dereli E, Esentürk OK, Çolakoğlu FF, İlhan EL. Oryantiring sporcularında zihinsel antrenman becerileri ile zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2020, 13: 1131-7.
41. Karaca , Gündüz N. Oryantiring sporcularında zihinsel antrenman ve performans ilişkisinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2021, 19: 99-115.
42. Zagorodnikova DM, Guseva NL. Sport orienteering practices and their impact on cognitive mental processes in students. *T&PPC* 2020, 11: 24-6.
43. Ferguson C, Turbyfill R. *Discovering orienteering: skills, techniques, and activities*, 1st ed. Champaign, Human Kinetics, 2013: 2-7.
44. Batista MM, Paludo AC, Gula JN, Pauli PH, Tartaruga MP. Physiological and cognitive demands of orienteering: a systematic review. *Sport Sciences for Health* 2020, 16: 591-600.
45. Özdemir N, Güreş A, Güreş Ş. Oryantiring sporcularında aleksitimi ve yalnızlık düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *ATABESBD* 2011, 13: 27-34.
46. Pouya S, Demir S, Demirel Ö. Engelli çocuklara yönelik oryantiring oyunları. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi* 2017, 17: 608-18.
47. Coşkun Z, Çoban B, Savucu Y, Gacar A, Genç E. A study on assertiveness level of college students who are doing orienteering sports. *Advances in Environmental Biology* 2013, 7: 725-9.
48. Turkay H, Demir A. Spor psikolojisi üzerine bir inceleme. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi* 2021, 5: 119-31.
49. Şahinler Y, Ün BF, Atasoy T. Dünyada ve Türkiye'de spor psikolojisi. *BUSAD* 202, 5: 118-23.
50. Cox DT, Shanahan DF, Hudson HL, Fuller RA, Gaston KJ. The impact of urbanisation on nature dose and the implications for human health. *Landscape and Urban Planning* 2018, 179: 72-80.

51. Hurly J, Walker GJ. Nature in our lives: examining the human need for nature relatedness as a basic psychological need. *JLR* 2019, 50: 290-310.
52. Yılmaz D, Dellal S. Müzede oryantiring faaliyetinin müze eğitime katkısının incelenmesi. *JIMuseumED* 2020, 2: 79-93.
53. Çomak N. Investigation of the graduate theses on orienteering in Turkey (2005-2021). *IGGE* 2021, 44: 413-27.
54. Gardner H, Hatch T. Educational implications of the theory of multiple intelligences. *Educational Researcher*, 1989, 18: 4-10.
55. Özkan Z, Arslan E, Baytaş M. A study on learning maths symbols with the help of orienteering practice. *SJAHSS* 2018, 6: 2275-8.
56. Uzuner FG. İlkokul Öğrencilerinin Matematiksel Problem Çözme Becerilerinin Geliştirilmesinde Oryantiringin Etkisinin İncelenmesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı. Doktora Tezi, Trabzon: Trabzon Üniversitesi, 2019.
57. Deniz E, Yoncalık O, Aslan S, Sofi N. The impact of orienteering sport taught through creative drama methods on five factor personality dimensions. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2012, 46: 4864-8.
58. Yıldız K, Güzel P, Çetinöz F, Beşikçi T. Outdoor camp effects on athletes: Orienteering example. *Baltic Journal of Sport and Health Sciences* 2017, 1: 55-64.
59. Sezgin HS. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Uzamsal Yönelim Stratejilerinin Gelişim Sürecinin Oryantiring Oyunu Ortamında İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik Eğitimi Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2020.
60. Ertan S. Okul öncesi öğretmen adaylarında çevreye karşı yararlı davranışların araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2005, 28: 91-100.
61. Gürer B, Bektaş F, Kural B. Doğa sporları faaliyetlerine katılan sporcuların psikolojik performanslarının incelenmesi. *SPD* 2018, 9: 74-85.
62. Koçak F, Balcı V. Doğada yapılan sportif etkinliklerde çevresel sürdürülebilirlik. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi* 2010, 2: 213-22.
63. Fresque J, Plummer R. Accounting for consumption related to outdoor recreation: an application of ecological footprint analysis. *Leisure/Loisir* 2009, 33: 589-614.

64. Karaküçük S, Ayyıldız-Durhan T, Akgül BM, Aksın K, Özdemir AS. Oryantiring sporcularında ekosentrik, antroposentrik, antipatik yaklaşımların rekreasyon. *GEFAD* 2019, 39: 1263-88.
65. Maslow A. *A theory of human motivation. Psychological Review* 1943, 50: 370-96.
66. Karaküçük S, Durhan TA, Aksın K, Göral Ş, Akgül BM. Oryantiring sporcularının ciddi boş zaman perspektifleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2019, 17: 296-318.
67. Gürer B. Oryantiring sporu yapan gençlerin serbest zaman motivasyonlarının incelenmesi. *JSHSR* 2020, 7: 3373-9.
68. Çekin R, Aylar F, Çebi M, Öztürk ME. Spor turizmi: Amasya'da oryantiring sporuna uygun alanların belirlenmesine yönelik bir uygulama örneği (İnegöl Dağı). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2008, 10: 54-64.
69. İmamoğlu A, İmamoğlu M, Uysal A. Nevşehir'de oryantiring sporu ve oryantiringin doğaya etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 2018, 8: 217-30.
70. Aydın O. Tutumlar. İçinde: Özkalp E (Editör). *Davranış Bilimlerine Giriş*, 3. Baskı. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2000: 280-6.
71. Özgüven İE. *Psikolojik Testler*. Ankara, PDREM Yayınları, 1994: 336.
72. Tavşancıl E. *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara, Nobel Basımevi, 2002.
73. Arkonaç, SA. *Sosyal Psikoloji*, 2. Baskı. İstanbul, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 2001: 158.
74. İnceoğlu M. *Tutum Algı İletişim*. Ankara, Verso Yayıncılık, 1993: 13-9.
75. Katz D. The functional approach to the study of attitudes. *Public opinion quarterly* 1960, 24: 163-204.
76. Sherif M, Sherif CW. *Sosyal Psikolojiye Giriş II. Atakay M, Yılmaz A (Çeviren)*. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1996: 112.
77. Kağıtçıbaşı Ç. *Yeni İnsan ve İnsanlar*, 10. Baskı. İstanbul, Evrim Basım Yayım Dağıtım, 1999: 103.
78. Memiş, M. Yükseköğrenim Görmüş Bireylerde Dindarlıkla Demokratik, Bilimsel ve Sanata Yönelik Tutum Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma: Antalya Örneği. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, 2022.

79. Aydın O. *Davranış Bilimlerine Giriş*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2000: 332.
80. Tosun ZD. Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Öğretmenliği Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2011.
81. Yıldız K. Bitkisel Ürünlerin Güvenli Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, 2021.
82. Atkinson R, Atkinson RC, Hilgard ER. *Psikolojiye Giriş II*. Atakay K, Atakay M, Yavuz A (Çeviri Editörleri) İstanbul: Sosyal Yayınları, 1992: 725.
83. Baysal AC, Tekarslan E. *Davranış Bilimleri*, 2. Baskı. İstanbul, Avcıol Basım-Yayın, 1996: 721.
84. Aydın O. Tutumlar ve Önyargı. İçinde: *Psikolojiye Giriş*, Karakaş S, Eski R, (Çeviri editörleri). *A Brief Introduction to Psychology*. Morgan CT. 19. Baskı. Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları, 1995: 336.
85. Erdoğan İ. *İşletmelerde Davranış*, 10. Baskı. İstanbul, Evrim Yayınevi, 1999: 366.
86. İnceoğlu M. *Tutum Algı İletişim*, 10. Baskı. Ankara, Siyasal Kitabevi, 2011: 13.
87. Şimşek Ş, Çelik A, Akgemci T. *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*, 9. Baskı. Konya, Eğitim Kitapevi, 2014: 59-61.
88. Baysal AC. Sosyal psikolojide tutumlar. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi* 198, 10: 121-38.
89. Hacıeminoğlu E. Elementary school students attitude toward science and related variables. *IJESE* 2016, 11: 35-52.
90. Demirtaş Madran HA. *Tutum Tutum Değişimi ve İkna Temel Kavram Kuram ve Araştırmalar*, 3. Baskı. Ankara, Nobel Yayınları, 2019.
91. Creswell JW, Pablo-Clark V. *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Çeviri: Dede Y, Demir SB. *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi*, 1. Baskı. Ankara, Anı, 2014.
92. Neuman WL. *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*, 6th ed. USA, Pearson International Edition, 2016.
93. Büyüköztürk, Ş. *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara, Pegem A, 2009.
94. Karasar N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 8. Baskı. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 1998.

95. Aytaçlı B. Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* 2012, 3(1), 1-9.
96. Patton MQ. Two decades of developments in qualitative inquiry: A personal, experiential perspective. *Qualitative Social Work* 2002, 1(3): 261-283.
97. Yıldırım A., Şimşek H. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 10. Baskı. Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
98. Ültay E, Akyurt H, Ültay N. Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi* 2021, 10: 188- 201.
99. Strauss A, Corbin J. *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*. Newbury Park, CA:Sage, 1990.
100. Ercan İ, İsmet KAN. Ölçeklerde güvenirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2004, 30(3), 211-6.
101. Yeşilyurt S, Çapraz C. Ölçek geliştirme çalışmalarında kullanılan kapsam geçerliği için bir yol haritası. *EUJEF* 2018, 20(1), 251-64.
102. Yurdakul H. Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliliği İçin Kapsam Geçerlilik İndekslerinin Kullanılması, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi İçinde (Ss.), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2005: 1-5.
103. Veneziano L, Hooper JA. Method for quantifying content validity of healthrelated questionnaires. *Am J Helath Behav* 1997, 21: 67-70.
104. Tabachnick BG, Fidell LS, Ullman JB. *Using Multivariate Statistics*, 5th ed. Pearson, 2007.
105. Bayram N. *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: Ezgi Kitabevi, 2004.
106. Yaşlıoğlu MM. Sosyal Bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *IUJSB* 2017, 46: 74-85.
107. Şimşek Ö. *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*. Ankara: Ekinos, 2007.
108. Hair JF, Anderson RE, Tatham RL, Black WC. *Multivariate Data Analysis*. New Jersey: Prentice Hall, 1998.
109. Meydan CH, Şeşen H. *Yapısal Eşitlik Modellemesi Amos Uygulamaları*. Ankara, Detay Yayıncılık, 2011.
110. Balcı A. *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, Ankara, Pegem A Yayıncılık, 2005: 121.
111. Alpar R. *Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2001.
112. Tabachnick BG, Fidell LS. *Using Multivariate Statistics*, USA, Pearson Education Limited, 2013: 126.

113. Çokluk Ö, Şekercioğlu G, Büyüköztürk Ş. *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SSPSS ve Lisrel Uygulamaları*, Ankara, Pegem Akademi, 2010.
114. George, D., & Mallery, P. *SPSS For Windows Step By Step. A Simple Study Guide And Reference*, 10. Baskı, Allyn & Bacon, 2010.
115. Özsoy S, Özsoy G. Effect size reporting in educational research. *Elementary Education Online* 2013, 12 (2): 334-46.
116. Işık İ. Yokluk hipotezi anlamlılık testi ve etki büyüklüğü tartışmalarının psikoloji araştırmalarına yansımaları. *Eleştirel Psikoloji Bülteni* 2014, 5: 55-80.
117. Taştan Z, Demirli A, Eghbal Moghanlou A. Oryantiring katılımcılarında sporcu bağlılığının sporcu öz yeterliğini belirlemedeki rolü. *Research in Sports Science* 2023, 13(2): 46-51.
118. Çoban Ü, Bayazıt B, Merve UCA. Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının yaşam kalitesi, düzeylerine etkisinin incelenmesi: doğu marmara bölgesi üniversiteleri örneği. *OPUS International Journal of Society Researches* 2020, 15(26): 4362-85.
119. Kocakulak NA, Özdemir N. Spor bilimleri bölümlerine merkezi yerleştirme ile kayıt olan üniversite öğrencilerinin spora ilişkin tutumları. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2023, 18(1): 16-27.
120. Turhan FH, İnce U, Aydogmus M, Yalçın İ. Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumları. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2021, 8(2): 19-32.
121. Yavuz C, Yücel AS. Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 2019, 18(72): 2050-8.
122. Göksel AG, Çağdaş CAZ., Yazıcı ÖF, İkizler HC. Farklı bölümlerdeki öğrencilerin spora yönelik tutumlarının karşılaştırılması: marmara üniversitesi örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 2017, 8(2): 123-34.
123. Şimşek A, Karahüseyinoğlu MF. Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi: Fırat Üniversitesi örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 2020, 11(1): 46-54.
124. Aksoy D, Canlı U, Atmaca K. Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi örneği). *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi* 2020, 3(1): 162-170.

125. Belli E, Bedir F, Turan M. Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2019, (9): 89-103.
126. Özgün BB, Özgün V. Doğayla ilişkinin önemi: sınıf ve okul öncesi öğretmen adayları örneği. *KEBD* 2019, 7(1): 37-56.
127. Taşrikulu P, Gül AC, Çobanoğlu EO. Öğretmen adaylarının doğaya bağlılık düzeylerinin belirlenmesi. *OMU-EFD* 2021, 40(1): 441-58.
128. Blocker TJ, Eckberg DL. Gender and environmentalism: Results from the 1993 General Social Survey. *Social Science Quarterly* 1997, 78: 841-58.
129. Gifford R, Nilsson A. Personal and social factors that influence pro-environmental concern and behaviour: a review. *International Journal of Psychology* 2014, 49(3), 141-57.
130. Luchs MG, Mooradian TA. Sex, personality, and sustainable consumer behaviour: elucidating the gender effect. *Journal of Consumer Policy* 2012, 35(1), 127-44.
131. Tikka PM, Kuitnen MT, Tynys SM. Effects of educational background on students' attitudes, activity levels, and knowledge concerning the environment. *Journal of Environmental Education* 2000, 31(3): 12-9.
132. Madak E, Kumartaşlı M, Gülen Ö, Sönmez HO. Taekwondo sporcularının spora bağlılık düzeylerinin milli sporculuk durumları ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports* 2021, 10(3): 1-17.
133. Kanbak A. Üniversite öğrencilerinin çevresel tutum ve davranışları: Farklı değişkenler açısından Kocaeli üniversitesi örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2015, (30): 77-90.
134. Seyhan BY. Dua tutumu ile psikolojik iyi olma hali arasındaki ilişkiler: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2013, 17(2): 157-83.
135. Tunçeli Hİ. Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi* 2013, 3(3): 51-58.
136. Bulut N. Bir grup üniversite öğrencisinin demokratik tutumları ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 2006, 45(45): 37-59.
137. Kızılet A, Arslan E, Özkan Z, Atlı M, Bingöl M. A comparison of stress perceptions of different levels of soccer, athletics and orienteering

- referees. *International Refereed Journal of Humanities and Academic Sciences* 2017, (22): 1-18.
138. Şirin EF, Bektaş F, Duman S. The relationship between orienteering athletes' multiple intelligence domains and their decision making styles. *WASJ* 2011, 14(2): 228-34.
139. Li Y. Practical research on orienteering physical education in universities in northeast China. *Technology and Health Care* 2021, 29: 275-86.
140. Demircan Ü, Işık M, Gürhan N. Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ve siber zorbalık. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2022, 11(2): 596-609.
141. Zıvıdır P, Karakul A. Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ve fomo ilişkisi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi* 2023, 11(1): 1054-67.
142. Çağlayan MT, Arslantaş H. Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığını etkileyen faktörler ve sosyal medya bağımlılığının depresyon ve gelişmeleri kaçırma korkusu ile ilişkisi. *Bağımlılık Dergisi* 2023; 24(3): 334-48.
143. Karadağ F, Banar FS. Üniversite öğrencilerinin siber zorbalık tutumu ile sosyal medya tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yeni Medya* 2022(12): 326-39
144. Doytchev B. The impact of orienteering on the environment. *Trakia Journal of Sciences* 2021, 19(1): 535-9
145. Shi C. The development of orienteering in elementary school physical education classroom in the context of ecological physical education resources. *AES* 2022, 7(2): 13.
146. Bergström M, Jong M, Sæther SA. Orienteering from Cradle to Grave-How a sport could offer lifelong participation. *Social Sciences* 2021, 10(5): 146.

EKLER

EK-1 Özgeçmiş

EK-2 Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

...../...../20....

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUYUNUZ

Sizi Doç.Dr. Mehmet GÜLLÜ ve Doktora Öğrencisi Barış DERİNCE tarafından yürütülen “**Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumların Araştırılması**” başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahipsiniz. 18 yaşının altındaki Katılımcı/Gönüllülerin, Velayet veya Vesayetindeki yasal temsilcilerine gerekli açıklamalar yapılarak bilgilendirildi, çalışma için gerekli İzin/Onam alındı. **Çalışmaya katılmanız, soruları yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam/onay verdiğiniz anlamına gelmektedir.** Size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen **Araştırma amacı** ile kullanılacaktır. **İsminizi yazmayabilirsiniz/Kimlik bilgilerinizi açıklamak zorunda değilsiniz. İsminizi veya kimlik bilgilerinizi belirttiğiniz takdirde; Araştırma yayınlansa bile isminiz ve kimlik bilgileriniz kesinlikle gizli kalacak ve 3. bir şahısa verilmeyecektir.**

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

- Araştırmanın Amacı; oryantiring sporuna karşı tutumları ölçmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oryantiring sporuna karşı tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemektir.
- Araştırmanın İçeriği: Doktora Tezi
- Araştırmanın Nedeni: ☐ Bilimsel araştırma ☒ Tez çalışması
- Araştırmanın Öngörülen Süresi:24 ay (+/-)
- Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı:1100 (+/-)

f. Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Muhtelif

2. Çalışmaya Katılım Onayı (Katılımcı/Gönüllü):

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı (Reşit olanlar) için:

Adı-Soyadı:

İmzası:

Velayet ve vesayet altında bulunanlar için veli ve vasisinin:

Adı-Soyadı:

İmzası:

1.Araştırmacının Adı-Soyadı, Unvanı:

İmzası:

2.Araştırmacının Adı-Soyadı, Unvanı:

İmzası:

Not: Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.

Not:

Eğer veriler okullarda, kurumlarda vb. ortamlarda aynı anda birden fazla kişiden grup uygulaması şeklinde toplanacaksa, yine tercihen tüm katılımcıların Bilgilendirilmiş Onam Formlarını bireysel olarak imzalamaları istenir. Ancak katılımcı sayısının fazlalığı ve bununla birlikte zamanın kısıtlılığı gibi durumlar söz konusu olduğunda araştırmacı tüm gruba Bilgilendirilmiş Onam Formundaki bilgileri tek seferde sözlü olarak okumayı ve bir imza listesi dolaştırarak katılımcıların araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair bu listeye toplu olarak imza atmaları tercih edebilir.

**EK-3. Oryantiring Tutum Ölçeği Geliştirme Sürecinde Yapılan Yarı
Yapılandırılmış Görüşme Formu**

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİN ORYANTİRİNG SPORUNA
YÖNELİK TUTUMLARIN ARAŞTIRILMASI
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu**

Bu görüşmenin amacı “**Spor bilimleri fakültesi öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik tutumların araştırılması**” adlı doktora tezi için “Oryantiring Tutum Ölçeği” geliştirme süreci için yapılmaktadır. Görüşme istenildiği anda sonlandırılır. İstenilen sorulara cevap verilmeyebilir.

Görüşme Sırası :

Görüşme Yeri:

Görüşme Tarihi :

Görüşme Süresi :

Doğum Yılı :

Cinsiyeti :

SORULAR

1. Oryantiring sporu ile nasıl tanıştınız?
2. Oryantiring ile ilgili deneyimleriniz nelerdir?
3. Neden oryantiring sporuna devam ettiniz? Ya da neden bir daha ilgilenmediniz?
4. Oryantiringin okulunuzda yeteri kadar tanıtıldığını düşünüyor musunuz?
5. Okulunuzda oryantiring ile ilgili oluşumlar nelerdir? Grup, kulüp vb.
6. Okulunuzda daha fazla etkinlik olmasını ister misiniz?
7. Etkinlikler az ya da yoksa herhangi bir girişimde bulundunuz mu? Neden sorumluluk almıyorsunuz?
8. Sizce oryantiring etkinlikleri okulunuza neler katabilir?
9. Oryantiringin doğaya, çevreye ve diğer canlılara etkileri nelerdir?
10. Oryantiring size ne kazandırır ya da kaybettirir?
11. Oryantiring etkinliklerinde şu ana kadar neler hissettiniz? Sizce neden?
12. Oryantiring etkinliklerinde zorlandığınız anlar oldu mu? Olduysa sizce nedeni neydi?
13. Oryantiring etkinlikleri esnasında konforunuzun bozulduğunu düşünür müsünüz?

14. Oryantiring etkinlikleri esnasında cep telefonu, tablet, bilgisayar gibi teknolojik cihazlara gereksinim hisseder misiniz?
15. Oryantiring zor mudur? Neden?
16. Oryantiring keyifli midir? Neden?
17. Oryantiring etkinliklerinde sizi kaygılandığınız ya da korkuttuğunuz oldu mu?
18. "Oryantiring güçsüzün güçlüyü geçebileceği bir spordur" sözü sizce doğru mu?
19. Oryantiring etkinlikleri günlük yaşamınıza katkı sağladı mı? Sağlayabilir mi?
20. Oryantiring sosyal yaşamınıza her hangi bir katkısı sağladı mı? Sağlayabilir mi?
21. Oryantiring eğitim hayatınızı olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkileyebilir mi?
22. Mezun olduğunuzda okuduğunuz bölümle ilgili bir iş yapmayı planlıyor musunuz?
23. Oryantiring, okuduğunuz bölümle ilgili bir işe nasıl katkı sağlayabilir? Ya da oryantiring etkinliklerine katılmak size okuduğunuz bölümle ilgili nasıl bir katkı sağlayabilir?
24. Oryantiringin yaşamınıza olumlu kattıkları var mı? Varsa açıklayınız.
25. Oryantiringin yaşamınıza olumsuz bir etkisi var mı? Varsa açıklayınız.
26. Oryantiring sizce bir serbest zaman etkinliği midir?
27. Oryantiring ile tanıştıktan sonra yaşamınızda değişen bir şeyler oldu mu?
28. Oryantiring etkinliklerine katılabilmek için gösterdiğiniz çabaya değer mi? Hiç sorguladığınız oldu mu?
29. Sizce oryantiring etkinliklerinde dikkat edilmesi gereken etik değerler nelerdir?
30. Oryantiring etkinliklerinde sizi rahatsız eden hususlar var mı? Varsa açıklayınız.

EK-4. Oryantiring Tutum Ölçeği İçin Hazırlanan Uzman Görüşü Madde Havuzu

No	İfadeler	Uygun	Düzeltilmeli	Kaldırılmalı
1	Oryantiring doğaya, çevreye ve diğer canlılara olan saygımı artırdı.			
2	Oryantiring ile doğada ayak izinden başka bir iz bırakılmayacağını öğrendim.			
3	Oryantiring de kontrol noktalarını (hedef) bulmak beni çok mutlu ediyor.			
4	Oryantiring etkinliklerinde kendimi daha rahat ifade edebiliyorum.			
5	Oryantiring yaparken zamanın nasıl geçtiğini anlayamıyorum.			
6	Oryantiring yaparken kendi sınırlarımı zorladığımı hissediyorum.			
7	Oryantiring günlük rutinlerden beni uzaklaştırır.			
8	Oryantiring yaparken kendimi daha özgür hissedirim.			
9	Oryantiring ile yeni yerler, şehirler, köyler, kasabalar, ormanları görmek beni çok mutlu ediyor.			
10	Oryantiring sporu sayesinde yeni insanlarla tanışmak beni mutlu ediyor.			
11	Oryantiring özgüvenimi artırıyor.			
12	Oryantiring ile yön duygumun geliştiğini düşünüyorum.			
13	Oryantiring sağlığımı olumlu yönde etkiliyor.			
14	Oryantiring ile psikolojik olarak rahatlatıyorum.			
15	Oryantiring hayatımda önemli bir yer tutuyor.			
16	Oryantiring etkinliklerinde doğadayken genelde tedirgin olurum.			
17	Oryantiring yaparken dikkatimi toplamakta zorluk çekiyorum.			
18	Oryantiring etkinlikleri esnasında doğada yağmur, çamur vb. nedenlerle kirlenmekten hiç hoşlanmam.			
19	Her oryantiring yarışması benim için ayrı bir maceradır.			
20	Oryantiring parkurunu başarıyla bitirmek benim için en büyük başarıdır.			

EK-5. Oryantiring Tutum Ölçeği Taslağı

Bu ölçek İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde, Beden Eğitimi ve Spor alanında “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumların Araştırılması” adlı doktora tez çalışması için uygulanmaktadır. Ölçek maddelerini okuduktan sonra seçeneklerden yalnızca birini işaretleyiniz. Verilen cevaplar ölçeğin güvenilirliğini etkilemektedir. Yanıtlarınız kıymetli olup, herhangi bir alanda paylaşılmayacaktır. Yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

Doktora Öğrencisi

Cinsiyet:..... Yaş:.....

Okulu:.....

Bölümü:..... Sınıfı:.....

	ORYANTİRİNG TUTUM ÖLÇEĞİ	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	<i>Oryantiring doğaya, çevreye ve diğer canlılara olan saygımı artırdı.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	<i>Oryantiring ile doğada ayak izinden başka bir iz bırakılmayacağını öğrendim.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	<i>Oryantiring de kontrol noktalarını (hedef) bulmak beni çok mutlu ediyor.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	<i>Oryantiring etkinliklerinde kendimi daha rahat ifade edebiliyorum.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	<i>Oryantiring yaparken zamanın nasıl geçtiğini anlayamıyorum.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	<i>Oryantiring yaparken kendi sınırlarımı zorladığımı hissediyorum.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	<i>Oryantiring günlük rutinlerden beni uzaklaştırır.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	<i>Oryantiring yaparken kendimi daha özgür hissedirim.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	<i>Oryantiring ile yeni yerler, şehirler, köyler, kasabalar, ormanları görmek beni çok mutlu ediyor.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	<i>Oryantiring sporu sayesinde yeni insanlarla tanışmak beni mutlu ediyor.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

11	<i>Oryantiring özgüvenimi arttırıyor.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	<i>Oryantiring ile yön duygumun geliştiğini düşünüyorum.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13	<i>Oryantiring sağlığımlı olumlu yönde etkiliyor.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	<i>Oryantiring ile psikolojik olarak rahatlatıyorum.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	<i>Oryantiring hayatımda önemli bir yer tutuyor.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	<i>Her oryantiring yarışması benim için ayrı bir maceradır.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

EK-6. Oryantiring Tutum Ölçeği

Sevgili öğrenciler,

Bu ölçek İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde, Beden Eğitimi ve Spor alanında bir doktora çalışması için hazırlanmıştır. Ölçek “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerin Oryantiring Sporuna Yönelik Tutumların Araştırılması” adlı tez çalışması için uygulanmaktadır. Ölçek maddelerini okuduktan sonra seçeneklerinden yalnızca birini işaretleyiniz. Yanıtlarınız bizim için kıymetli olup, herhangi bir alanda paylaşılmayacaktır. Ölçek formlarına vereceğiniz içten ve doğru cevaplar ölçeğin güvenilirliğini etkilemektedir. Soruları yanıtlayarak bilime yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

Doktora Öğrencisi
İnönü Üniv. Sağlık
Bilimleri Enstitüsü

Adı Soyadı..... Cinsiyeti:..... Yaşı:.....
Okulu:.....Bölümü:..... Sınıfı:.....

ORYANTİRİNG TUTUM ÖLÇEĞİ		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	<i>Oryantiring doğaya, çevreye, diğer canlılara olan saygımı artırdı.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	<i>Oryantiring etkinliklerinde kendimi daha rahat ifade ederim.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	<i>Oryantiring yaparken zamanın nasıl geçtiğini anlayamam.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	<i>Oryantiring yaparken sınırlarımı zorladığımı hissedirim.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	<i>Oryantiring yaparken kendimi daha özgür hissedirim.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	<i>Oryantiring özgüvenimi artırır.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	<i>Oryantiring yön duygumu geliştirir.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	<i>Oryantiring sağlığımı olumlu yönde etkiler.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	<i>Oryantiring beni psikolojik olarak rahatlatır.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	<i>Oryantiring hayatımda önemli bir yer tutar.</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

EK-7. Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Oryantiring Tutumlarının Nedenlerinin Araştırıldığı Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİN ORYANTİRİNG SPORUNA YÖNELİK TUTUMLARIN ARAŞTIRILMASI
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bu görüşmenin amacı “**Spor bilimleri fakültesi öğrencilerin oryantiring sporuna yönelik tutumların araştırılması**” adlı doktora tezi için tutumların nedenlerinin araştırılması için yapılmaktadır. Görüşme istenildiği anda sonlandırılır. İstenilen sorulara cevap verilmeyebilir.

Görüşme Sırası :

Görüşme Yeri:

Görüşme Tarihi :

Görüşme Süresi :

Doğum Yılı :

Cinsiyeti :

SORULAR

1. Oryantiring sporu ile nasıl tanıştınız? Oryantiringe olan olumlu ya da olumsuz düşüncelerinizin oluşmasında okuduğunuz okulun etkisi oldu mu?
2. Okulunuzda oryantiring ile ilgili neler yapılmaktadır? Etkin rol alıyor musunuz? Neler yapılabilir?
3. Oryantiringin doğaya, çevreye veya diğer canlılara karşı tutumunuzda nasıl etkisi oldu?
4. Oryantiring sporuna ilgi duyma sebepleriniz nelerdir?
5. Oryantiring etkinliklerinde neler hissedersiniz?
6. Oryantiring etkinliklerinde sizi neler rahatsız eder ya da zorlar? İklim şartları, arazi yapısı, parkur zorluğu, kondisyon eksikliği vb.
7. Oryantiring size hangi kazanımları sağladı? Ya da sağlayabilir. Yön duygusu, harita okur yazarlığı, fiziksel, bilişsel, bedensel, ruhsal vb.
8. Oryantiringin günlük hayatınıza olan etkileri nelerdir?
9. Oryantiringi diğer spor dallarından olumlu ya da olumsuz farkları var mıdır?
10. Okuduğunuz bölümle ilgili bir meslekte çalışmanız durumunda oryantiring etkinliklerini kullanarak neler yapabilirsiniz?
11. Eklemek istediğiniz başka hususlar var mı?

EK-8. Etik Kurul Onayı

EK-9. Kurum İzinleri

İnönü Üniversitesi Kurum İzni

